

Výroční zpráva

o činnosti a hospodaření za rok 2024

ŮSTAV	
	STĀTU
A	PRĀVA

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2024

Stanovisko Rady Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

Rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., projednala tuto výroční zprávu včetně účetní závěrky a zprávy auditora dne 28. května 2025.

Stanovisko Dozorčí rady Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

Dozorčí rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., schválila tuto výroční zprávu včetně účetní závěrky a zprávy auditora dne 2. června 2025.

V Praze dne 25. května 2025

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.

1 — Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách	7	6 — Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj	53
2 — Informace o změnách zřizovací listiny	13	7 — Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště	55
3 — Hodnocení hlavní činnosti	15	8 — Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí	57
4 — Hodnocení další a jiné činnosti	49	9 — Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů	59
5 — Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce	51	10 — Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	61
		Zpráva auditora o ověření účetní závěrky za rok 2023	62
		Příloha – Seznam výsledků	79

1 — Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách

a) Složení orgánů

Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

Ředitel Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

JUDr. Ján Matejka, Ph.D.

Rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

Interní členové:

JUDr. Jan Malíř, Ph.D. – předseda

JUDr. Jan Bárta, CSc. – místopředseda

JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.

JUDr. Michal Šejvl, Ph.D.

Externí členové:

doc. JUDr. Pavel Ondřejek, Ph.D. (Právnická fakulta UK)

prof. JUDr. Radim Polčák, Ph.D. (Právnická fakulta MU)

PhDr. Ondřej Ševeček, Ph.D. (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.)

Dozorčí rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

PhDr. Pavel Baran, CSc. (Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.) – předseda

JUDr. Miloslava Hálová, Ph.D. (Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.) – místopředsedkyně

prof. JUDr. Vladimír Balaš, CSc. (Právnická fakulta UK)

doc. JUDr. Regina Hučková, Ph.D. (Právnická fakulta UPJŠ V Košicích)

PhDr. Taťána Petrasová, CSc. (Ústav dějin umění AV ČR, v. v. i.)

8 b) Změny ve složení orgánů Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., a jejich činnost

Ředitel Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

V roce 2024 ředitel JUDr. Ján Matejka, Ph.D., pokračoval ve svém druhém funkčním období (od 11. června 2020 do 10. června 2025).

Ředitel jako statutární orgán veřejné výzkumné instituce vykonával úkoly stanovené zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, ve znění pozdějších předpisů, jinými právními předpisy a rámcem zřizovací listiny Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. Na základě Organizačního řádu Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., řídil také agendu vypracovávání vědeckých posudků a projektové činnosti ÚSP.

Rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

Rada v roce 2024 působila v nezměněném složení. Interními členy byli Jan Bárta, Jan Malíř, Michal Šejbal a Lenka Vostrá, externími členy Pavel Ondřejek, Radim Polčák a Ondřej Ševeček. Tajemníkem Rady byl Pavel Hamerník, poté, co se stal vědeckým tajemníkem ÚSP, byla na základě rozhodnutí Rady přijatého na zasedání dne 16. 10. 2024 novou tajemnicí Rady ustanovena Miloslava Hálová, výzkumná pracovnice oddělení veřejného práva a Centra práva výzkumu, vývoje a inovací.

Rada se v průběhu roku 2024 sešla na čtyřech řádných zasedáních, a to ve dnech 20. 3., 22. 5., 16. 10. a 4. 12. Vedle toho Rada opakovaně rozhodovala i per rollam.

V souladu se zákonným vymezením tvořily jádro činnosti Rady i v roce 2024 otázky spojené s výzkumnou činností ÚSP, jejími směry a výsledky. Rada projednala návrhy nových výzkumných projektů, kterých bylo v roce 2024 předloženo celkem patnáct. Tři návrhy byly podány do veřejné soutěže TA ČR v programu Sigma, jeden návrh do výzvy Horizon Europe Programme a čtyři návrhy do soutěže OP JAK (MŠMT). Ve všech případech se jednalo o vícestranné projekty, v nichž ÚSP figuroval jako člen řešitelského konsorcia. Do veřejné soutěže GA ČR směřovalo celkem sedm návrhů standardních projektů. Rada též projednala návrh dvou projektů předložených do programu v rámci Strategie AV21. V souvislosti s výzkumnou činností Rada dále projednala návrh ředitele na udělení Prémie Otto Wichterleho JUDr. Evě Balounové,

Ph.D., LL.M., výzkumné pracovníci výzkumné jednotky CLASS. Projednán byl i návrh ředitele na uzavření Memoranda o porozumění (Memorandum of Understanding) mezi ÚSP (CLASS) a Research Center for Climate Law, Univerzita Graz (Rakousko). V závěru roku vzala Rada na vědomí informaci ředitele o výsledku návrhu projektu H. Müllerové (CLASS) předloženého v rámci schématu European Research Council (ERC) Consolidator Grants. Návrh postoupil do 2. kola, avšak nakonec podporu nezískal. Během roku byla Rada také pravidelně informována ředitelem ústavu o průběhu výzkumných aktivit pracovníků ÚSP a o jejich výsledcích.

Vzhledem k tomu, že v roce 2025 proběhne pravidelné mezinárodní hodnocení pracovišť AV ČR za období 2020 až 2024, zabývala se Rada na svých zasedáních i přihláškou ÚSP do tohoto hodnocení a koordinací tohoto procesu. Původní záměr, aby byl ÚSP hodnocen jako jeden tým stejně, jako tomu bylo při hodnocení za období 2015 až 2019, který Rada podpořila, nebyl Akademickou radou AV ČR schválen. ÚSP byl proto pro účely akademického hodnocení rozdělen do dvou vědeckých týmů, *Veřejné právo: trendy a (soudobé) výzvy* a do týmu *Soukromé právo: trendy a (soudobé) výzvy*. Rada vzala na vědomí i to, že kritéria akademického hodnocení budou schválena na prosincovém Akademickém sněmu AV ČR, a seznámila se se základními termíny pro zpracování podkladů pro obě fáze hodnocení.

Rada dále diskutovala i o výběru výsledků předkládaných do pravidelného každoročního hodnocení RVVI podle Metodiky M17+. Rada v této souvislosti vyhodnotila zkušenosti získané z předchozích let a z následného škálování výsledků. Dotkla se i vhodnosti, resp. přiléhavosti kritérií uplatňovaných při vládním hodnocení (přínos k poznání a společenská relevance), jakož i stupňů hodnocení v obou kritériích pro oblast právní vědy.

Rada dále věnovala pozornost i ediční činnosti ÚSP, a to mj. dokončení úprav redakčního systému a webových stránek časopisu The Lawyer Quarterly, který ÚSP vydává a který je orientován na mezinárodní prostředí.

V návaznosti na změny, které do znění zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, vnesl zákon č. 349/2023 Sb., a na nové vzory vnitřních předpisů schválené Akademickou radou AV ČR, Rada v roce 2024 dále projednala a provedla změny některých vnitřních předpisů. Rada zejména upravila svůj jednací řád a dále změnila a doplnila některá

ustanovení volebního řádu, v obou případech s účinností ode dne 1. června 2024.

V důsledku změn vnesených zákonem č. 349/2023 Sb. se v roce 2024 změnila role Rady s ohledem na schvalování výroční zprávy o činnosti ústavu a dále s ohledem na rozhodování o hospodaření ÚSP. Rada v souladu s tím projednala návrh výroční zprávy o činnosti a hospodaření ÚSP za rok 2023, včetně účetní závěrky a zprávy auditora o ověření účetní závěrky, jejich schvalování přešlo na Dozorčí radu. V důsledku zákona č. 349/2023 Sb. přešla na Dozorčí radu i působnost ke schvalování rozpočtu ústavu a jeho střednědobého rozpočtového výhledu, takže Rada nadále pouze projednává jejich návrhy. Rada tak v roce 2024 projednala návrh rozpočtu ÚSP na rok 2024 a návrh střednědobého výhledu na léta 2025–2026. Přesto si Rada od vedení ústavu vyžadovala informace o hospodaření ÚSP, které jsou neododdělitelné od otázek výzkumné činnosti. Rada se také opakovaně vracela k otázce nastavení vztahu mezi institucionálním a účelovým financováním výzkumné činnosti a k problému relativně vysoké závislosti českých výzkumných organizací na účelové podpoře namísto institucionální podpory, která je obvyklá u excelentních výzkumných organizací v zahraničí, zejména ve střední Evropě (SRN nebo Rakousko).

Předseda Radu také informoval o setkáních předsedů rad pracovišť AV ČR v rámci platformy, která se ustavila v roce 2024 s cílem umožnit výměnu zkušeností a praxe mezi radami jednotlivých pracovišť a vést diskuzi o otázkách společného zájmu.

V závěru roku 2024 se Rada zabývala otázkami spojenými s výběrovým řízením na obsazení funkce ředitele ÚSP, jelikož ke dni 10. červnu 2025 končí druhé funkční období dosavadního ředitele J. Matejky. Na základě zákona č. 349/2023 Sb. přešlo výběrové řízení na AV ČR jako zřizovatele ústavu. Předseda informoval Radu o tom, že výběrové řízení je nově upraveno směrnicí Akademické rady AV ČR č. 1/2024 a seznámil členy Rady se základními atributy výběrového řízení, z nichž aktuálním byl ke konci roku proces ustavení výběrové komise podle směrnice AV ČR. Výběrové řízení na obsazení funkce ředitele ÚSP bylo AV ČR zahájeno dne 10. prosince 2024.

Dozorčí rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.:

V roce 2024 pracovala Dozorčí rada Ústavu státu a práva, v. v. i. (dále jen ÚSP), ve složení: PhDr. Pavel Baran, CSc. – předseda, JUDr. Miloslava Hálová, Ph.D. – místopředsedkyně, doc. JUDr. Regina Hučková, Ph.D. – členka, PhDr. Taťána Petrasová

– členka a prof. JUDr. Vladimír Balaš, CSc. – člen. Během roku 2024 se konala celkem dvě řádná zasedání ve dnech 5. 6. 2024 a 11. 12. 2024. Zasedání Dozorčí rady proběhla hybridní formou jednání.

V průběhu roku 2024 Dozorčí rada rozhodovala formou per rollam pouze jednou, a to podle ustanovení § 19 odst. 1 písm. b) bodu 7 zákona č. 341/2005 Sb., když ke dni 14. 3. 2024 udělila předchozí písemný souhlas s písemným prohlášením vlastníka nemovitosti, Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., který jako vlastník na adrese Národní 117/18, PSČ 116 00 Praha 1, budovy zapsané v katastru nemovitostí vedeném Katastrálním úřadem pro hlavní město Prahu, Katastrální pracoviště Praha, na listu vlastnictví č. 451, souhlasil s umístěním sídla spolku Česká a slovenská společnost pro deliktivní právo a příbuzné obory, z. s., v předmětné nemovitosti.

Pokud jde o řádná zasedání v průběhu roku, první se uskutečnilo dne 5. 6. 2024, kde Dozorčí rada na úvod souhlasila s navrženým programem jednání, resp. se zněním zápisu z předchozího zasedání a také potvrdila výše uvedený výsledek jednání per rollam. Následně Dozorčí rada všemi přítomnými členy schválila: 1) návrh rozpočtu pro rok 2024; 2) střednědobý výhled rozpočtu ÚSP pro roky 2025 a 2026. Dozorčí rada byla v rámci tohoto bodu informována o mzdové politice ÚSP, o stavu financování výzkumných projektů, procesu hledání nových zaměstnanců k zaplnění generační mezery, financování doktorandů či o proběhlé veřejnosprávní kontrole jednoho z projektů. Dále byla seznámena s problematikou daní, sociálního fondu, plateb za energie a za výpočetní techniku či s řešením vlhkosti ve sklepních prostorách budovy ÚSP. Dozorčí rada v rámci dalšího bodu zasedání všemi přítomnými hlasy schválila Výroční zprávu o činnosti a hospodaření za rok 2023 včetně zprávy auditora o ověření účetní závěrky za rok 2023. U této příležitosti proběhla diskuse k vybraným tématům obsaženým ve zprávě. Členové Dozorčí rady pozitivně hodnotili obsah výzkumu a množství zajímavých projektů, zejména v aplikovaném výzkumu. Dozorčí rada také projednala a schválila všemi přítomnými členy zprávu o své činnosti za r. 2023 a následoval bod, ve kterém Dozorčí rada projednala a všemi přítomnými hlasy odsouhlasila návrh ředitele pracoviště na uzavření smlouvy o auditu účetní závěrky sestavené k 31. 12. 2024 se společností 22HLAV s.r.o. Dozorčí rada zatím nedoporučila změnu auditorské společnosti, a to ve světle kvality poskytovaných služeb. Na závěr Dozorčí rada projednala bez připomínek návrh změn svého jednacího řádu a schválila

10 jeho předložení Akademické radě AV ČR a všichni přítomní členové dozorčí rady také zhodnotili manažerské schopnosti ředitele.

Na svém druhém zasedání dne 11. 12. 2024 členové Dozorčí rady nejprve souhlasili s navrženým programem zasedání a všichni přítomní členové schválili zápis z předchozího jednání. Dozorčí rada byla informována o návrzích projektů, které byly předloženy do soutěží o účelovou podporu výzkumu v roce 2024, a o výsledcích v těchto soutěžích, a dále o projektech, které pokračují, a o těch, které končí v roce 2024. Dozorčí rada diskutovala o problematice financování výzkumu, mj. v programu European Research Council (ERC) Consolidator Grants, o roli center ÚSP, o ochraně získaných dat při výzkumu nebo o trendu poskytovatelů účelového financování směřujícího k vypisování výzev s velkou alokací (které jsou orientovány spíše na větší ústavy či univerzity, které jsou v určité komparativní výhodě oproti ÚSP, jelikož je mohou kapacitně zvládnout lépe). Následně byla seznámena s finanční situací ÚSP, jeho rozpočtem, výší

rezervního fondu a plánem ředitele zvýšit mzdy zaměstnanců v průměru o 15 % (vzhledem k tomu, že se po řadu let na ÚSP nenavýšovaly mzdy). Dozorčí rada byla informována o aktuálních i plánovaných opravách budovy ÚSP a o plnění smluv s nájemci nemovitých prostor ÚSP, jejichž platební morálka je aktuálně řádná, bez výpadku plateb. Dozorčí rada se následně seznámila s přípravou hodnocení ÚSP za období 2020–2024 a také s tím, jak se promítly změny v zákoně o veřejných výzkumných institucích do mechanismů uvnitř ÚSP, do rozpočtové problematiky a také do rozsahu kompetencí ředitele, mj. v atestačních či souvisejících mzdových otázkách či fungování odborů při ÚSP atd.

2 — Informace o změnách zřizovací listiny

V roce 2024 nedošlo ve zřizovací listině
Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.,
k žádným změnám.

3 —

Hodnocení hlavní činnosti

Předmětem hlavní činnosti Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. (dále jen „ÚSP“), je podle zřizovací listiny vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky. Hlavní směry výzkumné činnosti vyplývají z vědecké koncepce ÚSP.

V roce 2024 pokračovalo multidisciplinární zaměření výzkumné činnosti ÚSP, které bylo formálně zahájeno změnou organizačního řádu z roku 2017. Vědecká oddělení v této koncepci plní primárně funkci administrativních útvarů pro potřeby zajišťování a organizace personálních záležitostí a pracovněprávních vztahů. Nositeli výzkumu jsou jednotliví výzkumní pracovníci nebo menší vědecké týmy sestavené z těchto výzkumných pracovníků, případně z dalších specialistů nutných pro plnění jednotlivých vědeckých úkolů. Výzkum a vývoj je tak primárně zajišťován výzkumnými pracovníky s podporou pracovníků servisních oddělení (zejména Střediska vědeckých informací a projektového řízení v rámci hospodářské správy), a to jak samostatně, tak v rámci vědeckých týmů.

Tematicky, resp. projektově orientovaný výzkum probíhá zejména v rámci výzkumných jednotek zřízených se souhlasem Rady ÚSP podle článku VIII. odst. 3 a 4 Organizačního řádu ÚSP, jimiž v roce 2024 byly konkrétně:

- *Kabinet zdravotnického práva a bioetiky,*
- *Centre for Law and Public Affairs (CeLAPA),*
- *Centrum pro výzkum právního jazyka (CVPJ),*

- *Centrum pro klimatické právo a udržitelnost (CLASS),*
- *Centrum práva výzkumu, vývoje a inovací (Research Law Centre – RLC),*
- *Centrum pro výzkum inovací a kyberpráva (CICeRO),*
- *Centrum pro výzkum pracovního práva, dopadů nových technologií a podporu výzkumných infrastruktur (CeLLIT).*

V rámci aplikačně orientovaného výzkumu je nutno zmínit i neformálně působící projektové týmy realizující svou činnost v rámci Strategie AV21, kam patří zejména *Centrum Karla Čapka pro studium hodnot ve vědě a technice*, na jehož činnosti se dále podílejí Filosofický ústav AV ČR, Ústav informatiky AV ČR a Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy.

16 V roce 2024 rovněž formovalo výzkumnou činnost ÚSP řešení projektu *Národního institutu pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik* (zkráceně SYRI – *Systemic Risk Institute*), na jehož řešení se kromě AV ČR podílí rovněž Univerzita Karlova a Masarykova univerzita. Tento projekt je podporován MŠMT v rámci *Programu podpory excelentního výzkumu v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví (EXCELES)*, který je realizací komponenty 5.1 Národního plánu obnovy.

1. Charakteristika výzkumné činnosti

Výzkum v oblasti teorie práva, právní filosofie a právní historie

Výzkumná činnost v oblasti teorie práva, právní filosofie a právní historie se v roce 2024 zásadně nezměnila a orientovala se tradičně na analytickou právní filosofii a s tím související obory, jako je metaetika nebo analytická politická filozofie, na právní informatiku a lingvistiku, právní historii a problematiku islámského práva.

Právně-informatický a lingvistický výzkum je popsán v samostatné kapitole, na tomto místě bude pozornost věnována ostatním směrům výzkumu: V oboru analytické filozofie publikoval Tomáš Sobek článek *Human Rights: Utilitarianism v. Egoism* ve stejnojmenném čísle časopisu *Ratio Publica*, Jana Kokešová pokračovala v bádání o koncepcích autority přípravou dvou článků pro ČPVP (kritická reakce na Reganovu alternativu k vlivné Razově servisní koncepci autority, vyšlo 2025) a pro *Philosophers Imprint* (o Enochově příspěvku k pojmu autority, zatím nevyšlo). Tomáš Sobek a Michal Šejvl se také autorsky podíleli na kolektivní přehledové monografii *Právní argumentace* (Sobek kapitolou o logickém a Šejvl o systematickém výkladu), kterou Tomáš Sobek spolueditoval a z níž mj. již citoval i ÚS ČR. Lenka Bezoušková pokračovala v práci na výzkumu institutů islámského rodinného práva tak, že se zaměřila především na rodinné waqfy (které lze v našem právu připodobnit svěřenským fondům), kdy jedním z výstupů se stal příspěvek v *Poctě Karlu Eliášovi k 70. narozeninám* v r. 2025. S Karlem Eliášem byla spojena i práce Zdeny Žáčkové, která se podílela na rozhovoru s tímto významným českým civilistou, jenž vyšel pod

redakcí Zdeny Žáčkové a Lenky Vostré v r. 2025. V popularizační práci na poli historie pokračoval i František Emmert knihou o československých legionářích v první světové válce a svou již tradiční roli odborného garanta mezinárodní dějepisné soutěže gymnázií ČR a SR. Michal Šejvl pokračoval jako řešitel projektu Národního institutu pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik (SYRI), kde se zaměřil především na ústavně-právní úpravu tzv. kritických surovin v komparativní perspektivě.

Výzkum v oblasti jurisprudence, ústavního práva a politologie

V roce 2024 navazoval výzkum CeLAPA na předchozí výzkum, který se zabýval různými aspekty vztahu práva a politiky, nadnárodních soudních orgánů i otázkami vlivu a legitimacy transnacionálních právních úprav. V jeho rámci vzniklo několik popularizačních textů a také několik podcastů. Členové CeLAPA také vystoupili na řadě mezinárodních konferencí (např. v Oxfordu, Haagu, Leidenu, Elche atd.). Jakub Drápal pak v roce 2024 působil na Univerzitě v Leidenu v rámci projektu MSCA_CZ, kde se věnoval zkoumání efektivitě podmíněného trestu odnětí svobody a sebevzdělávání.

Kolektiv CeLAPA publikoval či dokončil několik publikací, ať se jedná o knihy, nebo odborné články, včetně těch v prestižních vydavatelstvích, jako je na příklad Routledge. Kolektivní monografie *Justifying Punishment: Perspectives from Post-Communist Europe* (ed. Jakub Drápal) představuje první srovnávací empirickou studii soudního odůvodňování trestů v pěti postkomunistických zemích (ČR, Estonsko, Moldavsko, Slovensko, Slovinsko). Kniha analyzuje kvalitu soudních rozhodnutí a navrhuje konkrétní reformy pro zlepšení transparentnosti a legitimacy trestního soudnictví. Významně přispívá k porozumění právní kultuře ve střední a východní Evropě a posiluje debatu o spravedlivém trestání. Další kolektivní monografie *Political Imagination and Utopian Energies in Central and Eastern Europe* (ed. Jan Géryk, Petr Agha), představuje originální příspěvek k pochopení politické imaginace ve střední a východní Evropě po roce 1989. Kniha nově propojuje koncepty utopie, právního státu a populismu v post-transformačním kontextu. Inovativně pojímá utopické energie nejen jako přežitek minulosti, ale

jako klíčový nástroj současných mocenských projektů – od technokratické modernizace po reakční nacionalismus. Publikace tak obohacuje mezinárodní debatu o postsocialistickém prostoru a přináší nové teoretické nástroje pro analýzu současných krizí demokracie. Byla také dokončena kolektivní monografie *Velvet Capitalism and the Crisis of Liberal Democracy* (ed. Petr Agha, Petr Drulák). Publikace představuje kritickou revizi postkomunistické transformace ve střední a východní Evropě. Zpochybňuje představu o úspěšné liberalizaci po roce 1989 a ukazuje, že neo-liberalismus byl často v rozporu s místními tradicemi. Vysvětluje vzestup populismu jako důsledek vnitřních rozporů liberálního kapitalismu a nabízí originální koncept „sametového kapitalismu“. Kniha propojuje politickou teorii, kulturní studia a právo a přináší nový pohled na krizi liberální demokracie.

V roce 2024 byla uspořádána třídílná série interdisciplinárních workshopů zaměřených na pojem periferie chápaný nejen jako geografické, ale také ideologické, kulturní a právní vymezení prostoru mimo hegemonní centrum společnosti. Cílem série bylo prohloubit odbornou diskusi o tom, jak se okrajové oblasti společnosti vztahují k normám, hodnotám a institucím a jaké alternativy a výzvy v sobě nesou. Každý z workshopů tematizoval periferii z jiného úhlu pohledu – ideologického, geografického i právně-normativního – a umožnil tak interdisciplinární dialog mezi politologií, sociální antropologií, právní teorií a kulturními studiemi. Celá série vynikla originálním spojením různých výzkumných perspektiv a přispěla k hlubšímu porozumění marginalitě jako dynamickému fenoménu utvářejícímu současný svět.

Výzkum v oblasti právního jazyka a právní informatiky

Výzkumu právního jazyka a právní informatice se v ÚSP primárně věnuje výzkumná jednotka Centrum pro výzkum právního jazyka (CVPJ). V roce 2024 se výzkum CVPJ soustředil na následující okruhy: dokončení monografie na téma metamorfózy českého právního řádu od roku 1918, aktualizace a doplňování dat do programu AcademicLex (ALX) a programu PES (Právníký elektronický slovník) a šíření programů ALX a PES na právnických fakultách jako podpory výuky v dále uvedených oborech.

Monografie vychází z databáze českého právního řádu, která je v ÚSP udržována od roku 1985 (200 000 dokumentů v metadatech a 100 000

v plných textech). Databáze obsahuje kompletní právní řád od roku 1918 včetně recipovaných rakouských předpisů, judikaturu nejvyšších soudů, důvodové zprávy a doktrínu z oborů teorie práva, právní informatiky, římského práva, dějin českého práva, právní filozofie a legislativy. Její metodologie se opírá o statistické, logické, lingvistické a právní postupy. Analýza se soustředí na právní jazyk a legislativně-technickou stránku vnitrostátního práva v osmi právních režimech, kterými náš stát prošel ve 20. a 21. století. Rukopis monografie má 600 str., 415 grafů a 264 tabulek. Grafy jsou prezentovány v programu SPSS. Monografie bude dedikována projektu SYRI. Jde o výsledek 40leté práce v oboru právní informatiky, jaký zatím v ČR nikdo neuskutečnil.

ALX je program vytvořený v ÚSP s podporou Strategie AV21. Kromě doplňování aktuálních dat o českém právním řádu se soustřeďuje na doktrínu. Program poskytuje ÚSP jako veřejnou službu Právníké fakultě UK a Právníké fakultě ZČU, v průběhu studijního roku jej využívá přes 1200 studentů v oborech právní teorie, právní informatiky, filozofie práva, římského práva a legislativy. Součástí programu jsou videa, učebnice a přednášky, které se spolu s předpisy pravidelně aktualizují. Program ALX je provozován na serveru ÚSP. Program PES byl vytvořen ÚSP ve spolupráci s Fakultou informatiky MU. Program PES je dostupný na webu, využívá se ve výuce podobně jako ALX a provozuje jej FI MU v Brně.

Výzkum v oblasti veřejného práva

V oblasti veřejného práva se výzkum v roce 2024 věnoval vybraným oborům a tématům z oblasti veřejného práva. Díky existenci výzkumné jednotky CLASS byla i nadále intenzivní pozornost věnována právu v oblasti změny klimatu a udržitelnosti (tato část je pojednána zvlášť). Byla zkoumána řada témat z oborů ústavního práva, srovnávacího ústavního práva a ústavního soudnictví, právní historie, mezinárodního práva veřejného, práva EU, zdravotního práva, mezinárodního investičního práva, práva výzkumu, vývoje a inovací, finančního práva a práva ochrany spotřebitele. Zkoumaná témata často odrážejí současný stav světa a jeho aktuální výzvy. Šlo například o následující okruhy: vliv vědeckotechnologického vývoje na právo, specificky na ústavní právo, shrnutí a zhodnocení zkušeností z pandemie covidu-19 a navazujících krizových stavů a jejich

18 dopadů na právo, téma akademické svobody ve světle nejnovějšího vývoje v různých zemích světa, mezinárodní odpovědnost a sankce, mezinárodní soudnictví a vláda práva na mezinárodní úrovni.

Pracovníci působící v oblasti veřejného práva se v roce 2024 podíleli na řešení grantového projektu (mimo projekty v oblasti klimatického práva, které jsou pojednány zvlášť pod výzkumnou jednotkou CLASS) – pokračování projektu Národního institutu pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik (SYRI), v jehož rámci byla zejména provedena kritická analýza systému unijní koordinace národních odpovědí na vážné přeshraniční zdravotní hrozby, jejichž výsledky budou následně promítnuty do samostatného publikačního výstupu, a započala organizační příprava odborné konference, která bude věnována unijní reakci na závažné přeshraniční zdravotní hrozby.

Publikační činnost pracovníků v oblasti veřejného práva vydaná v roce 2024 zahrnovala kapitoly v kolektivních monografiích a odborné články v českém, slovenském a anglickém jazyce, z toho některé ve scopusových periodikách. Jmenovitě lze uvést například články *State aids for research and technological development in the EU: Towards a stronger involvement of the Court of Justice of the EU?* (J. Malíř, *The Lawyer Quarterly*); *The Czech Constitutional Court and Non-Justiciability: The Emergence of the Political Question Doctrine?* (J. Malíř, *European Public Law*); kapitoly *States of emergency and COVID-19: Czech Republic a Fundamental rights limitations in states of emergency: The Czech pattern* (J. Malíř v kolektivní monografii vydané nakladatelstvím Routledge *States of Emergency and Human Rights Protection. The Theory and Practice of the Visegrad Countries*). Pracovníci oddělení rovněž šířili své odborné poznatky na pořádaných akcích.

Výzkum v oblasti klimatického práva

V roce 2024 pokračoval výzkum v nově etablovaném oboru klimatického práva, který započal v roce 2020 se založením výzkumné jednotky Centrum pro klimatické právo a udržitelnost (CLASS) za účelem realizace projektu Lumina quaeruntur – Právo ochrany klimatu. Tento projekt byl nyní završen svým pátým rokem řešení, a to zejména uspořádáním první velké mezinárodní konference o klimatickém právu v ČR a vydáním závěrečných publikačních výstupů projektu.

Organizace zmíněné mezinárodní konference byla pomyslným vrcholem pětileté práce na projektu Právo ochrany klimatu a dokončením procesu vstupu týmu CLASS na mezinárodní odbornou scénu oboru klimatického práva. Dvoudenní konference konaná 30.–31. 5. 2024, prezenčně v hlavní budově AV ČR v Praze nesla název *Shaping Climate Law: Dynamic Roles of State and Non-State Actor*. Bližší informace o akci jsou uvedeny v další části této Výroční zprávy.

V roce 2024 byly rovněž dokončovány a vydány závěrečné publikační výstupy projektu, zejména články v impaktovaných časopisech a výstup z mezioborového symposia o roli českých společenských věd v řešení klimatické změny [Feigerlová, M. (ed.). *Reflexe klimatické změny v českých společenských vědách*. Praha: Academia, 2024. ISBN 978-80-200-3600-1]. Z článků ve významných zahraničních časopisech lze uvést například *Towards the adoption of climate change acts in the Visegrad Group countries* (E. Balounová a T. Snopková v *Review of European, Comparative & International Environmental Law*); *Moving from Pledges to Commitments: Analysing Climate Transition Plans in the EU Proposal for a Corporate Sustainability Due Diligence Directive* (M. Feigerlová v *Carbon & Climate Law Review*) nebo *Just Energy Transition in the International Investment Agreements* (M. Feigerlová v *International and Comparative Law Review*). Významnými kapitolami v kolektivních knihách jsou například *Influence of the OECD Guidelines and Jurisprudence in the Legislative Process of the EU Directive on Corporate Sustainability Due Diligence* (M. Feigerlová v knize *Exploring Corporate Human Rights Responsibilities in OECD Case Law*, Springer); *The First Czech Strategic Climate Lawsuit with the Focus on the Cross-fertilisation of Court Decisions* (E. Balounová v knize *Reports & Essays on Climate Change Litigation*, Università degli Studi di Torino); *What are We Talking about when We Discuss the Rights of Future Generations in Climate Litigation?* (E. Balounová v knize *Rethinking Environmental Law, Connectivity, Intersections and Conflicts in the Global Environmental Crisis*, Intersentia); nebo *Enhancing Environmental Sustainability through Reforming Czech Contract Law* (R. Simon v knize *Social and Scientific Uncertainties in Environmental Law*, Intersentia). K českým čtenářům se pak obrací například článek *Limity právní ochrany environmentálních aktivistů* (E. Balounová v časopise *Právník*); článek *Práva přírody na rozhraní mezi aktivismem a seriózní debatou* (H. Müllerová v časopise *Právník*);

Právo na příznivé životní prostředí vs. právo na samosprávu ve světle současného rozhodování Ústavního soudu (A. Novák a T. Snopková v časopise *České právo životního prostředí*); nebo článek *Napětí mezi veřejnými zájmy v ochraně životního prostředí a klimatu* (T. Snopková v časopise *Právník*).

Co se týče prezentování odborných poznatků vůči odborné veřejnosti, pracovníci Centra vystoupili na několika mezinárodních konferencích s tématy klimatického práva, např. na konferenci *Child/Youth-friendly Climate Justice: Progress and Opportunities* v Corku (E. Balounová); *3rd Annual PhD Workshop on Climate Law and Litigation* v Grazu (M. Feigerlová, R. Simon a H. Müllerová); *Public Law and Cities* ve Vídni (H. Müllerová, T. Snopková a A. Novák); *Sustainable Energy: Still United in Diversity? Integrating Energy, Climate and Environmental Law in Times of Geopolitical Instability* v Groningenu (H. Müllerová). Někteří členové CLASS rovněž vystoupili na zvaných přednáškách v zahraničí nebo online, například M. Feigerlová (na Alma Mater Studiorum Università di Bologna) nebo Rita Simon [online pro Pontifical University of Rio Grande do Sul (PUCRS) a the Federal University of Rio Grande do Sul (UFRGS), Brazil].

Mimo mezinárodní konferenci o klimatickém právu uspořádalo centrum CLASS v roce 2024 rovněž mezioborový workshop *Práva přírody*, kulatý stůl *Stavební zákon – právo a praxe* a ve spolupráci s Centrem pro dopravu a energetiku dále konferenci *Od strategií k implementaci: Jak Česko naplní své klimatické cíle?*

V komunikaci poznatků vůči dotčeným stakeholderům připravilo centrum na konci roku 2024 sérii *policy papers*, které srozumitelnou formou vysvětlují zásadní vybrané poznatky, které lze přetlumočit do konkrétních doporučení pro aktéry veřejné správy. Policy papery byly následně zveřejněny na začátku roku 2025 (<https://www.ilaw.cas.cz/vyzkum/class/policy-papers.html>).

V oblasti komunikace vědeckých poznatků vůči veřejnosti pokračovali členové Centra v dříve nastavených komunikačních formátech, a to zejména v podobě webové prezentace projektu včetně blogu (v českém i anglickém jazyce) a ve vydávání českého a anglickojazyčného newsletteru ve čtvrtletní periodicitě. Nově byl založen podcast, jehož autorka E. Balounová připravila v roce 2024 první dvě vydání (<https://www.ilaw.cas.cz/vyzkum/class/podcast.html>). Pracovníci byli též zváni jako hosté do médií, podcastů a rozhovorů. Jako příklady lze uvést účast ve Studiu ČT 24 o klimatickém slyšení před

Mezinárodním soudním dvorem (E. Balounová), mediální pokrytí tématu vydání prvního klimatického rozsudku ESLP ve věci *KlimaSeniorinnen* (H. Müllerová a E. Balounová ve Studiu 24, v rozhovoru pro Seznam zprávy a v podcastu 5:59), nebo rozhovor o Zelené dohodě pro Evropu (E. Balounová pro ČT24).

Výzkum v oblasti soukromého práva

Pracovníci oddělení soukromého práva se v roce 2024 věnovali problematice soukromého práva z několika rozdílných pohledů – jak v rovině obecné civilistiky, tak v rovině historického zkoumání.

Nadále pokračoval trend, kdy se činnost členů oddělení výrazně projevila ve specifických oblastech a okolo některých pracovníků byly vytvářeny pracovní skupiny, které se zaměřovaly na řešení dílčích problémů, např. řešení problematiky korporáčního a insolvenčního práva, sportovního práva, mezinárodního práva soukromého, medicínského práva a právních a etických aspektů AI.

Významným elementem v minulém období byla tak činnost pracovníků zaměřených na dílčí právní oblasti vyznačující se vysokým stupněm interdisciplinarit. V těchto oblastech se pak činnost členů oddělení často překrývala s již existujícími specializovanými jednotkami (Kabinet zdravotnického práva a bioetiky nebo Centrem Karla Čapka pro studium hodnot ve vědě a technice).

Zapojení členů oddělení do rozvoje insolvenčního a korporáčního práva představuje významný prvek činnosti ÚSP. Členové oddělení se podíleli a podílejí na tvorbě a aplikaci nové legislativy v oblasti preventivních restrukturalizací, významně přispěli k formulaci Českého nadačního kodexu a zaměřují se také na obecnou správu vlastního majetku a mezigenerační nástupnictví. Publikační aktivita sleduje rovněž soukromoprávní aspekty trustového práva a věcných práv. Dlouhodobým cílem badatelských aktivit oddělení je analýza úspěšnosti stávajícího nastavení nadačního a trustového práva, a to nejen s ohledem na komparatistická zjištění, ale také s ohledem na potřeby praxe.

Badatelské aktivity pracovníků oddělení soukromého práva byly provázeny rovněž výstupy na vnitrostátních a zahraničních konferencích a poetrytech, jakož i prohlubováním mezinárodní spolupráce. Členové oddělení se podíleli na organizaci vnitrostátních a mezinárodních konferencí a řady workshopů.

Výzkum v oblasti zdravotnického práva a bioetiky

Výzkum v oblasti zdravotnického práva a bioetiky je v ÚSP tematicky rozvíjen primárně v rámci výzkumné jednotky Kabinet zdravotnického práva a bioetiky (dále jen „Kabinet“). Činnost Kabinetu byla v roce 2024 směřována do několika oblastí. Předně byla nadále zkoumána problematika rozhodování na konci života a k tomuto tématu byla zorganizována i velká mezinárodní konference. Dále byla zkoumána problematika náhrady nemajetkové újmy a předpokladů odpovědnosti v civilním právu. Velmi intenzivně byly řešeny také otázky medicínského práva a užití moderních technologií a dostupnosti inovativní léčby.

Významná část činnosti Kabinetu byla spojena rovněž s projektem Národního institutu pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik (SYRI), kde byla činnost věnována problematice dostupnosti zdravotní péče a zejména telemedicině.

Členové Kabinetu se dále aktivně účastnili výzkumných programů Strategie AV21; konkrétně s výzkumným tématem *Současná etika, svoboda a odpovědnost*, kde se velká část činnosti věnovala problematice patientských práv. K tomuto tématu byla natočena rovněž popularizační videa *Pacientská práva*, která lze shlédnout na YouTube (blíže též v části této zprávy o popularizačních aktivitách).

V rámci činnosti Kabinetu byl nadále vydáván Časopis zdravotnického práva a bioetiky. Členové dále rozvíjeli mezinárodní spolupráci (např. Rakousko, Belgie, USA) a účastnili se mezinárodních a vnitrostátních konferencí, z nichž některé také uspořádali.

V rámci činnosti Kabinetu se jeho členové aktivně podíleli na řešení grantových projektů MVČR IMPAKT č. VJ01010084 *Elektronické důkazy v trestním řízení* a Národní institut pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik (SYRI). Dále byly podány návrhy šesti projektů k poskytovatelům GA ČR, TA ČR a MŠMT a AV ČR.

Výzkum v oblasti práva výzkumu, vývoje a inovací

Výzkum v oblasti práva výzkumu, vývoje a inovací primárně zajišťuje výzkumná jednotka Centrum práva výzkumu, vývoje a inovací (Research Law

Centre – RLC). Cílem Centra je působit jako mezinárodní platforma pro zkoumání a řešení aktuálních otázek a problémů v oblasti práva výzkumu, vývoje a inovací, včetně komplexního výzkumu a konsolidace souvisejících témat napříč dotčenými právními obory, zejména obory správního práva, práva duševního vlastnictví, ochrany dat, jakož i práva pracovního a korporátního. Účelem výzkumu je zvýšit právní jistotu při realizaci právních norem v této oblasti, efektivní využívání veřejných prostředků poskytovaných na podporu výzkumných projektů a vytvářet synergické efekty mezi veřejnými výzkumnými organizacemi a jejich zřizovateli.

V roce 2024 byl publikován článek *State aids for research and technological development in the EU: Towards a stronger involvement of the Court of Justice of the EU* (časopis TLQ, č. 1/2024). V článku se v kontextu debaty o roli, kterou může mít právo EU v oblasti státní podpory při formování politik výzkumu a technologického rozvoje na úrovni členských států EU, analyzuje nedávné rozhodnutí Soudního dvora EU týkající se definice výzkumné organizace a v tomto světle se zkoumá, do jaké míry se dosud naplnil potenciál pro zapojení soudů v oblasti státní podpory v oblasti výzkumu a technologického rozvoje. Dále byla zpracována kapitola *Právo na informace formou Open Data a Open Access při zpřístupňování výzkumných dat*, která vyjde v rámci odborné monografie *Svobodný přístup k informacím* ve Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk v příštím roce.

V rámci publikačních aktivit pokračovaly v roce 2024 rešeršní a analytické práce při zpracovávání ustálené soudní judikatury v oblasti kontrolních činností ve veřejné správě a soudní kontroly veřejné správy pro připravovanou odbornou monografii případně elektronickou databázi této judikatury a dále byly rozpracovány podklady pro článek na téma akademické svobody a jejího ústavního zakotvení v českém ústavním pořádku a pro článek na téma právo výzkumu a vývoje, ve kterém budou nastíněny základní právní instituty této podoblasti právní úpravy. Publikace těchto výsledků se předpokládá v následujícím roce.

V průběhu roku 2024 uspořádalo Centrum v rámci série přednášek o právu technologií (*Prague Technology Law Lecture Series*) deset odborných kolokvií na témata *Behaviorální reklama*, *Chytrá energetická síť*, *Digitální plné moci (REZA)*, *Blockchain*, *NFT a autorské právo*, *Strojová analýza emocí*, *Novinky v online řešení sporů (ODR)*, *Zákon o správě dat: Základní principy a cíle*, *Zákon*

o správě dat: Řízený přístup k datům, *Právní aspekty vlogerství/influencerství a Inspirace a tvůrčí návaznost z hlediska autorského práva*. Každé kolokvium tradičně zahajuje úvodní přednáška příslušného odborníka pro dané téma z řad akademické obce nebo veřejné sféry, po níž následuje odborná diskuse. Kolokvia probíhají hybridní formou, která umožňuje prezenční i vzdálenou účast registrovaných zájemců.

V oblasti legislativních činností byl zpracován soubor stanovisek a vyjádření k legislativním záměrům AV ČR směřujícím k iniciování novely zákona o veřejných výzkumných institucích, která by opravňovala zřizovatele těchto institucí zřizovat veřejné infrastrukturní instituce, které by realizovaly pro AV ČR a její pracoviště společné infrastrukturní činnosti, jejichž koordinace je vhodná a účelná (např. nakladatelská činnost, IT podpora, podpora transferu znalostí), a dále na vydání novely zákona o AV ČR, která by umožnila AV ČR založit nadaci nebo se podílet na založení nadace. Pracovníci Centra byli rovněž aktivně zapojeni do prací v odborných komisích AV ČR, konkrétně v Komisi pro využívání duševního vlastnictví, pracovní skupině pro Středisko společných činností AV ČR, v. v. i., a Archeologické evaluační komisi AV ČR.

V souladu se zaměřením Centra na infrastrukturní podporu AV ČR a jejich pracovišť zpracovali jeho výzkumní pracovníci rovněž několik vyjádření a stanovisek, např. k otázce postavení veřejné výzkumné instituce jako orgánu veřejné správy podle zákona o finanční kontrole, stanovení lhůty pro přijetí nápravných opatření k odstranění nedostatků zjištěných při veřejnosprávní finanční kontrole a k některým připomínkám k vládnímu návrhu zákona o řízení a kontrole veřejných financí. Pro odbor veřejnosprávní kontroly Kanceláře AV ČR byl uspořádán seminář k právním otázkám veřejnosprávní finanční kontroly koncipovaný jako úvod k sérii odborných seminářů zaměřených na aplikaci právní úpravy a interních předpisů AV ČR při výkonu veřejnosprávní finanční kontroly, jejichž realizace se předpokládá v následujícím roce. Centrum se rovněž účastnilo konference *Vědecká integrita a úloha vědy* pořádané Vědeckou radou AV ČR s příspěvkem na téma *Význam a relevance etických kodexů z pohledu statutárního orgánu výzkumné organizace*. Mimo sféru AV ČR bylo zpracováno stanovisko pro Výzkumný ústav živočišné výroby, v. v. i., k otázce vymezení pojmu ovládající a ovládaná osoba ve vztahu veřejné výzkumné instituce a státu jako jejího zřizovatele.

Výzkum v oblasti pracovního práva, dopadů nových technologií a podpory výzkumných infrastruktur

V roce 2023 bylo změnou Organizačního řádu ÚSP zřízeno Centrum pro výzkum pracovního práva, dopadů nových technologií a podporu výzkumných infrastruktur (CeLLIT).

Centrum realizovalo svoji vědeckou činnost skrze infrastrukturní podporu Matematického ústavu AV ČR, v. v. i., a Historického ústavu AV ČR, v. v. i. Z hlediska výzkumných témat spolupracovalo CeLLIT v rámci smluvního výzkumu na projektu Výzkumného ústavu bezpečnosti práce, v. v. i., k digitalizaci bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (řešen výzkumný úkol 01-S4-2023-VUBP). Dále byly zahájeny přípravné práce na tvorbě datového centra, v jehož rámci by byla připravena metrika českého sociálního státu. Jako sekundární výzkumný úkol byl připraven výzkumný projekt ke globální mobilitě.

Dále byla připravena metodika digitalizace pracovněprávní dokumentace určená zaměstnavatelům (Matejka, J. – Štefko, M. – Ranglová, I.). Metodika se zabývá posouzením možností digitalizace v pracovním právu, konkrétně nahrazením papírových dokumentů elektronickými. Poskytuje informace o současné české legislativě týkající se digitalizace písemností a jejich doručování zaměstnavatelem zaměstnancům, veřejným orgánům a dalším subjektům jako banky a pojišťovny. Zabývá se i otázkami elektronického podepisování a uchování dokumentů v elektronické podobě. Metodika je určena zaměstnavatelům, kteří chtějí digitalizovat svou agendu pracovního práva, a nabízí právní hodnocení pro dosažení bezpečné a důvěryhodné digitalizace při současné minimalizaci nákladů. Metodika byla prezentována prostřednictvím online konference, které se účastnilo přes 170 osob.

Certifikačním orgánem metodiky je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a metodika je zveřejněna na jeho webu.

Výzkum v oblasti inovací a kybernetického práva

Výzkumná jednotka Centrum pro výzkum inovací a kyberpráva (CICeRo) byla nově zřízena v roce 2023 za účelem zkoumání právních problémů

22 a výzev vznikajících v souvislosti s vývojem informačních a komunikačních technologií, prohlubování znalostí v tomto oboru pomocí mezinárodní spolupráce. Výzkum centra se primárně zaměřuje na právní otázky spojené s vývojem umělé inteligence a jejích aplikací, robotiky, hybridní robotiky, brain-computer interfaces, biotechnologií a kvantových technologií.

V projektové oblasti se výzkum soustředil především na oblast regulace umělé inteligence, a to v rámci několika projektů a dále v rámci Strategie AV21. V rámci projektu financovaného Ministerstvem vnitra *AI Softwarový expertní vyhledávač pro videa a fotografie (AISEE)* byla připravena příručka *Dopad evropské regulace na systémy umělé inteligence pro policejní práci* a výsledky výzkumu o využívání umělé inteligence pro vyšetřování a získávání důkazů byly předneseny na mezinárodní konferenci. Nově započaly práce na projektu TA ČR *Aplikovaný právní jazykový model a benchmarky pro využití v právní praxi*. Cílem tohoto projektu je vývoj specializovaného českého a německého právního jazykového modelu a benchmarků pro nezávislé testování právních jazykových modelů. V rámci projektu byla zpracována analýza *Akt o umělé inteligenci a velké jazykové modely*. Rovněž odstartoval projekt *CZDEMOS4AI: Prospěšný multiagentní AI avatar v malé demokratické společnosti*, který se zaměřuje na celospolečenské dopady aplikace umělé inteligence na tzv. otevřenou demokracii. V návaznosti na ukončený projekt TA ČR *Umělá inteligence, média a právo (AIM Law)* byla uspořádána mezinárodní konference *Artificial Intelligence, Personalization and Law* a specializovaný workshop *Umělá inteligence v médiích a marketingu pohledem práva*. V rámci Strategie AV21 ve výzkumném programu *Průlomové technologie budoucnosti* byla v září uspořádána dvoudenní mezinárodní konference *SOLAIR 2024* s podtitulem *The Year of AI Regulations*. Šlo již o sedmý ročník této úspěšné konference, který byl v tomto roce zorganizován ve spolupráci s mezinárodními organizacemi UNCITRAL a UNIDROIT, Spolkem pro ochranu osobních údajů, Českou asociací umělé inteligence, společností Microsoft a advokátní kancelář DLA Piper. Kromě konference byl ještě v březnu uspořádán mezinárodní workshop *The AI Act in Practice* a v prosinci *International Seminar on AI in Public Relations*.

Kromě projektové a publikační práce a organizace odborných akcí se A. Solarczyk Krausová aktivně účastnila celé řady mezinárodních konferencí převážně jako pozvaná přednášející. Mezi

nejvýznamnější patřila účast na mezinárodní konferenci *AI Week 2024* v Tel Avivu, na *GLOBSEC*, na *AI Forum* v Sahrjah (UAE), na mezinárodní konferenci pod záštitou Evropské komise *Enhancing European Legal Competitiveness – AI and Advanced Technologies for Better Justice and Legislation* v Budapešti, na *The Disinformation & Democracy – Meeting the AI Challenge 2024 conference* v Bratislavě, na *CMS International conference for TMC* ve Varšavě, na *Mezinárodním sympóziu Právo, obchod a ekonomika* či na *Slovak Women in Tech*. Co se týče aktivní účasti na českých konferencích, pak lze zmínit například účast na konferenci *LAWFIT, Digitální Česko, Zážeh AI transformace, Privacy Days Praha, AI4Gov, AI a zlo, Science Communication 2024*, nebo *Konference 30 let samoregulace reklamy* v ČR. Centrum se věnovalo i popularizaci vědy, a to jak formou řady popularizačních přednášek, tak i poskytováním rozhovorů médiím (zejména pro ČT24) na téma regulace umělé inteligence.

2. Projekty

V návaznosti na výzkumnou činnost prováděnou v rámci výše uvedených oblastí výzkumu probíhalo v roce 2024 také řešení následujících projektů:

— bylo ukončeno řešení projektu *Podpora lidských práv v digitální době: zvyšování povědomí a standardů novinářské práce v oblasti dopadu moderních technologií na lidská práva (Promoting Human Rights in the Digital Era: Raising awareness and professional standards in journalism about the impact of modern technologies on human rights)* s dobou řešení 2022 až 2024 (spoluřešitelka Mgr. Alžběta Solarczyk Krausová, Ph.D., LL.M.)

Cílem projektu je dlouhodobé zvyšování informovanosti a povědomí o dopadu technologií na lidská práva nejen v novinářském světě a ve vzdělávacích institucích, ale i mezi širokou veřejností. Během pandemie bylo v ČR pravidelně poukazováno na potenciální i reálné porušování lidských práv související s moderními technologiemi (např. zneužívání osobních dat, nastavení diskriminujících digitálních procesů atd.). Tato upozornění média většinou přebírala (pokud vůbec) z neziskového sektoru, občanských iniciativ nebo od odborníků z ICT. Cílem tohoto projektu je, aby novináři získali dostatečné dovednosti a znalosti nejen o lidských právech, ale též o rizicích

jejich porušování v digitální době a aby se tak stali významnými hlídači jejich dodržování. Projekt přispěje ke zlepšení situace v oblasti lidských práv v ČR prostřednictvím zvyšování povědomí a profesních standardů budoucích i současných novinářů v oblasti dopadu moderních technologií, včetně umělé inteligence, na dodržování lidských práv.

— bylo ukončeno řešení projektu *Nové fenomény pracovněprávního prostředí s dobou řešení 2023 až 2024* (řešitel JUDr. Ján Matejka, Ph.D., a spoluřešitel doc. JUDr. Martin Štefko, Ph.D., DSc.)

Měnící se trh práce vyžaduje zvýšení tlaku na digitalizaci pracovněprávní dokumentace s dopady do dokumentace BOZP. Součástí příprav na zvýšení odolnosti společnosti je posílení právní úpravy týkající se distančního výkonu práce. Tato forma práce je z hlediska ergonomických parametrů a psychosociálních rizik velmi zátěžová a je třeba nastavit systémově tuto oblast tak, aby nezpůsobovala snížení kvality pracovních podmínek zaměstnanců a zároveň byla pro zaměstnavatele přínosná. Digitalizace a zjednodušení a modernizace nástrojů v této oblasti sníží tlak na obě strany jak v oblasti psychosociální, tak z hlediska administrativní zátěže zaměstnavatele. Jedná se o úpravu sjednávání pracovních smluv na dálku, úpravu elektronických výplatnic, plánování směn, školení zaměstnanců k zajištění ochrany zdraví zaměstnanců a zajištění bezpečnosti práce a odškodnění zaměstnanců za úrazy či nemoci z povolání způsobené distančním výkonem práce či v souvislosti s tímto atypickým výkonem práce.

— bylo ukončeno řešení projektu *Suspended Sentences* (řešitel JUDr. Jakub Drápal, M.Phil., Ph.D.) s dobou řešení 2023 až 2024

Podmíněné tresty odnětí svobody jsou nejčastěji ukládané tresty v evropských kontinentálních zemích. Jejich originální účel spočíval pouze v odrazení pachatelů od páčání dalších trestných činů. Zda tomu však tak je, nebylo dosud empiricky prokázáno. Tento projekt se proto zaměřuje na efektivitu podmíněných trestů odnětí svobody z hlediska recidivy. Využívá k tomu náhlé změny v míře odrazení, zejména ke konci zkušební doby (používá density discontinuity design). Nová metodologie, kterou používá tento výzkum, umožňuje zkoumat problém – efektivitu podmíněných trestů odnětí svobody – který dosud nebyl zkoumán právě z důvodu

nevhodné metodologie a nedostatečných dat. Cílem projektu je zjistit efektivitu nejpoužívanějšího trestu v České republice a v postkomunistických zemích.

— pokračovalo řešení projektu *Národní institut pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik* (SYRI – National Institute for Research on Socioeconomic Impacts of Diseases and Systemic Risks) s dobou řešení 2022 až 2025 (řešitel JUDr. Michal Šejvl, Ph.D., a spoluřešitel doc. JUDr. Tomáš Doležal, Ph.D.), na němž se podílí více řešitelů – několik ústavů AV ČR, Masarykova univerzita a Univerzita Karlova

Systémová společenská rizika typu zdravotních ohrožení (pandemií) kladou nové typy závažných nároků na společenské obranné mechanismy a formování veřejné politiky. Dále mají zdravotní a systémové krize společenské dopady, jejichž řešení, stejně jako akutní obrana proti krizím, vyžadují systematický společenskovědní výzkum. Navrhovaný projekt vytváří v devíti vzájemně provázaných vědních okruzích (projektových aktivitách) národní autority, které na základě badatelského a aplikovaného výzkumu nabídnou oporu pro veřejné politiky: Komunikace, riziko a nejistota; Právo a vládnutí; Systémy resilience; Socioekonomické nerovnosti; Polarizace a populismus; Efektivita zdravotního systému; Vzdělávání a dopady pandemie; Ekonomické dopady pandemie; Sociální dopady pandemie a trh práce.

— pokračovalo řešení projektu *AISEE – AI Softwarový expertní vyhledávač pro videa a fotografie (AISEE – Artificial Intelligence based Search Environment for video/photo)* s dobou řešení 2022 až 2025 (spoluřešitelka Mgr. Alžběta Solarczyk Krausová, Ph.D., LL.M.)

Projekt řeší AI vytěžování dat ve forenzní praxi. Nabídne SW platformu pro detekci objektů zájmu na základě komplexních prostoro-časových vztahů s atributy objektů a indexovaných vzájemných vztahů. Umožní trénování AI metod přímo v prostředí Policie ČR pomocí AI postupů semiautomatického a “weakly supervised” učení se zapojením koncového uživatele. Navržené postupy zohlední nedostatek trénovacích dat. Součástí bude rozhraní pro zadávání dotazů a vyhodnocování odpovědí odpovídající potřebám forenzní praxe. Platforma umožní evaluaci efektivitu vzhledem k omezením

24 z praxe. Vývoj proběhne třífázově s uživatelskou zpětnou vazbou. Vznikne sada testovacích video-sequencí podle uživatelských scénářů a výzkumná zpráva charakterizující aspekty použití AI metod z pohledu etiky, právního rámce a lidských práv.

— pokračovalo řešení projektu *Elektronické důkazy v trestním řízení (Digital evidence in criminal proceedings)* ve spolupráci s Právnickou fakultou Masarykovy univerzity, Právnickou fakultou Univerzity Karlovy, Fakultou elektrotechniky a komunikačních technologií Vysokého učení technického v Brně a Fakultou informatiky Masarykovy univerzity, který je podporován Ministerstvem vnitra ČR s dobou řešení 2021 až 2025 (řešitel JUDr. Ján Matejka, Ph.D.)

Projekt reaguje na aktuální problémy související se silící potřebou orgánů činných v trestním řízení efektivně nakládat s elektronickými důkazy. Jeho cílem je tyto orgány vybavit právními, organizačními a technickými řešeními, které mohou posílit jejich akceschopnost nejen při stíhání a vyšetřování kriminality páchané za využití moderních technologií. Projekt současně cílí na vybudování silné odborné platformy, způsobilé identifikovat vznikající výzvy a reagovat na ně prostřednictvím návrhu efektivních řešení postavených na výsledcích špičkového výzkumu. Výzkum bude zaměřen na oblasti compliance ISP s požadavky na spolupráci s OČTŘ, právním otázkám využití elektronických důkazů v trestním řízení a v adhezním řízení a vývoji nástrojů pro technické zajištění a analýzu elektronických důkazů.

— pokračovalo řešení projektu *Climate Change Law in Europe* [Research Foundation – Flanders (FWO)] ve spolupráci s Hasselt University, Ghent University, University of Antwerp, University of Copenhagen, University of Eastern Finland a University of Strathclyde Law School s dobou řešení 2022 až 2027 (spoluřešitelka JUDr. Hana Müllerová, Ph.D.)

Nové projekty:

— bylo zahájeno řešení projektu poskytovaného TAČR s názvem *CZDEMOS4AI: Prospěšný multiagentní AI avatar v malé demokratické společnosti (CZDEMOS4AI: Beneficent Multi-Agent AI Avatar in a Small*

Democratic Society) s dobou řešení 2024 až 2029 (spoluřešitel JUDr. Ján Matejka Ph.D.), na němž se dále podílí několik řešitelů, jako hlavní řešitel Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy a jako další řešitelé Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Česká tisková kancelář, IPSOS s.r.o., MAMA AI Coolma s.r.o., PHYSTER TECHNOLOGY, a.s. a prg.ai, z. s.

Cílem interdisciplinárního projektu *CZDEMOS4AI*, propojujícího právní, etická, pedagogická, mediální, bezpečnostní a psychologická studia, je výzkum celospolečenských dopadů aplikace umělé inteligence (dále AI) v nové fázi vývoje demokracie označované jako „otevřená“ (open democracy), jejímiž základními atributy jsou dialog o hodnotách, transparentnost a participace veřejnosti ve vztahu k AI. Projekt *CZDEMOS4AI* v souladu s 5. veřejnou soutěží SIGMA (DC5) téma AI zastřešuje, když se zaměřuje na vznik sociálně-odpovědného multiagentního AI avatara i jeho percepce v malé demokratické společnosti. Aplikovatelnost inovativního AI avatara, designovaného na základě principů otevřené demokracie a požadavků společnosti, povede též k efektivnímu výkonu státní a veřejné správy v oblasti resilience.

— bylo zahájeno řešení projektu poskytovaného TA ČR s názvem *Aplikovaný právní jazykový model a benchmarky pro využití v právní praxi (Applied Legal Language Model and Benchmarks for Legal Practice)* s dobou řešení 2024 až 2026 (spoluřešitel Mgr. Alžběta Krausová, Ph.D., LL.M.), na němž se dále podílí CreativeDock Holding s.r.o. a České vysoké učení technické

Projekt je zaměřen na pokročilé využití umělé inteligence v oblasti českého a zahraničního práva. Jeho cílem je vyvinout dvě technická řešení: a) specializovaný vícejazyčný právní jazykový model (software) umožňující zvýšení přesnosti zpracování právních textů, b) benchmarky pro testování právních jazykových modelů umožňující testování přesnosti právních jazykových modelů. Obě řešení jsou koncipována jako vzájemně technicky nezávislá. Obě řešení se také specializují na jiné než anglicky mluvící země.

V roce 2024 se vědečtí pracovníci ÚSP aktivně zapojili do přípravy projektových návrhů v národních i mezinárodních výzvách. V rámci výzvy MŠMT OP JAK Společenské a humanitní vědy byly předloženy čtyři návrhy projektů, v nichž byly v rámci konsorcií

zapojeny zejména univerzity. Jednalo se o návrhy projektů: IIR_Climate change, INO4HEALTH, UPOL_DIGNITY, Science-based právo: Cesta od pasivity státu k dobrému vládnutí. ÚSP se také zapojil do přípravy 4 návrhů projektů TA ČR (z toho 2 úspěšných) a 8 návrhů GAČR (1 úspěšný).

Tým Class se dále podílel na přípravě několika mezinárodních grantových žádostí, např. HORIZON-RIA ve spolupráci s Univerzitou v Amsterodamu, dvě výzvy COST Actions ve spolupráci s Univerzitou v Grazu a International Institute for Applied Systems Analysis a také na přípravě ERC. Návrh projektu ERC Consolidator Hany Müllerové s názvem Climate law under pressure: calls for exigency (ClimLex) postoupil do 2. kola. Interview se uskutečnilo 26. 9. 2024 online před cca 15člennou komisí oborů právo a politologie a skládalo se z 3-minutové prezentace navrhovatelky (bez slidů) a následné diskuse (cca 7 otázek od členů komise). Příprava na pohovor obnášela několik konzultací jak s bývalými členy ERC oborových komisí, tak s uchazeči, kteří interview absolvovali v minulých letech, celkem tři mock interviews, konzultace v Centru akademického psaní, krátký intenzivní kurz v British Council.

Celkem ÚSP v roce 2024 zpracoval a podal 15 návrhů projektů.

V rámci relevantních projektů byly plněny podmínky *Data management plan*.

3. Strategie AV21

Pracovníci ÚSP v roce 2024 aktivně pokračovali ve výzkumných aktivitách realizovaných v rámci interdisciplinární výzkumné strategie Akademie věd ČR *Strategie AV21*, která se nese ve znamení hesla Špičkový výzkum ve veřejném zájmu.

V rámci výzkumného programu *Voda pro život* zpracovává ÚSP výzkumné téma Člověk a voda (řešitelka Tereza Snopková). V roce 2024 pokračovaly práce na tématu *Ochranná pásma vodních zdrojů – sucho, právo a praxe*, a to ve spolupráci s Ústavem pro hydrodynamiku. V roce 2024 vyšla publikace BARTLOVÁ, V. – FOLTÝN, M. – PIVOKONSKÝ, M. – REDERER, L. – SNOPOKOVÁ, T. – ZICHA, J. *Ochranná pásma vodních zdrojů – sucho, právo a praxe*. Edice Strategie AV21. Voda pro život, 2024 (<https://vodaav21.cz/2024/10/18/vychazi-nova-brozura-o-ochrannych-pasmech-zdroju-pitne-vody/>; <https://www.academia.cz/knihy?id=3287>), která vycházela mimo jiné z poznatků z workshopu a rozhovorů realizovaných v roce 2023. Na publikaci

se podíleli vědečtí pracovníci, ale také odborníci z praxe. T. Snopková a J. Zicha připravili článek SNOPOKOVÁ, T. – ZICHA, J. *Ochrana vody a vodních zdrojů v kontextu aktuálního legislativního vývoje. Urbanismus a územní rozvoj*. 2024, č. 6. V průběhu celého roku probíhala příprava dokumentu AVex: *Ochranná pásma vodních zdrojů v ČR – Proč dosavadní postupy nestačí?*; příprava AVexu pro rok 2024 byla schválena Akademickou radou dne 31. 10. 2023. Připravený AVex se zabývá nedostatky současné ochrany vodních zdrojů a rozebírá problematiku ochranných pásem. Navrhuje doporučení, která povedou ke zlepšení právní ochrany vodních zdrojů z pohledu kvantity i kvality vody. Přináší také soubor kontrolních mechanismů, jež by i v budoucnu zajistily vysokou kvalitu pitné vody. AVex je v době přípravy této zprávy připraven k recenznímu řízení.

V rámci výzkumného programu *Společnost v pohybu a veřejné politiky* bylo řešeno výzkumné téma *Odpovědnost a etické výzvy 21. století* (řešitel David Černý). V roce 2024 se pokračovalo v nastoleném trendu a členové týmu se zabývali z popularizačně – vzdělávacího pohledu problematikou práv a povinností vznikajících ve vztahu lékař – pacient. Za tím účelem pokračovali v přípravě publikace *Příručka medicínského práva a bioetiky*. Tato publikace má sloužit odborníkům, ale hlavně zdravotníkům a pacientům a poskytnout jim přístupnou a srozumitelnou formou všechny informace, které potřebují: zdravotníkům pro výkon jejich povolání, pacientům pro pochopení svých práv. Dále uspořádali zejména konferenci *Právní a etické aspekty eutanázie – aktuální trendy a výzvy* a konferenci *Dostupnost inovativní a mimořádně nákladné léčby v České republice*. Vytvořena byla další popularizačně-edukační videa (videopodcasty), a to konkrétně na témata o rozhodování na konci života, eutanazii a svobodné volbě poskytovatele zdravotních služeb a zdravotnického zařízení.

V rámci výzkumného programu *Průlomové technologie budoucnosti – senzorika, digitalizace, umělá inteligence a kvantové technologie* a konkrétně výzkumného tématu *Společenské aspekty disruptivních technologií* byla řešena aktivita *Právo a veřejná politika* v oblasti datové ekonomiky, umělé inteligence a kvantových technologií (řešitelka Alžběta Solarczyk Krausová). Kromě mezinárodní konference SOLAIR 2024 (bližší informace o konferenci jsou uvedeny v další části této zprávy) byl dne 25. 3. 2024 uspořádán ve spolupráci s Českou asociací umělé inteligence a společností Microsoft mezinárodní workshop *The AI Act in Practice*. Cílem akce bylo zejména prodiskutovat, jaký vliv bude mít AI akt na

26 společnosti poskytující AI systémy v EU a jak by se na tuto novou regulaci měly společnosti připravit. Dne 17. 12. 2024 byla uspořádána další mezinárodní akce, a to *International Seminar on AI in Public Relations*, na němž Lea-Ann Germinder z University of Missouri představila svůj příspěvek na téma etiky AI v PR. Kromě odborných akcí byla také zpracována analýza *Kvantové technologie z pohledu práva*. A. Solarczyk Krausová se také v rámci Strategie AV21 účastnila celé řady mezinárodních konferencí za účelem posílení spolupráce se soukromým i veřejným sektorem a přenesením poznatků do praxe.

V rámci výzkumného programu *Identity ve světě válek a krizí* bylo řešeno v ÚSP několik témat.

a) Výzkumné téma *Identita (v) současné české společnosti: psychosociální, společenské a právní důsledky* (řešitel Jakub Drápal) řešilo otázky nálady veřejnosti k ukládání trestů, zejména v oblasti posuzování závažnosti trestné činnosti a shodě na tom, zda je konkrétní jednání závažnější než jiné. Byl realizován výzkum ve spolupráci s [iRozhlas.cz](https://www.rozhlas.cz) a výsledky výzkumu byly prezentovány na konferencích a workshopech v ČR i v zahraničí. Tento výzkum ukázal, že některé myšlenky vznášené v rámci směru Empirical desert nejsou tak podložené na datech, jak se doposud myslelo, a že některé věci nepůjdou tak jednoduše realizovat, jak si kriminologové myslí.

b) Ve výzkumném tématu *Proměny identity v (post)moderní společnosti* řeší ÚSP téma *Klimatická krize: reflexe ve společenských vědách a filozofii* (řešitelka Eva Balounová). Cíle jsou popularizační a vědecké. V rámci popularizační části byly natočeny první dva díly podcastu „Klima v soudní síni“, který se obecně věnuje fenoménu klimatických soudních případů, a napsány dva popularizační příspěvky týkající se právní úpravy environmentálních obránců na blog. V rámci vědecké části řešitelka spolupracovala s dalšími zapojenými ústavu v listopadu 2024 mezinárodní mezioborovou konferenci Klimatická krize a otázka spravedlnosti, kde sama vystoupila a pozvala prof. Teresu Weber ze Sigmund Freud Privatuniversität Wien, která napsala jeden z prvních článků na téma klimatického aktivismu z právního pohledu. Kromě toho byla řešitelka pozvána na dvě debaty organizované na Právnické fakultě UK, které se týkaly tématu. Je zjevné, že se daří téma Strategie AV21 popularizovat a šířit.

c) Výzkumné téma *Proměny identity a bezpečnosti v éře nové studené války* (řešitel Petr Agha) v roce 2024 zahájilo sérii tří interdisciplinárních workshopů, jejichž cílem bylo kriticky zkoumat pojem periferie v současné Evropě z hlediska

ideologie, geografie, práva a identity. Konkrétně se jednalo o téma *Ideologické periferie v Evropě* (25. 10. 2024, Praha); *Periferie, region, krajina* (29. 11. 2024, Praha) a *Právo, identita a normalita* (13. 12. 2024, Brno). Série byla určena především pro doktorandy a postdoktorandy, kteří se mohli aktivně zapojit do diskuse a prezentovat vlastní výzkum. Workshopy probíhaly v Praze a Brně ve spolupráci s akademickými institucemi, které poskytly prostor pro otevřenou reflexi transformačních procesů v postkomunistické Evropě. Série workshopů nabídla důležitou platformu pro akademickou výměnu, interdisciplinární dialog a vznik nových výzkumných sítí mezi mladými i etablovanými badateli. V každém ze tří setkání se ukázalo, jak silně témata spojená s periferií – ať již geografickou, ideologickou, kulturní, či právní – rezonují v současném evropském prostoru. Diskuse se pohybovaly napříč obory, od politické filozofie přes antropologii a kulturní geografii až po právní teorii. Tento metodologický a tematický průnik umožnil novým způsobem promýšlet vztah mezi centrem a periferií, mezi hegemonními strukturami a jejich kritickými alternativami. Reflektovaná témata – marginalizace, normativita, identita, exkluze či ideologická reprodukce moci – nejsou pouze teoretickými koncepty, ale mají přímý dopad na utváření každodenní reality evropských občanů. Workshopy se proto neomezily jen na akademickou sféru, ale měly i jasný společenský přesah. Poskytly prostor pro reflexi současné situace v postkomunistických státech, zpochybnilo zakořeněné narativy o lineárním pokroku a nabídly alternativní způsoby myšlení o budoucnosti evropské společnosti. Tato série tak přispěla nejen k prohloubení odborného diskurzu, ale i k posílení kritického vědomí o mocenských nerovnostech a ideologickém zakotvení Evropy. Zároveň umožnila vznik nových kontaktů a potenciálních spoluprací, které přesahují národní i oborové hranice.

4. Nejvýznamnější publikační výsledky

AGHA. P. *The Influence of the European Court of Justice and the Role of Social Imaginaries in EU Governance. Review of Central and East European Law*. 2024, Roč. 49, č. 2–4, s. 258–276. ISSN 0925-9880

Léta po roce 1989 znamenala pro Evropskou unii (EU) významné období transformace, které bylo

doplněno vznikem samostatného institucionálního rámce. Ústřední roli v tomto vývoji sehrál Evropský soudní dvůr (SDEU), který měl zásadní vliv a přetvořil mocenskou dynamiku v rámci EU. Tento článek zkoumá vliv ECJ, který pomohl nastavit novou trajektorii evropského projektu, konkrétně posun směrem k takzvanému „liberálnímu konstitucionalismu“, který se vyznačuje přístupem shora dolů a orientací na právo. Uprostřed tohoto vývoje se koncept populismu objevuje nejen jako významná politická síla zpochybňující zavedené normy, odrážející napětí mezi institucionálními rámci a sociálně-politickou realitou, ale také jako koncepční objekt, kterou hlavní proud akademické obce a evropské instituce vysvětlují výzvy, jimž evropský projekt čelí. Dichotomie mezi zavedenými systémy vládnutí, jako je právní stát, a vznikající nespokojeností, nejčastěji označovanou jako populismus, dala vzniknout pojmu „antipopulismus“ coby způsobu, jak čelit populistickým výzvám vůči evropskému projektu. Dále studuje roli mimořádných událostí při udržování statu quo v rámci správy EU a zdůrazňuje, jak jsou krize využívány k ospravedlnění excesů výkonné moci. Za tímto účelem se tento článek zabývá třemi vzájemně provázanými sociálními představami, které se vynořily z diskurzu obklopujícího transformace po roce 1989. První představa, „západní normalita“, ovlivnila trajektorii společnosti po pádu železné opony. Druhá představa, označovaná jako „expertokracie“, prosazovala procedurální přístup k rozhodování a upřednostňovala experty před masovou demokracií. A konečně vznikl koncept „politiky mimořádných situací“ jako nástroj k překonání postpolitické krajiny v rámci EU. Tyto konstrukty významně ovlivňují způsob, jakým je vnímán, uplatňován a zpochybňován právní stát (rule of law).

BALOUNOVÁ, E. – SNOPOKOVÁ, T. *Towards the adoption of climate change acts in the Visegrad Group countries. Review of European, Comparative & International Environmental Law*. 2024, Roč. 33, č. 3, s. 592–603. ISSN 2050-0386. E-ISSN 2050-0394 Většina západoevropských zemí přijala rámcový zákon o klimatu [zákon o změně klimatu (CCA)], který slouží jako komplexní základ pro jejich politiku v oblasti klimatu a stanovuje cíle v oblasti klimatu pro celé hospodářství. Naproti tomu z nových členských států Evropské unie přijaly takový zákon pouze Malta a Maďarsko. V Česku, Polsku a na Slovensku návrh CCA existuje, jeho přijetí je však nejisté. Tento článek se proto zaměřuje na země Visegrádské skupiny (Česko, Polsko a Slovensko) a zkoumá šance na

přijetí účinného CCA v těchto zemích s ohledem na trendy, tlaky a potřeby. Článek navrhuje prvky, které by tyto klimatické zákony měly obsahovat s ohledem na specifickou situaci v těchto státech.

BALOUNOVÁ, E. *The First Czech Strategic Climate Lawsuit with the Focus on the Cross-fertilisation of Court Decisions. Reports & Essays on Climate Change Litigation*. Torino: Università degli Studi di Torino, 2024 – (D'Allesandro, E. – Castagno, D.), s. 65–78. ISBN 978-88-7590-294-0

Kapitola představuje první českou strategickou klimatickou litigaci (případ Klimatická žaloba, z.s. a další proti vládě ČR a dalším). V červnu 2022 Městský soud v Praze, jako prvostupňový soud, rozhodl v tomto případě z velké části ve prospěch žalobců. V únoru 2023 však Nejvyšší správní soud jeho rozhodnutí zrušil. Kapitola analyzuje tyto dva rozsudky s důrazem na to, jak české soudy odkazovaly na klimatické spory z jiných jurisdikcí. Městský soud v Praze ve svém rozhodnutí zmínil zejména případy Urgenda a Family Farmers. Nejvyšší správní soud poukázal na to, že těmito rozhodnutími není vázán. I přesto citoval některé vybrané kauzy. Závěrem kapitoly je, že tento výběr postrádá systematický přístup. Názor Nejvyššího správního soudu však podtrhuje význam mezinárodní klimatické litigace.

BALOUNOVÁ, E. *What are We Talking about when We Discuss the Rights of Future Generations in Climate Litigation? Rethinking Environmental Law, Connectivity, Intersections and Conflicts in the Global Environmental Crisis*. Cambridge: Intersentia, 2024 – (Cocciolo, E. – Jaria-Manzano, J. – De La Varga Pastor, A. – Marques-Banque, M.), s. 30–324. ISBN 978-1-83970-521-2

Přestože klimatických soudních sporů týkajících se práv mladistvých a budoucích generací přibývá, objevují se mezery v rozlišování mezi právy nezletilých nebo mladých lidí a budoucích generací, jakožto generací, které budou existovat někdy v budoucnosti. Tato kapitola si proto klade za cíl analyzovat dva typy klimatických případů: zaprvé klimatické případy týkající se jak mládeže, tak budoucích generací, kde mladí lidé mohou být chápáni jako určitý most mezi současnými a budoucími generacemi; a zadruhé případy zaměřené pouze na „budoucí generace“, kde nemusí být mladí žalobci ani zastoupeni. Pozornost je zaměřena zejména na přiznání aktivní žalobní legitimace v těchto dvou typech případů. V tomto ohledu je jako pilotní případ, v němž byla aktivní žalobní legitimace přiznána,

28 identifikován případ Minors Oposa. Kapitola se zabývá také promítnutím mezigenerační spravedlnosti v pozitivním právu, či vazbou na udržitelný rozvoj.

ČERNÝ, D. Psychiatrická eutanázie. Výzva k širší diskusi. Časopis zdravotnického práva a bioetiky. 2024, Roč. 14, č. 2, s. 52–72. ISSN 1804-8137

Článek se věnuje problematice psychiatrické eutanázie, která zahrnuje případy, kdy hlavním důvodem žádosti o asistovanou smrt je psychické onemocnění. Autor analyzuje koncept utrpení a zdůrazňuje jeho mnohovýznamovost, zahrnující nejen fyzickou bolest, ale také psychické a existenciální aspekty. Dále probírá otázku kompetence pacientů s psychiatrickými diagnózami a odmítá paušální závěr, že tito pacienti nejsou kompetentní žádat o eutanázii. Autor rozlišuje mezi suicidálními tendencemi jako příznakem choroby a racionální žádostí o eutanázii vycházející z nesnesitelného utrpení. Článek usiluje o vyváženou debatu o přípustnosti psychiatrické eutanázie, která zohledňuje etické argumenty, hodnoty a rovnost v přístupu k možnosti eutanázie.

DOLEŽAL, T. Smlouva o péči o zdraví – problematiku aspekty jejího uzavření a ukončení při poskytování zdravotních služeb. Časopis zdravotnického práva a bioetiky. 2024, Roč. 14, č. 2, s. 1–25. ISSN 1804-8137

Článek se věnuje právní úpravě smlouvy o péči o zdraví. Pozornost je zaměřena na problematiku kontraktačního procesu a jeho zvláštností. Je totiž zjevné, že v oblasti smlouvy o péči o zdraví, a zejména v oblasti poskytování zdravotních služeb, vznikají problémy, které bychom u jiných smluvních typů hledali pouze obtížně. Podrobně je zde analyzován zejména vznik smlouvy, její trvání a následné ukončení v různých kontextech. Zvláštní část je věnována rovněž problematice uplatnosti smlouvy a sjednání odměny v různých případech.

DRÁPAL, J. – ŠOLTÉS, M. Sentencing decisions around quantity thresholds: theory and experiment. Journal of Experimental Criminology. 2024, Roč. 20, č. 4, s. 1323–1367. ISSN 1573-3750. E-ISSN 1572-8315 Zkoumán byl vliv množstevních prahů (např. množství drogy) používaných k rozdělení trestných činů na dílčí části na rozhodování profesionálních soudců o trestu. Metody: Ve vinětovém experimentu doporučilo 200 českých státních zástupců délku trestu odnětí svobody v případech držení drog a krádeží. Výsledky: Experimentálně dokládáme, že množstevní hranice zvyšují doporučený průměrný

trest odnětí svobody o 10 až 55 %. Vytváří se tak koncepční rámec, který rozkládá účinek množstevních prahů na dva protichůdné efekty: efekt závažnosti a referenční efekt. Poskytuje sugestivní důkazy o existenci účinků závažnosti a referenčních účinků. Pomocí nových parametrických měřic ordinální (ne)spravedlnosti dále je kvantifikován vliv prahových hodnot na pravděpodobnost ordinálně spravedlivého trestu pro danou úroveň tolerance. Závěry: Množstevní prahové hodnoty, které mají omezit rozdíly v trestech, zavádějí jiný zdroj rozdílů, který může podstatně omezit čistý přínos těchto ustanovení.

ELIÁŠ, K. Vindikace a restituce. Kolaterální efekt novodobých restitučních zákonů. Právník. 2024, Roč. 163, č. 6, s. 533–555. ISSN 0231-6625 Československo přijalo především v letech 1990/1991 restituční zákony k nápravě některých (rovněž majetkových) křivd z dob komunistické vlády v letech 1948 až 1989. Vyšlo se z pojetí, že majetkové transakce z doby komunismu platí, ale opírají-li se o křivdu, pak určitým vlastníkům (typicky státu) vzniká povinnost majetek vydat restituentovi jako dřívějšímu vlastníku. Restituce tedy nestojí na myšlence trvajících vlastnictví restituenta, ale na myšlence obnovy jeho vlastnictví. Vedle zákonů o restitucích ovšem platila a platí občanskoprávní ochrana vlastnictví spojená mj. s právem vlastníka domáhat se vydání jeho věci (rei vindicatio) na tom, kdo ji má u sebe bez právního důvodu. Přes platnost kolizního pravidla lex specialis derogat generali vznikaly v literatuře i v praxi ohledně konkrétních poměrů obecné ochrany vlastnictví k restitucím sporné otázky. Předložená studie je analyzuje. Autor věnuje zvláštní pozornost období 1945–1948, kdy poválečná tzv. třetí Československá republika představovala hybridní politický útvar, v němž byly už od jeho ustavení položeny základy budoucího komunistického režimu. To se projevilo aktivitami nesenými „nacionálním a třídním radikalismem“ (Homolová). Následkem bylo nejednou porušení nebo zneužití právních předpisů platných v té době. Taková opatření měla své majetkové důsledky, dodnes zpochybňované, ač se jich zvláštní restituční legislativa netýká. Autor se zabývá otázkami podmínek a překážek na cestě k nápravě.

FEIGERLOVÁ, M. Just Energy Transition in the International Investment Agreements. International and Comparative Law Review. 2024, Roč. 24, č. 1, s. 188–200. ISSN 1213-8770

Mezi členskými státy EU, institucemi EU a odborníky panuje v otázce výsledků modernizace Smlouvy o energetické chartě (ECT) značná polarita argumentů. Zásadní neshoda panuje v tom, zda je modernizovaná smlouva v souladu s Pařížskou dohodou a zda splňuje cíle „spravedlivého přechodu“. Modernizovaná smlouva jako první investiční smlouva zavedla mechanismus flexibility, který ukončuje ochranu investic souvisejících s fosilními palivy. Cílem článku je analyzovat návrh reformované smlouvy z koncepčního hlediska s cílem přispět k pochopení konceptu spravedlivého přechodu v kontextu mezinárodního investičního práva a přechodu od investic souvisejících s fosilními palivy.

FEIGERLOVÁ, M. Moving from Pledges to Commitments: Analysing Climate Transition Plans in the EU Proposal for a Corporate Sustainability Due Diligence Directive. Carbon & Climate Law Review. 2024, Roč. 18, č. 1, s. 17–30. ISSN 1864-9904

Plány přechodu na změnu klimatu se objevují jako nové způsoby zapojení podniků do opatření v oblasti klimatu. Bez jejich zapojení bude přechod ke klimatické neutralitě náročný. V současné době převažují dobrovolné závazky jednotlivých podniků a různé iniciativy týkající se osvědčených postupů a norem. EU se rozhodla požadovat po největších podnicích působících na vnitřním trhu, aby vypracovaly a prováděly plán přechodu na změnu klimatu s právními důsledky. Smyslem je donutit společnosti, aby zajistily, že jejich obchodní modely a postupy budou v souladu s přechodem na udržitelnou ekonomiku, globálními teplotními cíli Pařížské dohody a cíli evropského zákona o klimatu. Tento článek se zabývá hloubkovou analýzou článku 15 návrhu směrnice EU o náležité péči podniků v oblasti udržitelného rozvoje, který zavádí plán přechodu na změnu klimatu jako právní nástroj boje proti změně klimatu. S ohledem na očekávané schválení směrnice bude v článku posouzena právní povaha, funkce, obsahové prvky a vymahatelnost plánu, jakož i jeho vztah k povinné hloubkové kontrole udržitelnosti podniků nastíněné v návrzích orgánů EU.

HAVEL, B. Proměny právnícké osoby interpretací. Právní argumentace. Praha: C. H. Beck, 2024 – (Sobek, T. – Kotásek, J. – Hapla, M.), s. 572–591. ISBN 978-80-7400-954-9

Text sleduje postupný vývoj chápání a interpretace právnícké osoby obsažené v občanském zákoníku. Ukazuje, že právnícká osoba je sice jednotný pojem, nicméně při jejím výkladu musíme odlišovat zejm.

korporace a fundace. Pozornost je věnována rovněž vlivu vedlejších ujednání či přání zakladatele na existenci právnícké osoby a její další možnosti rozvoje. Poukazuje na to, že autonomie vůle, která je pro právnícké osoby klíčová, není neomezená a vždy je třeba zkoumat smysl a účel konkrétní právnícké osoby.

KOBER, J. Civilista, romanista a politik Robert Mayr-Harting – sto padesát let od narození. Právník. 2024, Roč. 163, č. 9, s. 892–923. ISSN 0231-6625

Článek připomíná osobnost civilisty, romanisty a politika Roberta Mayra-Hartinga, od jehož narození uplynulo roku 2024 sto padesát let. Rakouský Němec Mayr-Harting prožil dětství a mládí ve Vídni, kde také vystudoval právnickou fakultu. První univerzitní působení jej odvedlo na mladou univerzitu v Černovicích, posléze však byl povolán na právnickou fakultu německé univerzity v Praze, kde pak již zůstal vlivem okolností po dlouhá desetiletí. Od počátku kombinoval zájem o římské právo se zájmem o moderní civilní právo a tento zájem později, po první světové válce, u něho zcela převážil. Politická změna u Němců v Československu, vzniklá odstraněním jejich vazby i na ústředí politických stran ve Vídni, otevřela cestu k politické dráze některým novým tvářím, a mezi ně patřil také Mayr-Harting, působící v německé křesťansko-sociální straně, za kterou byl v Národním shromáždění v letech 1920–1939. Jako politik pochopil nevýhodu negativistické politiky Němců vůči Československu a snažil se prosazovat politiku aktivismu. Ta vyvrcholila vstupem německých ministrů do vlády roku 1926. Boj o aktivistické směřování své vlastní politické strany sváděl Mayr-Harting ve 20. letech a znovu i v letech 30. Navzdory politickému působení zůstalo za učencem odborné dílo nezanedbatelného významu, sestávající z civilněprávních a římskoprávních monografií a článků a zahrnující i soustavnou učebnici občanského práva a poznámková vydání zákonů.

MALÍŘ, J. The Czech Constitutional Court and Non-Justiciability: The Emergence of the Political Question Doctrine? European Public Law. 2024, Roč. 30, č. 4, s. 413–440. ISSN 1354-3725. E-ISSN 1875-8207

Český Ústavní soud (ÚS) je často označován za silný a občas i aktivistický ústavní soud. Vyskytla se však pestrá škála případů, v nichž ÚS prováděl pouze omezený soudní přezkum nebo odmítl soudní přezkum vůbec provádět. To bylo způsobeno tím, že ÚS zastával názor, že tyto případy se týkají

➤ Konference „Dostupnost inovativní a mimořádně nákladné léčby v ČR“, 9. 10. 2024, Praha
Foto: Adam Doležal

↓ Workshop „Od strategií k implementaci. Jak Česko naplní své klimatické cíle?“ 26. 9. 2024–26. 9. 2024, Praha.
Dostupné z: <https://www.cde-org.cz/cs/blog/od-strategii-k-implementaci-jak-cesko-naplni-sve-klimaticke-cile/2544>;
Foto: Aneta Straková

↑ Konference SOLAIR, 11. 9. 2025, Praha
Foto: archiv Alžběta Solarczyk Krausová

↓ Eva Balounová. Prémie Otto Wichterleho, Akademie věd ČR.
Foto: Jana Plavec SSČ AV ČR, v. v. i.“

→ Vystoupení ve Studiu ČT 24 o Zelené dohodě pro Evropu. 22. 2. 2024.
Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10101491767-studio-ct24/224411058300222/>

↓ → Mezinárodní konference „Korupce – klientelismus – krize v Evropě 1789–1989“, spolupořádaná Janem Koberem, 19. a 20. září 2024, Praha.
Foto: archiv Jan Kober

→ Karel Eliáš na konferenci „10 let účinnosti občanského zákoníku“, 17.–18. leden 2024, Olomouc
Foto: archiv PF UPOL

...

Časopis zdravotnického práva a bioetiky /
Journal of Medial Law
and Bioethics

www.medlawjournal.ilaw.cas.cz

34 politických otázek, které jsou obvykle soudně projednatelné pouze v omezeném rozsahu nebo nejsou soudně projednatelné vůbec. Ve světle těchto případů a také jejich zdůvodnění, které souvisí zejména s dělbou moci, nedostatkem soudně zjistitelných a zvládnutelných norem nebo nutností účty k politickým složkám, existují silné důvody tvrdit, že v judikatuře KS vznikla jakási doktrína politických otázek. Ačkoli se použití takové doktríny může zdát v kontextu regionu střední a východní Evropy (SVE) neobvyklé, má se za to, že doktrína může mít přídanou hodnotu v tom, že může chránit ÚS před přílišnou politizací a umožnit ÚS přizpůsobit míru svého zasahování do makro- i mikropolitiky.

MALÍŘ, J. – GRIC, J. *States of emergency and COVID-19: Czech Republic. States of Emergency and Human Rights Protection. The Theory and Practice of the Visegrad Countries.* Abingdon: Routledge, 2024 – (Florczak-Wątor, M. – Gárdos-Orosz, F. – Malíř, J. – Steuer, M.), s. 17–42. ISBN 978-1-032-63745-7

Kapitola popisuje proces postupné konstitucionalizace pravidel o mimořádných událostech v českém ústavním pořádku a následně nastiňuje hlavní stavy nouze, jak je uznává český ústavní pořádek, a jejich právní režim. Na tomto pozadí je analyzováno využití mimořádných situací během pandemie Covid-19, a to se zvláštním zřetelem k právním základům, na jejichž základě byla krizová opatření přijímána, a k jejich politické a soudní kontrole.

MATEJKA, J. – ŠTEFKO, M. – RANGLOVÁ, I. *Metodika digitalizace pracovněprávní dokumentace určená zaměstnavatelům.*

Interní kód: 01-S4-2023-VUBP; 2024, Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/documents/20142/978228/Metodika+digitalizace+pracovn%C4%9Bpr%C3%A1vn%C3%AD+dokumentace+ur%C4%8Den%C3%A1+zam%C4%9Bstnavatel%C5%AFm.pdf/7e9f5bb1-b682-263a-059c-8a68684ddf75?t=1737372905815>

Cílem této Metodiky je právní posouzení možností digitalizace v oblasti pracovního práva, a to především z hlediska toho, do jaké míry lze nahradit dokumenty vystavované v listinné podobě dokumenty vystavovanými v elektronické podobě (dále jen „Digitalizace“). Účelem této metodiky je především poskytnutí informací pro základní představu jednak o stávající české právní úpravě z hlediska možností využití digitalizace prostřednictvím elektronizace písemností a jejich dodávání, poskytování, doručování zaměstnavatelem ve

vztahu k zaměstnanci, k orgánům veřejné moci či k jiným relevantním osobám, jako mohou být banky či pojišťovny. Rovněž je účelem Metodiky poskytnutí informací o vybraných souvisejících otázkách, jako jsou náležitosti či problematické aspekty elektronického podepisování či uchování dokumentů v elektronické podobě. To vše zejména s ohledem na Vybrané dokumenty uvedené v příloze č. 1. Obdobná metodika dosud v kontextu digitalizace pracovního práva zpracována nebyla. Novost postupů spočívá zejména v právním pohledu na problematiku digitalizace pracovněprávní dokumentace, na kterou je jinak nahlíženo především z perspektivy technologického řešení dané oblasti. Metodika je primárně určená zaměstnavatelům, kteří chtějí převést svou agendu v oblasti pracovního práva do digitální podoby. Těmto zaměstnavatelům nabízí Metodika právní posouzení vycházející ze současné české právní úpravy, jehož cílem je digitalizovat pracovněprávní dokumentaci s co nejnižšími náklady při současném dosažení nejvyšší možné míry bezpečnosti a důvěryhodnosti digitální písemnosti. Ekonomický přínos digitalizace v oblasti pracovního práva pro zaměstnavatele spočívá ve snížení nákladů na údržbu, správu, tisk, uložení a archivaci papírové dokumentace, zvýšení efektivity a zrychlení pracovních procesů, zvýšení konkurenceschopnosti a celkové snížení administrativní zátěže. Náklady na zavedení digitalizace se budou odvíjet od velikosti podniku, rozsahu dokumentace, která má být digitalizována, a použitým technickém řešení. Může se jednat o náklady na pořízení hardwarového vybavení, softwaru, služby externích dodavatelů, náklady na zajištění bezpečnosti dat apod.

MÜLLEROVÁ, H. *Práva přírody na rozhraní mezi aktivismem a seriózní debatou.* Právník. 2024, Roč. 163, č. 1, s. 3–14. ISSN 0231-6625

Koncept práv přírody se v posledním desetiletí stal hojně diskutovaným právním přístupem, jehož obhájcí ho chápou jako nový slibný nástroj pro řešení globální krize biodiverzity, zesílené ještě klimatickou změnou. V některých státech (prvním evropským zástupcem je Španělsko) byla práva přírody uznána legislativou nebo soudními rozhodnutími, především je ale patrný vzestup tohoto tématu v literatuře práva životního prostředí. Článek přibližuje českým čtenářům podstatu konceptu práv přírody, popisuje nynější intenzivní mezinárodní debatu o potenciálu tohoto právního nástroje a identifikuje hlavní obtíže jeho případného zavedení, zejména v kontextu právních řádů Evropy. Dále

uvazuje o vztahu práv přírody vůči lidskému právu na příznivé životní prostředí, a zejména pak vůči tradičnímu právu životního prostředí, respektive právu ochrany přírody. Ukazuje, že práva přírody jsou, stejně jako právo životního prostředí, při své aplikaci závislá na lidských aktérech a jejich prosazování může trpět podobnými nedostatky, jaké jsou dlouhodobě kritizovány u klasických nástrojů práva životního prostředí. Z tohoto pohledu lze celou debatu využít i jako podnět pro zdokonalení práva životního prostředí v Evropě na úrovni unijních předpisů i jejich implementace členskými státy.

MÜLLEROVÁ, H. – SNOPOKOVÁ, T. – ZICHA, J. *Water policy and legislative responses to climate change in the Czech Republic.* International Journal of Water Resources Development. 2024. Roč. 40, č. 2, s. 268–283. ISSN 0790-0627. E-ISSN 1360-0648 Opakující se povodně a sucha v České republice ukazují, že změna klimatu vyžaduje dalekosáhlé změny v hospodaření s vodou. Analyzujeme reakce, které se již promítly do české vodohospodářské politiky a legislativy na třech úrovních: strategické, zákonné a ústavní. Nejprve popisujeme podstatné změny, které byly uspokojivě zavedeny do politiky české vlády. Poté sledujeme mnohem méně úspěšný vývoj v zákonech, který se zatím v podstatě omezil na plány pro období sucha a omezení odběru vody v době sucha. V jádru se soustředíme na politické pokusy o konstitucionalizaci ochrany vod.

SOBEK, T. *Proč argumentovat? Právní argumentace.* Praha: C. H. Beck, 2024 – (Sobek, T. – Kotásek, J. – Hapla, M.), s. 3–26. ISBN 978-80-7400-954-9 Text je úvodní kapitolou v kolektivní monografii o právní argumentaci a zabývá se povahou argumentace a praktickou potřebou argumentovat. Autorův přístup vychází z diskurzivní etiky, takže argumentaci uvažuje primárně jako sdílené úsilí o vzájemné porozumění. Argumentace je inter-subjektivní aktivita, která ztělesňuje respekt k diskusním partnerům jako rovným a svobodným osobám. V tomto smyslu má argumentace svoji vnitřní morálku.

ŠEJVL, M. *Systematický výklad. Právní argumentace.* Praha: C. H. Beck, 2024 – (Sobek, T. – Kotásek, J. – Hapla, M.), s. 300–329. ISBN 978-80-7400-954-9 Kapitola představuje ucelený přehled většiny témat, která se pojí se systematickým výkladem. Tento výklad přitom chápe jako interpretaci zohledňující kontext nějakého ustanovení, od nejužšího (bezprostřední okolí interpretovaného ustanovení uvnitř

jednoho právního předpisu) k nejširšímu (kontext celého právního systému). Kapitola pokračuje historickým exkursem, jak se postupně systematický výklad vyděloval jako samostatná metoda. Dále se věnuje tématu konzistence (bezrozpornosti a slčitelnosti) a koherence (přítomnosti vazeb mezi jednotlivými prvky právního systému) a souvislosti mezi systematickým výkladem a teleologickým. Významné místo je věnováno i postavení textů, které můžeme používat k interpretaci, kdy se zabývá nejen postavením (z hlediska právní relevance) právních předpisů, ale i judikatury, latinských maxim a právních obyčejů. Následuje část věnovaná horizontálnímu kontextu, kde jsou probírány zejména argument a rubrica, role struktury ustanovení a celého předpisu, specialita a subsidiarita, role preambule a ustanovení o účelu zákona či jednotlivých institutů, presumpce proti synonymii uvnitř jednoho předpisu a naopak běžná polysémie napříč různými odvětvími. Další část je věnována zohledňování hierarchických vztahů (vertikálnímu kontextu) a poslední část se zabývá tím, že bychom se měli vyhýbat rozporům, mezerám a redundancím (tj. věnuje se argumentům a coherentia, a completudine a ekonomickému argumentu). Celá kapitola reflektuje nejen současnou středoevropskou právní vědu, ale i poznatky francouzské a italské doktríny a doktríny common law. Každá část obsahuje mnoho příkladů, z nichž většina se v české přehledové literatuře objevuje vůbec poprvé.

Výzkumní pracovníci ÚSP vytvořili v roce 2024 celkem 212 výsledků, z nichž 49 bylo odesláno do systému RIV. V rámci výsledků uplatněných v databázi RIV šlo o 1 monografii, 16 kapitol v knihách a 26 článků, z čehož 20 článků bylo publikováno v časopisech zařazených do databází SCOPUS, WOS a jiných. Ze všech výsledků bylo 28 publikováno v češtině, 20 v angličtině a 1 ve španělštině. Většina výsledků vyšla v České republice, 17 výsledků bylo vydáno v zahraničních vydavatelstvích a časopisech (Brill, Cambridge, Routledge, Springer, Taylor & Francis).

Podrobné údaje o publikačních a dalších výstupech výzkumné činnosti pracovníků ÚSP jsou zveřejňovány prostřednictvím informačních systémů, a to jednak v systému Evidence publikační činnosti v AV ČR (ASEP) na webových stránkách, jednak v Rejstříku výsledků výzkumu (RIV) pod gescí Rady pro výzkum, vývoj a inovace, která je poradním orgánem vlády ČR.

V rámci vlastní ediční činnosti ÚSP v roce 2024 připravoval publikaci na téma klimatické spravedlnosti, která bude vydána v roce 2025.

Z periodické produkce ÚSP vydával v roce 2024, a to stejně jako v předchozím roce, tři tituly, z toho jeden cizojazyčný a jeden elektronický.

Časopis *Právník* byl vydáván v tištěné podobě. Tento měsíčník, nejstarší český právnícký časopis, vycházel již ve svém 163. ročníku. Právník byl již dříve indexován v databázi ERIH PLUS a EBSCO, navíc je od roku 2021 zařazen do světově uznávané bibliografické a citační databáze odborných časopisů SCOPUS. Tato databáze vznikla v roce 2004 a v současné době patří mezi nejprestižnější databáze tohoto typu na světě.

Dlouhodobě patří časopis *Právník* mezi nejlepší hodnocená česká právnícká periodika. Coby recenzovaný teoretický časopis pro otázky státu a práva publikoval v roce 2024 příspěvky týkající se zejména otázek z oboru teorie práva, soukromého práva, trestního práva, ale také mezinárodního práva veřejného a práva EU.

Číslo 1/2024 bylo pojato jako monotematické s názvem *Příroda a lidé – překážky na cestě k souladu*. Přineslo příspěvky věnované právům přírody, napětí mezi veřejnými zájmy v ochraně životního prostředí a klimatu, limitům právní ochrany environmentálních aktivistů, principům práva životního prostředí v novém stavebním zákoně a ochraně práv dětí v souvislosti s klimatickou změnou.

Dále vycházel čtvrtletní cizojazyčný časopis *The Lawyer Quarterly (TLQ)*. Časopis, který ÚSP vydává od roku 2011, je od roku 2017 zařazen do světově uznávané bibliografické a citační databáze odborných časopisů SCOPUS a je orientován na zahraniční prostředí. Zájem autorů z celého světa o publikaci v TLQ nadále pokračoval i v roce 2024. Téma příspěvků publikovaných v časopise TLQ jsou velmi rozmanitá a sahají od obecně komparativních úvah, otázek evropského a ústavního práva či energetického práva po AI či klimatické právo. Vedle těchto témat se již tradičně objevují příspěvky pojednávající o právních otázkách zemí mimo stře- doevropský prostor. V roce 2024 proběhl upgrade redakčního systému a díky tomu zmodernizoval vzhled webových stránek časopisu.

Třetím periodikem vydávaným ÚSP je on-line *Časopis zdravotnického práva a bioetiky*. Je editován pracovníky Kabinetu zdravotnického práva a bioetiky a jedná se o jediný tuzemský odborný časopis věnovaný zdravotnickému právu a bioetice. Od roku 2024 je časopis zařazen do databáze odborných časopisů SCOPUS.

V květnu 2024 se konal 29. mezinárodní knižní veletrh a literární festival *SVĚT KNIHY PRAHA 2024* na Výstavišti Praha Holešovice. ÚSP se veletrhu zúčastnil společně s 10 společenskovědními ústavy Akademie věd ČR, aby prezentoval svou produkci. Společný stánek humanitních a společenských věd byl umístěn opět v Hale C.

6. Další odborné aktivity

Významnou součástí výzkumné práce je prezentace vědeckých poznatků na konferencích, workshopech a jiných vědeckých setkáních. V roce 2024 stejně jako v předchozích letech ÚSP organizoval nebo spoluorganizoval řadu odborných akcí, z nichž některé již byly uvedeny v částech věnovaných jednotlivým oblastem výzkumu a projektům Strategie AV21. Informace o pořádaných akcích byly průběžně uveřejňovány na webových stránkách. Část jich probíhala v hybridní podobě, tj. prezenčně a zároveň online prostřednictvím komunikačních prostředků na dálku.

Ve dnech 11.–12. září 2024 uspořádal ÚSP sedmý ročník mezinárodní konference *SOLAIR 2024*, a to na téma *The Year of AI Regulations*. Partnery konference byli Komise pro mezinárodní obchodní právo UNCITRAL, Mezinárodní ústav pro sjednocení mezinárodního práva soukromého UNIDROIT, Spolek pro ochranu osobních údajů, Microsoft, Česká asociace umělé inteligence a DLA Piper. Cílem konference bylo prodiskutovat, jaké změny přinesou v regulaci umělé inteligence dva významné dokumenty přijaté v roce 2024 – Úmluva Rady Evropy o umělé inteligenci, lidských právech, demokracii a právním státu a nařízení EU *Akt o umělé inteligenci*. Součástí konference byl i specializovaný workshop *EU AI Act Implementation*, který vedla A. Solarczyk Krausová, jehož účelem byla aktivní debata s publikem na téma příležitostí a nástrah implementace nového nařízení v prostředí České republiky a EU obecně.

Příspěvky a diskuze se zaměřovaly především na dopad *Aktu o umělé inteligenci* na praktické využívání a vývoj AI systémů a na jeho vztah k nové úmluvě Rady Evropy. Konference podala ucelený

pohled na vývoj regulace umělé inteligence jak na mezinárodní úrovni (UNCITRAL, Rada Evropy a UNIDROIT), tak i v jednotlivých regionech (EU, USA, Izrael a Asie). Na konferenci se registrovalo více než 100 účastníků (účast on-site i online). Mezi účastníky patřili zejména zástupci českých a zahraničních univerzit, českých a mezinárodních advokátních kanceláří, českých ministerstev a dalších veřejných orgánů a českých a mezinárodních firem. Web konference: <https://solairconference.com>.

Dvoudenní konference konaná ve dnech 30.–31. května 2024 prezenčně v hlavní budově AV ČR v Praze nesla název *Shaping Climate Law: Dynamic Roles of State and Non-State Actors*. Dala prostor více než 60 účastníkům ze všech kontinentů diskutovat o vývoji klimatického práva a roli různých typů aktérů v něm. Rokování bylo zahájeno keynote panelem tří špičkových expertů klimatického práva: Prof. Laurence Boisson De Chazournes, Prof. Annalysa Savaresi a Prof. Dr. Moritze Reese. Následovalo deset odborných panelů členěných podle rolí jednotlivých typů aktérů v klimatickém právu – vlád, občanské společnosti, soudů, byznysu a dalších. Zvláštním hostem konference byl prof. Bedřich Moldan, přední osobnost českého environmentalismu a první československý ministr životního prostředí. Web konference: <https://www.ilaw.cas.cz/vyzkum/class/international-climate-law-conference-2024.html>.

Na téma zdravotnického práva byly uspořádány dvě konference podpořené ze Strategie AV21: 9. října se ve spolupráci s katedrou zdravotnického práva Právnické fakulty UK, Českou společností anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny a Českou lékařskou společností J. E. Purkyně konala konference *Dostupnost inovativní a mimořádné nákladné léčby v České republice* a 12. listopadu proběhla konference *Právní a etické aspekty eutanázie – aktuální trendy a výzvy*.

V rámci Strategie AV21 se ve dnech 14.–15. listopadu 2025 uskutečnila konference *Klimatická krize a otázka spravedlnosti*. Uspořádán byl také cyklus workshopů „Periferie“: *Ideological Peripheries in Europe* (25. října), *Periferie, region, krajina* (29. listopadu) a *Právo, identita a normalita* (13. prosince). Dne 22. května proběhl workshop na téma *Právo na platbu v hotovosti a ústavní právo ve státech střední Evropy*.

V rámci činnosti Centra pro klimatické právo a udržitelnost (CLASS) proběhlo několik workshopů, např. 26. září 2024 *Od strategií k implementaci. Jak Česko naplní své klimatické cíle?*, 20. června 2024

Práva přírody nebo 6. června *Kulatý stůl: Stavební zákon – právo a praxe*.

ÚSP pořádá vědecké akce též ve spolupráci s jinými subjekty, např. v prosinci se konal mezinárodní workshop *Notstand und Bereicherungsrecht*, uspořádáný ve spolupráci s Českou a slovenskou společností pro delikt ní právo a příbuzné obory, z. s. Menší workshop byl pak uspořádán 7. listopadu k problematice ústavního vlastnictví.

V roce 2024 byla uspořádána také řada dalších akcí zaměřených na právní aspekty informačních a komunikačních technologií a jejich praktické aplikace, kterých se kromě výzkumných pracovníků účastnili i zájemci z řad odborné veřejnosti. Konkrétně *Centrum práva výzkumu, vývoje a inovací (RLC)* v roce 2024 uspořádalo stejně jako v předchozím roce (v hybridní formě prezentace) sérii přednášek na aktuální témata: 17. ledna na téma *Aktuální právní vývoj v oblasti online behaviorální reklamy*, 7. února na téma *Zelenější energetická síť: Synergie v právu klimatu a energetiky*, 20. března na téma *Registr zastupování (REZA)*, 24. dubna na téma *Blockchain, NFT a autorské právo*, 19. června na téma *Novinky v online řešení sporů (ODR)*, 25. září *Zákon o správě dat: Základní principy a cíle*, 10. října *Zákon o správě dat: Řízený přístup k datům*, 20. listopadu *Právní aspekty vlogerství/influencerství* a 11. prosince *Inspirace a tvůrčí návaznost z hlediska autorského práva*.

Z mezinárodních konferenčních aktivit lze uvést také tradiční akce, a to konferenci pravidelně pořádanou Právnickou fakultou Trnavské univerzity a ÚSP v Kongresovém centru SAV ve Smolenicích (SR) zaměřenou do oblasti korporáčního práva, která se tentokrát konala ve dnech 18.–19. září 2024 a její téma bylo *Odmeňovanie členov orgánov a spo- ločníkov*. Na konferenci vystoupili pracovníci ÚSP specializující se na oblast obchodního práva. ÚSP se účastnil i spolupořádání tradičního mezinárodního sympózia *Právo, obchod a ekonomika / Law, business and economics 2024*, které se uskutečnilo ve dnech 22.–24. 10. 2024 ve Štrbském Plese. Ústav se též podílel na pořádání mezinárodní konference *Korupce – klientelismus – krize v Evropě 1789–1989 (Corruption – Clientelism – Crisis in Europe 1789–1989)* a dále (spolu)pořádal řadu workshopů, např. 18. ledna *Workshop on Case-Level Sentencing Data in Europe*, 9. září *Legal aspects of conversational AI* nebo *Graz 3rd Annual PhD Workshop on Climate Law and Litigation* organizovaného ve spolupráci s UNEP, German Umweltbundesamt, Association of Environmental Law Lectures from

38 African Universities a Development and Rule of Law Program ve dnech 23.–24. května 2024.

Při ÚSP rovněž působí odborné kolegium pro občanské právo, které sestává z akademických pracovníků ÚSP a právnických fakult (založeno roku 2014), kteří se koncepčně i prakticky věnují soukromému právu a občanskému právu procesnímu. V rámci kolegia jsou diskutovány aktuální otázky civilního práva. V souvislosti s 10. výročí účinnosti občanského zákoníku v roce 2024 vystoupil hlavní tvůrce zákoníku Karel Eliáš a další pracovníci ÚSP se svým příspěvkem na konferencích konaných k tomuto výročí, a to 17.–18. ledna 2024 na konferenci *10 let účinnosti občanského zákoníku* pořádané Právnickou fakultou UP v Olomouci a 16.–17. října 2024 na konferenci *Deset let účinnosti rekodifikace soukromého práva v ČR* pořádané Právnickou fakultou UK.

Významnou součástí odborných aktivit ÚSP jsou také zvané přednášky zahraničních odborníků na půdě ÚSP a zvané přednášky a vystoupení pracovníků ÚSP na seminářích a konferencích pořádaných jinými organizacemi a institucemi v ČR i v zahraničí. Zahraniční hosté pozváni výzkumnými pracovníky ÚSP vystoupili např. v rámci mezinárodní konference *SOLAIR 2024*: jmenovitě: Věra Jourová (Evropská komise), generálmajor ve výslužbě prof. Isaac Ben-Israel (Tel Aviv University), Thomas Schneider (Rada Evropy), Alexander Kunzelmann (UNCITRAL), Myrte Meijer Timmerman Thijssen (UNIDROIT), Jana Pattynová (Spolek pro ochranu osobních údajů, Pierstone), Regina Hučková (Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach), Aneta Bernardová (University of Oxford), Tomáš Ščerba (DLA Piper) a Monika Kutějová (TheCyberValkyries).

Přednáškové aktivity pracovníků ÚSP se realizovaly také především prostřednictvím zahraničních i tuzemských konferencí a akcí. Příkladem zahraničních aktivit lze uvést např. přednášky Moniky Feigerlové *Climate Neutrality in International Investment Law* na univerzitě v Bologni nebo *Role of private international law in climate litigation* na univerzitě v Grazu, a *Devoir de vigilance des entreprises en matière de droits de l'homme au service de la durabilité* v Paříži. K dalším významným příspěvkům patřily přednáška Terezy Snopkové *Climate responsibilities at a local level* ve Vídni, přednáška *What are we talking about when we discuss the rights of future generations in climate litigation?* na Univeristy College Cork Evy Balounové nebo přednášky Hany Müllerové *Climate change,*

regulation and uneasy transition to sustainability v rámci *ICON-S* ve Vídni, *Climate Emergency from the Law Perspective* na konferenci v Hamburku či *Greenwashing' in energy transition policy and law* v Groningenu či *Responding to the climate crisis: Universalizing human rights in time and space* v rámci letní školy v Hasseltu, financované ze společného projektu FWO. V rámci Kabinetu zdravotnického práva byly prezentovány přednášky Adama Doležala *End-of-Life Decision Making in the Czech Republic – A Path to Broader Respect for Human Autonomy?*, *Obsahové a formální náležitosti informovaného souhlasu a jeho neplatnost (rozsudok NS ČR sp. zn. 25Cdo/3100/2021 zo dňa 20. 1. 2023 a uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/914/2015 zo dňa 20. 12. 2016)*, nebo *End-of-Life Decision Making in the Czech Republic – A Path to Broader Respect for Human Autonomy?* společně s Tomášem Doležalem. Jan Malíř moderoval a přednesl příspěvek na konferenci *Dislocated Landscape. Disruptions and reconfigurations in the Humanities and Social Sciences since the Russian invasion of Ukraine*. Alžběta Solarczyk Krausová se účastnila jako zvaná přednášející na mezinárodní konferenci *Enhancing European Legal Competitiveness – AI and Advanced Technologies for Better Justice and Legislation* pořádané maďarským Ministerstvem spravedlnosti ve spolupráci s Evropskou komisí, a to v rámci maďarského předsednictví v Radě EU.

Z tuzemských aktivit lze příkladem uvést přednášky Davida Černého *Neantropocentrická etika, Psychiatrická eutanázie* na konferenci *Právní a etické aspekty eutanázie či Etická problematika neefektivní péče* na konferenci *Dostupnost inovativní a mimořádně nákladné péče v České republice*. Dále pak např. přednášky Terezy Snopkové *Klimatická změna – nastavené legislativní cíle pro obce*, Evy Balounové *Klimatické právo či Poradní orgány pro klima* nebo přednáška Hany Müllerové *Ženy, právo a klima v rámci akce „Klimatýden“* PF UK. Mezi jinými lze zmínit také přednášky Tomáše Doležala *Dětský pacient a udělování informovaného souhlasu s poskytováním zdravotních služeb* na konferenci *Lidé, zdravotnictví a právo* či *Nález Ústavního soudu I. ÚS 1594/22 a paliativní péče na Brněnských onkologických dnech* nebo *Doporučené postupy v komparativním pohledu*, nebo přednášky Adama Doležala *Právní a etický rozměr dětské paliativní péče* či *Etické a legislativní výzvy v souvislosti s návrhem zákona o asistované smrti* na konferenci *Právní a etické aspekty eutanázie*. A. Solarczyk Krausová přednášela na konferenci *AI 4*

Gov: Umělá inteligence ve veřejné správě pořádané prg.ai, a to na téma *Etické aspekty zavádění AI ve veřejné správě*. Pracovníci ÚSP se také podíleli jako členové organizačního týmu na přípravě konference pořádané Vědeckou radou AV ČR.

K odborným aktivitám pracovníků ÚSP náleželo v roce 2024 i členství a práce v redakčních radách tuzemských i zahraničních vědeckých a odborných časopisů, z nichž lze uvést zejména časopisy *Právník*, *The Lawyer Quarterly (TLQ)*, *Časopis zdravotnického práva a bioetiky*, *Časopis pro právní vědu a praxi*, *České právo životního prostředí*, *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica*, *Bulletin advokacie*, *Jurisprudence*, *Justičná revue*, *Obchodněprávní revue*, *Právní rozhledy*, *Právnícké listy*, *Právní obzor*, *Správní právo*, *Bankovníctví*, *Právo v přepravě*, *Súkromné právo*, *Revue pro právo a technologie*, *Ratio publica*, *East European and Russian Yearbook of International and Comparative Law*, *Slovak Yearbook of International Law*, *Polish Yearbook of International Law*, *Acta Humana*, *Všehrd*, *Právní rádce*, jakož i zpracovávání recenzí na články a odborné publikace.

7. Mezinárodní spolupráce a aktivity

Neoddělitelnou součástí hlavní činnosti ÚSP a výzkumné činnosti pracovníků představuje mezinárodní spolupráce a mezinárodní výzkumné aktivity. Jejich účelem a smyslem je zejména komparovat poznatky získané výzkumem v domácím právním prostředí s poznatky a zkušenostmi zahraničních partnerů a podílet se na formování a výměně myšlenek, názorů a vědeckých poznatků.

ÚSP primárně rozvíjí mezinárodní vědeckou spolupráci v rámci střeoevropského prostoru s ústavu pro právní vědy Slovenské, Polské a Maďarské akademie věd. Výsledky mezinárodního výzkumu jsou prezentovány na společných konferencích, sympoziích a workshopech a publikovány v kolektivních monografiích a vědeckých časopisech, zejména v časopisech vydávaných uvedenými vědeckými institucemi. Někteří pracovníci ÚSP jsou též hodnotiteli projektu Agentúry na podporu výzkumu a vývoja Slovenské republiky.

Zapojení do mezinárodních aktivit je realizováno rovněž prostřednictvím zahraničních stáží vědeckých pracovníků a úspěšně získaných stipendií. M. Feigerlová v říjnu 2024 uskutečnila jednoměsíční

výukový a výzkumný pobyt na École des hautes études en sciences sociales v Paříži v rámci partnerství mezi EHESS, CEFRES, Univerzitou Karlovou a Akademií věd ČR a za finanční podpory Velvyslanectví Francouzské republiky v Praze. Následně v listopadu 2024 M. Feigerlová realizovala jednoměsíční pobyt na univerzitě Alma Mater Studiorum Univerzita Bologna na Oddělení právní vědy v rámci “DSG Visiting Researcher Fellowship Excellent University Departments Project”, který obdržela. Součástí obou stáží byl přednes přednášek, sdílení výsledků výzkumu a navázání vztahů a spolupráce do budoucna.

O společně pořádaných konferencích, sympoziích a workshopech bylo pojednáno v předchozí kapitole. V roce 2024 pokračovala na osobní bázi spolupráce s výzkumnými pracovníky z univerzit v Izraeli, Francii, Maďarsku, USA, Itálii, Nizozemí, Německu, Rakousku, Španělsku a Rumunsku. Dále pokračovala spolupráce s Universiteit Leiden, Hasselt University, Jagellonskou univerzitou v Krakově, University of Haifa v Izraeli, a Právnickou fakultou Univerzity Antwerpy.

Ze zahraničních hostů lze jmenovat následující zvané přednášející pořádaných konferencí: např. Teresa Weber (Sigmund Freud University Vienna, Rakousko), Helmut Koziol (ECTIL, Rakousko), David Messner-Kreuzbauer (Institut für Europäisches Schadenersatzrecht), Kristof van Assche (PF Antwerpy), Isaac Ben-Israel (Tel Aviv University, Israel), Martin Ebers (University of Tartu, Estonia), Thomas Schneider (Council of Europe and Swiss Federal Office of Communications, Švýcarsko), Myrte Meijer Timmerman Thijssen (UNIDROIT, Itálie), Lea-Ann Germinder (University of Missouri, USA) nebo Iddo Landau (University of Haifa).

Dva pracovníci ÚSP jsou členy Komise pro rekodifikaci soukromého práva Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky. Pracovník ÚSP je soudcem ad hoc za Českou republiku u Evropského soudu pro lidská práva, jeden pracovník je členem předsednictva Výboru pro bioetiku Rady Evropy. Jedna pracovnice ústavu je členkou MeExpert Group on New Technologies and Liability/New Technologies formation při Evropské komisi a členkou sítě expertů OECD s názvem ONE AI – příprava implementace principů OECD pro umělou inteligenci do národních politik (práce v rámci ONE AI working group on Policies for AI). Jedna pracovnice je předsedkyní Českého národního komitétu Mezinárodního sdružení právních věd (International Association of Legal Science, IALS), v IALS působí

40 jako členka International Committee of Comparative Law (Executive Committee), členkou reprezentující ČR v Groupe européen de droit international privé a dále je předsedkyní Českého národního komitétu Mezinárodní akademie srovnávacího práva (International Academy of Comparative Law) a členkou této akademie. Jedna pracovnice je členkou odborné poradní skupiny programového výboru Klima, energetika, mobilita v rámci evropského výzkumného prostoru. Jeden pracovník je členem Association des amis de la Fondation René Cassin, Strasbourg, Francie, a také členem Mezinárodní společnosti pro veřejné právo (International Society of Public Law ICON-S).

8. Spolupráce s vysokými školami a středním školstvím

V souvislosti s hlavní činností ÚSP probíhá dlouhodobě spolupráce s vysokými školami v České republice i v zahraničí. Smyslem a účelem této spolupráce je kooperovat při realizaci právního výzkumu s vědeckými pracovníky na vysokých školách (např. v rámci řešení společných projektů), prezentovat poznatky právního výzkumu prováděného v ÚSP na akcích pořádaných ve spolupráci s vysokými školami (konference, workshopy apod.) a zavádět tyto poznatky do výuky, a v neposlední řadě i vytvářet podmínky pro vyhledávání perspektivních zájemců o vědeckou práci v oblasti právní vědy z řad studentů.

Na individuální bázi se pracovníci ÚSP v roce 2024 podíleli na výuce v rámci bakalářských, magisterských a doktorských studijních programů na veřejných i soukromých vysokých školách, jakož i na přípravě konceptů studijních oborů a studijních materiálů. F. Cvrček například přednesl přednášku *Termín „lidská práva“ v českém právním řádu* na Jesenné škole práva (mezinárodní škola doktorandů) v Piešťanech.

Pracovníci ÚSP jsou rovněž členy vědeckých rad všech čtyř právnických fakult v České republice a členy vybraných oborových rad právnických fakult.

Trvalá účast pracovníků ÚSP na výuce je zejména na těchto vysokých školách: Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Právnická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni, I. lékařská fakulta Univerzity Karlovy. Jeden pracovník přednáší na Matematicko fyzikální fakultě Univerzity Karlovy,

jedna pracovnice na Policejní akademii ČR. Jeden pracovník přednáší na Trnavské univerzitě v Trnavě, Slovensko, a jeden na Národní univerzitě pro veřejnou službu v Budapešti, Fakultě státovědy a mezinárodních vztahů, Maďarsko.

Na institucionální bázi pokračovalo řešení projektů ve spolupráci s vysokými školami. V roce 2024 byl ukončen projekt *Podpora lidských práv v digitální době: zvyšování povědomí a standardů novinářské práce v oblasti dopadu moderních technologií na lidská práva* (řešitelka A. Solarczyk Krausová, zahájen v roce 2022), na jehož řešení se podílela Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy, Iuridicum Remedium, z. s., a Prague Center for Media Skills.

Pokračovalo řešení projektu *AISEE – AI Softwarový expertní vyhledávač pro videa a fotografie*, na jehož řešení se podílejí Ústav teorie informace a automatizace AV ČR, Fakulta elektrotechnická ČVUT v Praze a Fakulta informačních technologií VUT v Brně a dále projektu *Elektronické důkazy v trestním řízení* (řešitel J. Matejka) podporovaného Ministerstvem vnitra, na jehož řešení se podílí Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Právnická fakulta Univerzita Karlovy, Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií Vysokého učení technického v Brně a Fakulta informatiky Masarykovy univerzity.

Dále pokračovalo řešení projektu *Národní institut pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik* (SYRI), jehož hlavním řešitelem je Masarykova univerzita a na řešení se podílí také Univerzita Karlova a několik ústavu AV ČR (spoluřešitelé M. Šejvl a T. Doležal) nebo projektu *Climate Change Law in Europe* ve spolupráci s Hasselt University, Ghent University, University of Antwerp, University of Copenhagen, University of Eastern Finland, a University of Strathclyde Law School s dobou řešení 2022–2027 (spoluřešitelka H. Müllerová).

Nově bylo zahájeno řešení projektu *Aplikovaný právní jazykový model a benchmarky pro využití v právní praxi* (spoluřešitel A. Solarczyk Krausová) ve spolupráci s Fakultou elektrotechnickou ČVUT a CreativeDock Holding s.r.o. a *CZDEMOS4AI: Prospěšný multiagentní AI avatar v malé demokratické společnosti* (spoluřešitel J. Matejka), jehož hlavním řešitelem je Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy. Na řešení se vedle ÚSP dále podílí Filozofická fakulta Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií Univerzita Karlova, 1. Lékařská fakulta Univerzita Karlova, Matematicko-fyzikální fakulta Univerzita Karlova,

Česká tisková kancelář, Ipsos s.r.o., MAMA AI Coolma, s.r.o., PHYSTER TECHNOLOGY, a.s., prg.ai, z. s., a Právnická fakulta Masarykovy univerzity.

Institucionalizovaný charakter má spolupráce ÚSP s Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košicích. Rámcová smlouva o spolupráci předpokládá výměnu vědeckých informací mezi oběma stranami, realizaci společných vědeckých projektů, zejména pořádání vědeckých akcí, a vzájemnou podporu při zvyšování vědecké kvalifikace pracovníků obou institucí. Jeden pracovník je členem Rady pre vnútorné hodnotenie kvality Trnavskej univerzity v Trnave.

Pokračovala spolupráce se všemi čtyřmi českými právnickými fakultami v rámci Asociace právnických fakult, která byla založena před třemi lety v návaznosti na uskutečněný první obnovený Sjezd českých právníků. Spolupráce je stále aktivní, komunikace mezi vedením fakult a ústavem pravidelná.

Institucionální charakter má rovněž realizace společného doktorského studijního programu na základě smlouvy o spolupráci s Právnickou fakultou Masarykovy Univerzity. Smlouva mj. předpokládá účast pracovníků ÚSP na pedagogické činnosti fakulty, aktivity vedoucí ke zvyšování odborné a pedagogické kvalifikace pracovníků obou institucí, spolupráci při výchově doktorandů, podávání společných grantových projektů, účast akademických pracovníků fakulty na výzkumných aktivitách ústavu, spolupráci při řešení projektů, akreditaci společných doktorských studijních programů a výhledově vytvoření společného výzkumného pracoviště. Doktorský studijní program se konkrétně zaměřuje na interdisciplinární studium práva v národním, nadnárodním a mezinárodním kontextu a buduje 4 doktorské studijní programy, které na národní úrovni chyběly. Cílem společného doktorského studia je vzdělávání nové generace výzkumných pracovníků schopných podílet se na výzkumu na evropské úrovni, jakož i vzdělávání špičkových odborníků pro potřeby praxe (zejména se zaměřením na užší specializaci ve vybraných oblastech práva s mezinárodní působností). Doktorský studijní program byl akreditován v roce 2019 a je realizován v plánovaném rozsahu, nyní ve fázi udržitelnosti.

V roce 2024 se rovněž pracovníci ÚSP účastnili programu Akademie věd ČR Otevřená věda, jehož cílem je zapojit středoškolské studenty do praktického výzkumu na pracovištích AV ČR, umožnit jim získat zkušenosti z vědecké praxe a motivovat je k vysokoškolskému studiu ve vědních oblastech. Pracovníci ÚSP vedli v rámci tohoto programu stáže

pro středoškolské studenty (J. Kober) na témata z oblasti právních dějin.

Dále na úrovni středního školství proběhl přednášky Jana Kobera *Právní reformy. Vybraná zastavení na poli českých a československých právních dějin* a *Právní reformy první republiky* na Vyšší odborné škole oděvní a Střední průmyslové škole oděvní či Gymnáziu bratří Čapků nebo přednáška Vojena Güttlera na téma *Umělá inteligence a některá základní práva a svobody*. František Emmert působil jako odborný garant mezinárodní dějepisné soutěže gymnázií České republiky a Slovenska v Chebu (32. ročník).

9. Spolupráce s veřejným a soukromým sektorem

Kromě spolupráce s vysokými školami spolupracuje ÚSP rovněž s dalšími institucemi veřejného sektoru, včetně orgánů veřejné moci. Členství a činnost v těchto orgánech poskytuje příležitost k přenášení výsledků právního výzkumu do aplikační praxe a legislativy.

Řada pracovníků ÚSP stejně jako v předchozích letech působila v roce 2024 jako členové poradních orgánů různých orgánů veřejné moci, zejména Legislativní rady vlády a komisí Legislativní rady vlády (komise pro evropské právo a komise pro soukromé právo), a také rozkladových komisí ministerstev a jiných ústředních správních úřadů. Konkrétně z rozkladových komisí lze jmenovat rozkladovou komisi Úřadu pro ochranu osobních údajů, rozkladovou komisi Českého báňského úřadu, rozkladovou komisi Ministerstva průmyslu a obchodu pro věci licenční správy, rozkladovou komisi Ministerstva financí pro věci daní a poplatků, rozkladovou komisi Ministerstva dopravy – senát pro přestupkovou agendu, rozkladovou komisi ÚOHS na úseku ochrany hospodářské soutěže a rozkladovou komisi Národního bezpečnostního úřadu. Účast je rovněž v rozkladové komisi Vojenské zdravotní pojišťovny ČR.

Jednotliví pracovníci ústavu jsou dále členy těchto poradních orgánů veřejných orgánů: pracovní skupina pro trestní politiku Rady vlády ČR pro lidská práva, pracovní skupina pro lidská práva a moderní technologie Rady vlády ČR pro lidská práva, výbor proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání Rady vlády ČR pro lidská práva, výbor pro umělou inteligenci Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, pracovní skupina pro

42 trestní politiku Ministerstva spravedlnosti, komise pro novelizaci ZOK a komise pro přípravu transpozice směrnice o preventivních restrukturalizacích Ministerstva spravedlnosti, Arbitrážní komise Českého svazu ledního hokeje, pracovní skupina Ministerstva dopravy pro vybrané legislativní otázky a Etická komise pro posuzování otázek spojených s provozem automatizovaných a autonomních vozidel v podmínkách ČR v Ministerstvu dopravy a Ministerstvu zdravotnictví. Pracovníci rovněž působí ve vědeckých radách jednotlivých resortů, např. vědecká rada Ministerstva práce a sociálních věcí nebo Ministerstva životního prostředí.

Individuální odborná spolupráce probíhá v rámci aktivit Kolegia pro občanské právo při ÚSP s Ministerstvem spravedlnosti a v rámci aktivit CLASS probíhá vzájemná spolupráce s Ministerstvem životního prostředí, a to na tématu účasti veřejnosti v ochraně životního prostředí s ohledem na implementaci tzv. Aarhuské úmluvy v ČR a rešerše zahraniční právní úpravy ohledně koexistence dřevin a technických sítí veřejné infrastruktury.

V rámci Akademie věd ČR se v roce 2024 podíleli pracovníci ÚSP na činnosti řady pomocných orgánů Akademické rady AV ČR, konkrétně to byly Rada pro využívání duševního vlastnictví, Komise pro energetiku, Rada pro podporu účasti AV ČR na evropské integraci výzkumu a vývoje AV ČR, Komise pro životní prostředí AV ČR, Majetková komise AV ČR, Dotační skupina, Komise pro spolupráci s vědeckými společnostmi AV ČR, Komise pro rovné příležitosti AV ČR, Ekonomická rada AV ČR, Archeologická evaluační komise AV ČR, Kolegium popularizátorů a pracovníků PR AV ČR a Komise pro etiku vědecké práce při Vědecké radě AV ČR.

Pro odbor veřejnosprávní kontroly AV ČR byl uspořádán seminář k právním otázkám veřejnosprávní finanční kontroly koncipovaný jako úvod k sérii odborných seminářů zaměřených na aplikaci právní úpravy a interních předpisů AV ČR při výkonu veřejnosprávní finanční kontroly.

Dva pracovníci ústavu spolupracovali se Sdružením praktických lékařů ČR, Sdružením praktických lékařů ČR pro děti a dorost, Českou stomatologickou komorou a s Institutem pro postgraduální vzdělávání ve zdravotnictví v oblasti medicínského práva a bioetiky.

Pracovníci ÚSP působili v roce 2024 rovněž v hodnoticích orgánech a panelech státních institucí nebo vypracovávali posudky pro grantové agentury. Jeden pracovník byl místopředsedou a jedna

pracovnice částečně členkou hodnoticího panelu P 408 (právní vědy a politologie) Grantové agentury České republiky, jedna pracovnice je členkou odborného orgánu hodnotitelů Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace v rámci hodnocení výzkumné činnosti podle Metodiky 2017+, dva pracovníci jsou hodnotiteli Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství v oboru Právo, jeden členem komise pro konání advokátních zkoušek České advokátní komory a dva pracovníci jsou členy hodnoticího panelu (humanitní vědy) programu ÉTA a jeden pracovník je hodnotitelem projektů Agentury na podporu výskumu a vývoje SR.

Významnou součástí spolupráce s veřejným sektorem je vzdělávací a přednášková činnost pracovníků ÚSP. V průběhu roku 2024 uskutečnili výzkumní pracovníci např. přednášky a školení pro Sdružení praktických lékařů, Sdružení praktických lékařů pro děti a dorost, Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, přednášky v rámci Justiční akademie pro soudce, soudní čekateli a soudní asistenty. Například Centrum CICERo zorganizovalo pro Úřad na ochranu osobních údajů dne 7. 10. 2024 odborný seminář na téma AI Akt z pohledu GDPR a ochrany osobních údajů, který se zaměřil na nové povinnosti vyplývající z nařízení o umělé inteligenci přijatého v r. 2024 pro státní správu. Semináře se účastnili zaměstnanci Úřadu na ochranu osobních údajů a Českého telekomunikačního úřadu.

Další formou spolupráce ÚSP s veřejným i se soukromým sektorem byla v roce 2024 vlastní expertní činnost. Výstupy této činnosti jsou odborná stanoviska, která mají doktrinární povahu a nejsou právně závazná, nicméně poskytují žadatelům odborný názor na řešení určitých otázek a záležitostí, z něhož mohou vycházet při aplikaci pozitivního práva. Tato činnost má současně také nesporný vědecký přínos, neboť předmětem stanovisek a expertíz jsou zpravidla obecné právní otázky, které často ukazují na obecnější problémy práva v České republice a jeho realizace. V roce 2024 byly v ÚSP vyhotoveny celkem 2 stanoviska pro žadatele z oblasti veřejného i soukromého práva k otázce vymezení pojmu ovládající a ovládaná osoba ve vztahu veřejné výzkumné instituce a státu jako jejího zřizovatele a dále rešerše zahraniční právní úpravy ohledně koexistence stromů/keřů a technických sítí veřejné infrastruktury v uličním prostoru sídel pro Ministerstvo životního prostředí ČR.

Na téma AI Aktu byla vypracována analýza zaměřující se na právní rámec vývoje a využívání

velkých jazykových modelů (LLMs) stanovený v evropském Aktu o umělé inteligenci. Analýza identifikuje povinnosti spojené s vývojem LLMs a objasňuje, jak se AI akt vztahuje na AI systémy, které obecně dostupné LLMs využívají a dotrénovávají je pro specifickou doménu. Analýza se zaměřuje na specifika dotrénování jazykového modelu v doméně práva. Zabývá se i otázkami datové praxe, ochrany údajů a významu tzv. benchmarků. Viz Solarczyk Krausová; Alžběta. Akt o umělé inteligenci a velké jazykové modely.

ÚSP spolupracuje s Ministerstvem průmyslu a obchodu na úrovni Výboru pro umělou inteligenci, a to prostřednictvím zástupkyně AI Observatory and Forum, expertní platformy pro monitorování právních a etických pravidel pro umělou inteligenci. Výbor se zabývá především revizí, přípravou a naplňováním Národní strategie umělé inteligence.

Spolupráci s veřejným sektorem realizuje ÚSP i v rámci řešení projektů Strategie AV21, a to v souladu s poslání této strategie, které vyjadřuje motto Špičkový výzkum ve veřejném zájmu. Dva pracovníci jsou členy dozorčích rad pracovišť Akademie věd ČR, jedna pracovnice je členkou nebo předsedkyní dozorčích rad pracovišť Akademie věd ČR, a to v rámci I. – III. vědní oblasti AV ČR.

Při ÚSP rovněž působí komise pro vědecký titul „doktor věd“ v oboru právní vědy při Grémium pro vědecký titul Vědecké rady AV ČR.

10. Vědecké společnosti a spolupráce s jinými odbornými společnostmi

V roce 2024 poskytoval ÚSP zázemí několika vědeckým společnostem, na jejichž fungování se podílejí výzkumní pracovníci ústavu. Jde o Českou společnost pro mezinárodní právo, Český národní komitét Mezinárodní akademie srovnávacího práva (International Academy of Comparative Law), Český národní komitét Mezinárodního sdružení právních věd (International Association of Legal Science, IALS), Českou společnost pro právo životního prostředí. V roce 2024 bylo s předchozím souhlasem Dozorčí rady ÚSP umístěno v budově ústavu sídlo spolku Česká a slovenská společnost pro deliktivní právo a příbuzné obory, z. s.

Pracovníci ÚSP jsou rovněž členy dalších vědeckých a odborných společností, jakož i členy jejich orgánů. Ze zahraničních lze uvést Evropskou

společnost pro kriminologii (European Society of Criminology), Mezinárodní společnost pro studium islámského práva (International Society for Islamic Legal Studies), Společnost pro arabské a islámské právo (Gesellschaft für Arabisches und Islamisches Recht), síť expertů v oblasti umělé inteligence ONE AI, International Association for Artificial Intelligence and Law a také Steering Committee Czech Women in AI, International Union for Conservation of Nature (IUCN) – World Commission on Environmental Law – Climate Change Law Specialist Group, Evropský právní ústav (European Law Institute – Third Party Funding of Litigation), Evropské fórum práva životního prostředí (European Environmental Law Forum), globální síť The Global Network for Human Rights and the Environment, Peer Review Network of Global Climate Litigation, Global Partnership in AI – Working Group on Data Governance, IUCN World Commission on Environmental Law, Climate Change Law Specialist Group, mezinárodní asociaci International Association for Computing and Philosophy, americkou asociaci American Philosophical Association, Mezinárodní akademii srovnávacího práva (International Academy of Comparative Law), Mezinárodní institut pro sjednocení soukromého práva (UNIDROIT), Heidelberger Gesellschaft für Ausländisches Öffentliches Recht und Völkerrecht; z národních např. Českou společnost pro právo životního prostředí, Českou společnost pro pracovní právo a právo sociálního zabezpečení, Českou společnost sportovního práva, Českou sociologickou společnost, Českou společnost pro mezinárodní právo, Evropskou společnost pro právní dějiny a Jednotu českých právníků.

Jeden pracovník je rovněž členem řídicího výboru Francouzského ústavu pro výzkum ve společenských vědách (CEFRES). Dva pracovníci jsou členy vedoucích orgánů Jednoty českých právníků. Jeden pracovník je členem dozorčí rady NJMZH – Hlávkovy nadace.

11. Středisko vědeckých informací

Středisko vědeckých informací ÚSP (dále „SVI“) v souladu se svým statutem specializovaného informačního střediska, jehož primárním účelem je zabezpečovat infrastrukturu vědeckému výzkumu realizovanému v ÚSP, poskytovalo potřebné zázemí pro výzkumnou činnost pracovníků ÚSP. Středisko

44 vědeckých informací ÚSP poskytuje širokou škálu všech potřebných typů služeb, a to jak tradičních knihovnických – budování a správa knihovního fondu je stále jednou z nejdůležitějších činností oddělení – tak i těch, které souvisí s rozvojem informační společnosti a potřebami vědeckých pracovníků ústavu, a podporuje tedy i moderní způsoby práce s informacemi, jako je budování databází, využívání elektronických informačních zdrojů apod.

V odborné knihovně, tj. zaměřené na právo a příbuzné společenské vědy, stále existuje značná poptávka po klasických tištěných knihách a jejich absenčních výpůjčkách. Avšak v oblasti elektronických informačních zdrojů setrvale narůstá zájem o přístupy do vědeckých databází, orientaci v impaktovaných časopisech, citačních indexech apod. Knihovna je zároveň součástí sítě českých veřejných knihoven, a slouží proto rovněž čtenářům z řad odborné i laické veřejnosti. Čtenáři oceňují především přístup k nejaktuálnějším legislativním pramenům a příruční právnícké literatuře, možnost využití českých i zahraničních databází ve studovně knihovny, možnost absenčních výpůjček, rešerší a xerokopii (ačkoli posledně uvedený požadavek je mezi uživateli jednoznačně na ústupu ve prospěch pořizování elektronických kopií pro studijní účely).

Mezi stěžejní činnosti knihovny patří mimo jiné též budování vlastních bibliografických databází (CLAN a CIT) a zajišťování veškerých podkladů pro každoroční a pětileté hodnocení vědecké činnosti ústavu (ASEP). V průběhu roku 2024 se obrátily jiné knihovny s 14 požadavky na zapůjčení/kopii publikace/článku prostřednictvím meziknihovní výpůjční služby (MVS). Taktéž se požadovala celkem 14krát výpůjčka/kopie z jiných knihoven pro naše vědecké pracovníky. V posledních pěti letech je zaznamenán setrvalý pokles zájmu o tuto službu na obou stranách. Je to způsobeno faktem, že reálnou většinu požadavků na informační zdroje již v dnešní době není nutné řešit zajištěním fyzické podoby publikace – k řadě požadovaných publikací a článků (tj. k jejich elektronické podobě) naleznou uživatelé knihovny cestu i sami nebo jim je zajistí SVI, aniž by bylo nutné využít MVS. SVI nadále poskytuje také rešeršní služby ze všech databází (včetně zahraničních), do nichž má přístup – v uplynulém roce kromě běžných rešerší pracovníce SVI zpracovaly 31 rozsáhlejších rešerší jak pro vědecké pracovníky, tak pro uživatele mimoústavní.

SVI se dělí na sekci Knihovna a sekci Databáze.

Knihovna

Fond knihovny zahrnuje základní i specializovanou literaturu ze všech tradičních oborů práva, především však literaturu zaměřenou na granty a projekty řešené vědci z ÚSP. Ve fondu se však nachází také odborná literatura z oblastí politologie, sociologie, filozofie, historie, změny klimatu, etiky a bioetiky, virtuální reality, robotizace, autonomních vozidel, umělé inteligence, digitalizace, globalizace, etiky zdravotnictví atd. Informace o fondu knihovny lze dohledat nejen pomocí elektronického katalogu dostupného z webových stránek ústavu, nýbrž i prostřednictvím elektronického Souborného katalogu Knihovny Akademie věd ČR a virtuálního Souborného katalogu ČR. Kromě toho lze starší literaturu získanou do roku 1989, jež není zpracována v elektronickém katalogu, dohledat na webových stránkách ústavu, kde je k dispozici naskenovaný listkový katalog nabízející možnost prohledávat listky buď podle jmen autorů, nebo názvů publikací.

Fond knihovny čítá okolo 43 000 svazků (údaj je orientační, knihovní fond stále není kompletně zpracován v elektronickém katalogu). Přírůstek publikací do fondu knihovny za rok 2024 je zhruba o pětinu nižší než v přechodném roce. V roce 2024 pokračovala již jen část vědeckých projektů z předchozích let, tudíž ze strany vědeckých pracovníků přicházelo méně požadavků na nákup literatury, zvláště té zahraniční. Za rok 2024 bylo do fondu připsáno 351 knihovních jednotek, z toho 88 bylo zahraničních a 263 českých publikací. Zahraniční literatura byla většinou hrazena z grantů a projektů řešených vědeckými pracovníky ústavu. Z celkového počtu nových přírůstků bylo získáno darem 80 knihovních jednotek (69 českých a 11 zahraničních). Za rok 2024 bylo odepsáno bez náhrady 44 knihovních jednotek – jednalo se o nedohledané knihovní jednotky a staré výpůjčky bývalých zaměstnanců.

V roce 2024 SVI odebíralo 15 zahraničních periodik v tištěné podobě, z nichž 7 titulů bylo nakoupeno a 8 dalších bylo získáno darem nebo výměnou. Značná část periodik je v současné době dostupná v elektronické verzi buď přímo, nebo prostřednictvím přístupů do databází, které nakupeje Knihovna AV pro ústavy Akademie věd, případně z dalších zdrojů poskytovaných formou Open Access. Českých časopisů se odebíralo celkem 33 titulů, z toho 8 darem, 2 výměnou.

V roce 2024 nebyly v ÚSP zakoupeny žádné elektronické knihy, jelikož mnohem častěji vědeckí pracovníci využívají přístup do elektronických knih

prostřednictvím služeb EIZ Knihovny Akademie věd ČR (dále jen „KNAV“).

Elektronické informační zdroje a databáze

Středisko vědeckých informací zprostředkovává přístup do elektronických databází, které jsou nutným informačním nástrojem pro zpracování rešerší a zdrojem pro přístup k plným textům. Nejsou to však jediné EIZ, které mohou vědeckí pracovníci v ÚSP využívat – řada zahraničních databází je aktuálně dostupná pro každého vědeckého pracovníka prostřednictvím Knihovny Akademie věd po předchozí registraci jako čtenáře v KNAV. Vedle toho v roce 2024 měli zaměstnanci ÚSP možnost využít krátkodobější (1–2 měsíce) bezplatné zkušební přístupy do zahraničních databází Nexis Uni, Lexis+, Brill, De Gruyter. A prostřednictvím KNAV též testovací přístupy k rozšířeným AI nástrojům Scopus Copilot a Web of Science Research Assistant.

SVI zpracovává české právnícké časopisy již od roku 1993 v článkové bibliografické databázi CLAN, ve které se excerpuje celkem 21 titulů. V roce 2024 bylo excerpováno celkem 26 titulů. K 31. 12. 2024 databáze obsahovala 45 601 záznamů – za rok 2024 bylo vloženo 1134 nových záznamů. Databáze je využívána k rešerším nejen pro ústavní, ale především pro mimoústavní uživatele knihovny. Databáze ASEP, ve které se eviduje publikační činnost pracovníků pracovišť AV ČR, obsahovala ke konci roku 2024 celkem 4137 záznamů o výsledcích pracovníků ÚSP. V loňském roce (tj. rok sběru 2024) bylo zapsáno 199 záznamů za rok 2023 (záznamy se odevzdávají vždy s ročním zpožděním). V databázi CIT, v níž jsou vedeny údaje o citacích publikací pracovníků ÚSP, bylo ke konci roku 2024 evidováno celkem 4042 záznamů, z nichž bylo v roce 2024 přidáno 1173 záznamů.

Od roku 2017 je pod doménou npd.cz zpřístupněno rozhraní databáze projektu „Národní právní dědictví“ řešeného v rámci projektu podpořeného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci programu NAKI II.

12. Popularizační činnost

Popularizační aktivity jsou zaměřeny na širší odbornou i laickou veřejnost, která se jejich

prostřednictvím může seznámit s výzkumem realizovaným v ÚSP a s jeho výsledky.

V listopadu roku 2024 se ÚSP tradičně zapojil do festivalu *Týden Akademie věd ČR (dříve Týden vědy a techniky)* pořádaného AV ČR. V rámci programu přednesli své přednášky Rita Simon na téma *Greenwashing: právní rámec pro komunikaci o udržitelnosti* a Jakub Drápal na téma *Podmíněný trest odnětí svobody: Jeho původ, vývoj, nedostatky a efektivita (a co s ním)*.

Stále více se v popularizaci vědy prosazuje forma **odborných podcastů**. Monika Feigerlová natočila 6 podcastů pro Wolters Kluwer v rámci projektu Chytré podcasty – ESG, konkrétně na témata: *Náležitá péče podniků v EU a udržitelnost: mozaika pravidel*, *Nová éra firemní odpovědnosti: lidskoprávní a environmentální due diligence v EU*, *Aktualizace Směrnice OECD pro nadnárodní podniky: Klima a spravedlivá tranzice*, *Climate-washing: Jak na tvrzení o klimatu, Klimatické plány tranzice – právní nebo marketingový nástroj? A Proč se korporace zavazují k „nulovým emisím“?*. Eva Balounová připravila dva díly nového podcastu *Klima v soudní síni*, zaměřeného na fenomén klimatických soudních případů: *S Monikou Hanych nejen o dubnovém rozhodnutí ESLP a S Martinem Faixem o klimatické krizi z pohledu mezinárodního práva a v kontextu současných ozbrojených konfliktů*. Petr Agha v podcastu *Právní kontroverze* diskutoval s hosty, mezi nimiž byli právníci, akademici i odborníci na společenské otázky, o tématech jako budoucnost právního státu, ochrana liberálních institucí před populismem, rovnováha mezi právem a demokracií či právní dopady společenských změn. Každá epizoda zkoumala kontroverzní právní problémy a přinesla intelektuální vhled do jejich širších souvislostí. Na aktuální téma umělé inteligence hovořila Alžběta Solarczyk Krausová v podcastech *AI Act a vaše firma a AI sa zneužíva pre destabilizáciu demokracií*. *Na ich ochranu musíme rozvíjať technologické riešenia*.

Tým Kabinetu zdravotnického práva vytvořil popularizačně-edukační videa (videopodcasty) v rámci Strategie AV21 věnující se tématům rozhodování na konci života, eutanazie, svobodná volba poskytovatele zdravotních služeb a zdravotnického zařízení. Adam Doležal se zaměřil na téma *Eutanazie a právní aspekty a Neuroprávo*, Tomáš Doležal se zabýval tématem *Rozhodování na konci života* a Ivo Smrž tématem *Svobodná volba poskytovatele zdravotních služeb a zdravotnického zařízení*.

Svou roli v popularizaci výzkumné činnosti ÚSP hrají také **mediální vystoupení** jeho pracovníků. Rozsáhlou popularizační činnost měla v roce 2024 Eva Balounová, která se účastnila ve studiu ČT 24 několika rozhovorů, např. o klimatických žalobách u soudu pro lidská práva či hovořila na téma Green Dealu a také o klimatickém slyšení před Mezinárodním soudním dvorem a změnách klimatu. Pro Seznam zprávy pak poskytla rozhovor týkající se klimatické stížnosti švýcarských senierek u ESLP (případ Verein KlimaSeniorinnen Schweiz a ostatní proti Švýcarsku).

Na téma legalizace eutanázie hovořil David Černý pro Aktuálně.cz nebo společně s Adamem Doležalem pro MfDnes. Alžběta Solarczyk Krausová se v několika rozhovorech pro ČT 24 věnovala problematice AI, Aktu u umělé inteligenci, či otázky ochrany práv občanů.

Popularizaci výzkumné činnosti ÚSP sloužily **popularizační publikace a články** a rozhovory pracovníků ÚSP v tisku nebo jejich elektronické podobě. Např. Hana Müllerová poskytla rozhovory pro idnes na téma klimatických žalob nebo serveru Investigace.cz na téma zločinů proti životnímu prostředí, tzv. ekocidy, a snahy o jejím zakotvení v právu. V rozhovoru pro Euro hovořila Alžběta Solarczyk Krausová o umělé inteligenci a její roli při předcházení vývoji nebezpečnému pro společnost.

Tradiční formou popularizace jsou i vystoupení pracovníků ÚSP na různých **veřejných akcích**. Alžběta Solarczyk Krausová se v popularizační debatě v rámci cyklu AI horizonty věnovala tématu AI a právo. Ve svých popularizačních přednáškách se zaměřila např. na budoucnost sociálních sítí a problematiku umělé inteligence. Adam Novák se účastnil *Kulatého stolu k regulaci používání zábavní pyrotechniky* konaného v Poslanecké sněmovně a Eva Balounová diskuzi na PF UK v rámci Týdne pro klima na téma *Perzekuce klimatických aktivistů a Klimatické litigace*. Tomáš Sobek v rámci Noci vědců hovořil na téma *Soudní rozhodování na vlastní kůži*. Veronika Příbaň Žolnerčíková vystoupila na panelové diskusi *AI a lidská práva* v Kampusu Hyberská v rámci Dní AI, která nabídla pohledy odborníků z různých oblastí na vliv a důsledky umělé inteligence v současné společnosti.

Moderní formou popularizace výzkumných pracovníků jsou příspěvky na **facebooku ÚSP a příspěvky pro blogy**. Tým centra CLASS zveřejnil několik příspěvků na svém blogu, např. Tereza Snopková *Kam míří ČR? Aneb návrhy koncepcí k ochraně klimatu* nebo *Nová legislativa pro akceleraci OZE*

– *podpora i kritika*, Eva Balounová *Podmínky pro environmentální aktivisty v Evropě se zhoršují*, Monika Feigerlová *příspěvky Klimatická změna a obchodní společnosti: analýza rozhodnutí odvolacího soudu v Haagu ve věci Shell o povinnosti snižovat emise skleníkových plynů nebo Konec climate-washingu? Tvrzení o udržitelnosti a klimatu dostávají přesnější pravidla* ve spolupráci s Ritou Simon. Klimatické stížnosti švýcarských senierek u ESLP se věnovala Eva Balounová v několika příspěvcích, např. *Právo na život zvítězilo. Švýcarské seniorky jako první uspěly v klimatické žalobě* nebo *Evropský soud pro lidská práva poprvé rozhodl o klimatu: Spolek sdružující švýcarské seniorky uspěl, zbytek nikoliv* pro Ekolist.cz.

Texty ve formě komentářů k aktuálnímu dění jsou publikované rovněž na webových stránkách. CLASS na webových stránkách zveřejňuje pravidelně *Newsletter*, který v roce 2024 vyšel 4x (I.- IV.): č. I. s titulním tématem čtyř let existence CLASS; č. II. s titulním tématem rozsudku ESLP ve věci KlimaSeniorinnen; č. III. s titulním tématem klimatické politiky EU po volbách do Evropského parlamentu a s novým složením Evropské komise a č. IV. s titulním tématem posledního rozsudku Nejvyššího správního soudu o české klimatické žalobě.

13. Ocenění

V roce 2024 převzala Eva Balounová cenu Prémie Otty Wichterleho z rukou prof. Evy Zažímalové, předsedkyně Akademie věd ČR, kterou Akademie věd ČR uděluje vybraným, mimořádně kvalitním a perspektivním vědeckým pracovníkům AV ČR.

Pracovník Martin Štefko byl jmenován prezidentem České republiky profesorem pracovního práva a práva sociálního zabezpečení.

Alžběta Solarczyk Krausová byla oceněna jako Osobnost AI pro rok 2024 v kategorii právo.

4 — Hodnocení další a jiné činnosti

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.,
neprováděl v roce 2024 další ani jinou
činnost ve smyslu zákona č. 341/2005 Sb.,
o veřejných výzkumných institucích,
v platném znění.

5 —

Informace o opatřeních
k odstranění nedostatků
v hospodaření a zpráva,
jak byla splněna opatření
k odstranění nedostatků
uložená v předchozím roce

V roce 2024 nebyla uložena žádná opatření
k odstranění nedostatků v hospodaření
Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

V roce 2024 nebyly v hospodaření
Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.,
zjištěny žádné nedostatky.

6 — Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj

Rozpočet Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., je dlouhodobě růstový, stabilní a je vždy rozvrhován jako vyrovnaný. Vedení ÚSP bude kromě institucionální podpory od zřizovatele i nadále usilovat o získání veřejných podpor v podobě grantů od různých poskytovatelů (zejména TA ČR, GA ČR a MŠMT), jakož i dalších podpor v rámci prostředků rozpočtové kapitoly AV ČR. Vlastní činnosti se předpokládá, že ÚSP bude nadále získávat výnosy z vydávání periodických publikací, neperiodických publikací, souvisejících licenčních poplatků a pronájmu nebytových prostor.

V roce 2024 byl rezervní fond navýšen o 869 705,07 Kč, a to z důvodu převodu kladného hospodářského výsledku z roku 2023. Konečný stav rezervního fondu k 31. 12. 2024 byl 4 849 194,43 Kč.

7 — Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště

Institucionální podpora Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i., byla zřizovatelem v roce 2024 navýšena o 1 015 000 Kč na celkových 27 513 000 Kč.

Jako v předchozích letech bude věnováno zvýšené úsilí rozvoji interdisciplinárních témat vytvářejících synergické efekty spolupráce s veřejnými vysokými školami a dalšími institucemi. Vědecká činnost v roce 2025 bude pokračovat v souladu s vědeckou koncepcí Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

8 — Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., v oblasti ochrany životního prostředí rozšířil své aktivity nad rámec stávajících (třídění odpadů) prostřednictvím jedné ze svých výzkumných jednotek, Centra pro klimatické právo a udržitelnost (CLASS). To se zaměřuje na tuto problematiku vzhledem k řešeným environmentálním a klimatickým tématům a v rámci ÚSP pilotně vytýčilo pro svou vlastní práci cíle v oblasti udržitelnosti. Zkušenosti s jejich naplňováním ÚSP vyhodnocuje a zvažuje podobu jejich posilování a případného rozšiřování na další týmy. Jde např. o cíle v oblastech pořádání akcí (přednost pro udržitelnější nabídky občerstvení, zařazení vegetariánských a veganských nabídek), pracovních cest (širší využívání online komunikace, přednost využívání železniční dopravy, omezování cest automobilem a letadlem jen na nezbytně nutné minimum), práce se zdroji a s publikacemi (preference elektronických forem před tištěnými) nebo provozu pracoviště (výběr úspornějších spotřebičů).

9 —

Aktivity v oblasti pracovníprávních vztahů

Tematická osa 4 – Integrace genderové
dimenze do výzkumu
Tematická osa 5 – Preventivní opatření
genderově podmíněného násilí
Plán genderové rovnosti je v celém rozsahu
zveřejněn na webových stránkách ÚSP.

Statistika za rok 2024

Členění výzkumných pracovníků podle věku a pohlaví (stav k 31. 12. 2024 fyzické osoby)

Věk	Muži	Ženy	Celkem
do 40 let	4	3	7
41–50 let	14	9	23
51–60 let	2	1	3
víc než 60 let	8	2	10
Celkem	28	12	43

Počet ostatních vysokoškolsky vzdělaných pracovníků (stav k 31. 12. 2024 fyzické osoby)

	Třída	Muži	Ženy	Celkem
Odborný pracovník výzkumu a vývoje	201	0	0	0
Doktorand	202	1	1	2
Celkem		1	1	2

Počet ostatních pracovníků (stav k 31. 12. 2024 fyzické osoby)

	Třída	Muži	Ženy	Celkem
Odborný pracovník s VŠ	300	1	2	3
Odborný pracovník se SŠ, VOŠ	400	1	2	3
Odborný pracovník VaV SŠ, VOŠ	500	0	0	0
THP pracovník	700	1	6	7
Dělník	800	1	0	1
Provozní pracovník	900	0	0	0
Celkem		4	10	14

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., zaměstnával k 31. 12. 2024 celkem 59 zaměstnanců, z toho 54 s vysokoškolským vzděláním. Z celkového počtu zaměstnanců bylo 43 výzkumných pracovníků.

Počet zaměstnanců přepočtený na plné pracovní úvazky k 31. 12. 2024 činil 45,14.

Průměrný výdělek (za období leden až prosinec) roku 2024 byl ve výši 51 847 Kč.

V průběhu roku 2024 bylo přijato 5 nových zaměstnanců, pracovní poměr skončil 11 zaměstnancům.

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., umožňuje svým zaměstnancům zvyšování kvalifikace účastí na odborných školeních a v externím studiu. Dbá v této souvislosti mj. na prohlubování jazykových znalostí svých zaměstnanců, a to zejména prostřednictvím jazykových kurzů organizovaných na půdě Akademie věd ČR. Doktorandi mohou navštěvovat Kurzy základů vědecké práce pořádané Akademií věd ČR.

Návazně na strategii *Plánu genderové rovnosti 2022* byl přijat *Plán genderové rovnosti 2023–2025*, který rozpracovává podrobněji jednotlivé tematické osy, a to následovně:

- Tematická osa 1 – Rovné zastoupení v rozhodovacích pozicích
- Tematická osa 2 – Genderová rovnost v náboru a kariérním růstu
- Tematická osa 3 – Sledování práce a osobního života, organizační struktura

10 —

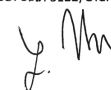
Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 sb., o svobodném přístupu k informacím¹

- a — počet podaných žádostí o informace: 2
- b — počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 0
- c — počet podaných odvolání proti rozhodnutí: 0
- d — popis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudním řízením o právech a povinnostech podle zákona o svobodném přístupu k informacím, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení: v roce 2024 neproběhlo soudní řízení ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a nevznikly proto žádné náklady,
- e) výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence: 0
- f) počet stížností podaných podle § 16a zákona o svobodném přístupu k informacím a stručný popis způsobu jejich vyřízení: 0
- g) další informace vztahující se k uplatňování zákona o svobodném přístupu k informacím: 0

¹ — Údaje požadované podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.
pověřená řízením (statutární zástupce)

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.
Národní 117/18, 110 00 Praha 1
IČO: 68378122, DIČ: CZ68378122

Přílohou této výroční zprávy je účetní závěrka a zpráva o jejím auditu ze dne 23. května 2025

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

určena dozorčí radě a zakladateli organizace Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i.

Zpráva o ověření účetní závěrky

Výrok auditora

Provedli jsme audit účetní závěrky organizace Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i. (dále také „Organizace“) sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31.12.2024, výkazu zisku a ztráty za rok končící 31.12.2024 a přílohy této účetní závěrky, včetně významných (materiálních) informací o použitých účetních metodách. Údaje o Organizaci jsou uvedeny v bodě A. přílohy této účetní závěrky.

Podle našeho názoru účetní závěrka **podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv organizace Ústav státu a práva AV ČR, v.v.i. k 31.12.2024 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31.12.2024** v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA), případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na Organizaci nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá ředitel Organizace.

Naš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s ověřením účetní závěrky seznámit se s ostatními informacemi a posoudit, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či s našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během ověřování účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tedy zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobilo ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Na základě provedených postupů, do míry, již dokážeme posoudit, uvádíme, že

- ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou a
- ostatní informace byly vypracovány v souladu s právními předpisy.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o Organizaci, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. **V rámci uvedených postupů jsme v obdržených ostatních informacích žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.**

Odpovědnost ředitele a dozorčí rady Organizace za účetní závěrku

Ředitel Organizace odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je ředitel Organizace povinna posoudit, zda je Organizace schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy ředitel plánuje zrušení Organizace nebo ukončení její činnosti, respektive kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Za dohled nad procesem účetního výkaznictví v Organizaci odpovídá dozorčí rada.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vznikat v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol ředitelem.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem Organizace relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost jejího vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti ředitel Organizace uvedl v příloze účetní závěrky.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky ředitelem a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Organizace nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Organizace nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Organizace ztratí schopnost nepřetržitě trvat.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat ředitele a dozorčí radu mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

22HLAV s.r.o.
člen mezinárodní asociace nezávislých profesionálních firem
MSI Global Alliance, Legal & Accounting Firms
Všebořická 82/2, 400 01 Ústí nad Labem
evidenční číslo KAČR 277

Ing. Kamila Neradová
evidenční číslo KAČR 2091

23. května 2025

Nedílnou součástí této zprávy jsou následující přílohy:

- Rozvaha k 31.12.2024
- Výkaz zisku a ztráty za období 1.1.2024 – 31.12.2024
- Příloha v účetní závěrce za období 1.1.2024 – 31.12.2024

Rozvaha

IČO
68378122

Sestaveno k 31.12.2024
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

Položka		Číslo řádku	Stav	
Číslo	Název		k 01.01.2024	k 31.12.2024
A	A.Dlouhodobý majetek celkem	001	4 939	4 481
A.I	I.Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	002	1 871	1 871
A.I.1	1.Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	003		
A.I.2	2.Software	004	1 871	1 871
A.I.3	3.Ocenitelná práva	005		
A.I.4	4.Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	006		
A.I.5	5.Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	007		
A.I.6	6.Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	008		
A.I.7	7.Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	009		
A.II	II.Dlouhodobý hmotný majetek celkem	010	13 519	13 339
A.II.1	1.Pozemky	011	347	347
A.II.2	2.Umělecká díla, předměty a sbírky	012		
A.II.3	3.Stavby	013	9 152	9 152
A.II.4	4.Hmotné movité věci a jejich soubory	014	3 542	3 387
A.II.5	5.Pěstitelské celky trvalých porostů	015		
A.II.6	6.Dospělá zvířata a jejich skupiny	016		
A.II.7	7.Drobný dlouhodobý hmotný majetek	017	372	346
A.II.8	8.Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	018		
A.II.9	9.Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	019	107	107
A.II.10	10.Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	020		
A.III	III.Dlouhodobý finanční majetek celkem	021		
A.III.1	1.Podíly - ovládaná nebo ovládající osoba	022		
A.III.2	2.Podíly - podstatný vliv	023		
A.III.3	3.Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	024		
A.III.4	4.Zápůjčky organizačním složkám	025		
A.III.5	5.Ostatní dlouhodobé zápůjčky	026		
A.III.6	6.Ostatní dlouhodobý finanční majetek	027		
A.IV	IV.Oprávký k dlouhodobému majetku celkem	028	-10 452	-10 729
A.IV.1	1.Oprávký k nehmot. výsl. výzkumu a vývoje	029		
A.IV.2	2.Oprávký k softwaru	030	-975	-1 090
A.IV.3	3.Oprávký k ocenitelným právům	031		
A.IV.4	4.Oprávký k DDNM	032		
A.IV.5	5.Oprávký k ostatnímu DNM	033		
A.IV.6	6.Oprávký ke stavbám	034	-6 121	-6 304
A.IV.7	7.Oprávký k sam. movitým věcem a souborům hm. mov. věcí	035	-2 985	-2 989
A.IV.8	8.Oprávký k pěstitelským celkům trvalých porostů	036		
A.IV.9	9.Oprávký k zákl. stádu a tažným zvířatům	037		
A.IV.10	10.Oprávký k DDHM	038	-372	-346
A.IV.11	11.Oprávký k ostatnímu DHM	039		
B	B.Krátkodobý majetek celkem	040	28 518	25 886
B.I	I.Zásoby celkem	041	520	527
B.I.1	1.Materiál na skladě	042		
B.I.2	2.Materiál na cestě	043		
B.I.3	3.Nedokončená výroba	044	23	
B.I.4	4.Polotovary vlastní výroby	045		
B.I.5	5.Výrobky	046	497	527
B.I.6	6.Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	047		
B.I.7	7.Zboží na skladě a v prodejnách	048		
B.I.8	8.Zboží na cestě	049		
B.I.9	9.Poskytnuté zálohy na zásoby	050		
B.II	II.Pohledávky celkem	051	17 195	11 084
B.II.1	1.Odběratelé	052	859	748
B.II.2	2.Směnky k inkasu	053		
B.II.3	3.Pohledávky za eskontované cenné papíry	054		
B.II.4	4.Poskytnuté provozní zálohy	055	361	415
B.II.5	5.Ostatní pohledávky	056		4

Rozvaha

IČO
68378122

Sestaveno k 31.12.2024
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

Položka		Číslo řádku	Stav	
Číslo	Název		k 01.01.2024	k 31.12.2024
B.II.6	6.Pohledávky za zaměstnanci	057		
B.II.7	7.Pohledávky za institucemi SZ a VZP	058		
B.II.8	8.Daň z příjmů	059		
B.II.9	9.Ostatní přímé daně	060		
B.II.10	10.Daň z přidané hodnoty	061		
B.II.11	11.Ostatní daně a poplatky	062		
B.II.12	12.Nároky na dotace a ost. zúčtování SR	063		
B.II.13	13.Nároky na dotace a ost. zúčtování ÚSC	064		
B.II.14	14.Pohledávky za společníky sdruženými ve společnosti	065		
B.II.15	15.Pohledávky z pevných termínovaných operací a opcí	066		
B.II.16	16.Pohledávky z vydaných dluhopisů	067		
B.II.17	17.Jiné pohledávky	068		
B.II.18	18.Dohadné účty aktivní	069	16 306	10 248
B.II.19	19.Opravná položka k pohledávkám	070	-331	-331
B.III	III.Krátkodobý finanční majetek celkem	071	10 413	13 814
B.III.1	1.Peněžní prostředky v pokladně	072	2	3
B.III.2	2.Ceniny	073		
B.III.3	3.Peněžní prostředky na účtech	074	10 411	13 811
B.III.4	4.Majetkové cenné papíry k obchodování	075		
B.III.5	5.Dluhové cenné papíry k obchodování	076		
B.III.6	6.Ostatní cenné papíry	077		
B.III.7	7.Peníze na cestě	078		0
B.IV	IV.Jiná aktiva celkem	079	391	461
B.IV.1	1.Náklady příštích období	080	391	461
B.IV.2	2.Příjmy příštích období	081		
	AKTIVA CELKEM	082	33 457	30 367

Rozvaha

IČO
68378122

Sestaveno k 31.12.2024
(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb.
ve znění pozdějších předpisů

Položka		Číslo řádku	Stav	
Číslo	Název		k 01.01.2024	k 31.12.2024
A	A.Vlastní zdroje celkem	083	12 826	12 229
A.I	I.Jmění celkem	084	11 957	12 229
A.I.1	1.Vlastní jmění	085	4 939	4 481
A.I.2	2.Fondy	086	7 018	7 748
A.I.3	3.Oceňovací rozdíly z přecenění finančního majetku a závazků	087		
A.II	II.Výsledek hospodaření celkem	088	870	
A.II.1	1.Účet výsledku hospodaření	089		
A.II.2	2.Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	090	870	
A.II.3	3.Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	091		
B	B.Cizí zdroje celkem	092	20 631	18 138
B.I	I.Rezervy celkem	093		
B.I.1	1.Rezervy	094		
B.II	II.Dlouhodobé závazky celkem	095		
B.II.1	1.Dlouhodobé úvěry	096		
B.II.2	2.Vydané dluhopisy	097		
B.II.3	3.Závazky z pronájmu	098		
B.II.4	4.Přijaté dlouhodobé zálohy	099		
B.II.5	5.Dlouhodobé směnky k úhradě	100		
B.II.6	6.Dohadné účty pasivní	101		
B.II.7	7.Ostatní dlouhodobé závazky	102		
B.III	III.Krátkodobé závazky celkem	103	20 440	17 888
B.III.1	1.Dodavatelé	104	661	172
B.III.2	2.Směnky k úhradě	105		
B.III.3	3.Přijaté zálohy	106	0	
B.III.4	4.Ostatní závazky	107		
B.III.5	5.Zaměstnanci	108	1 770	3 938
B.III.6	6.Ostatní závazky vůči zaměstnancům	109	36	16
B.III.7	7.Závazky k institucím SZ a VZP	110	885	2 223
B.III.8	8.Daň z příjmů	111		
B.III.9	9.Ostatní přímé daně	112	220	727
B.III.10	10.Daň z přidané hodnoty	113	269	270
B.III.11	11.Ostatní daně a poplatky	114	100	154
B.III.12	12.Závazky ze vztahu k SR	115	16 174	10 097
B.III.13	13.Závazky ze vztahu k rozpočtu ÚSC	116		
B.III.14	14.Závazky z upsaných nesplacených cen, papírů a podílů	117		
B.III.15	15.závazky ke společníkům sdruženým ve společnosti	118		
B.III.16	16.Závazky z pevných term. operací a opcí	119		
B.III.17	17.Jiné závazky	120	46	28
B.III.18	18.Krátkodobé úvěry	121		
B.III.19	19.Eskontní úvěry	122		
B.III.20	20.Vydané krátkodobé dluhopisy	123		
B.III.21	21.Vlastní dluhopisy	124		
B.III.22	22.Dohadné účty pasivní	125	279	263
B.III.23	23.Ostatní krátkodobé finanční výpomoci	126		
B.IV	IV.Jiná pasiva celkem	127	191	250
B.IV.1	1.Výdaje příštích období	128	99	160
B.IV.2	2.Výnosy příštích období	129	92	90
	PASIVA CELKEM	130	33 457	30 367

Razítko :	Odpovědná osoba (statutární zástupce) : JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.	Osoba odpovědná za sestavení : Bc. Šárka Kratochvilová, DiS.
	Podpis odpovědné osoby :	Podpis osoby odpovědné za sestavení :
	Právní forma účetní jednotky : v. v. i.	Předmět podnikání : Vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky Okamžik sestavení : 09.05.2025

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., Národní 18, 110 00 PRAHA 1, Česká republika

Výkaz zisku a ztráty VVI - celkové součty

IČO	Od 01.01.2024 do 31.12.2024	Zpracováno v souladu s
68378122	(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)	vyhláškou č. 504/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů

Položka		Číslo řádku	Činnost			
Číslo	Název		Hlavní	Další	Jiná	Celkem
A	A. Náklady					
A.I	I. Spotřebované nákupy a nakupované služby	002	6 041			6 041
A.I.1	1. Spotřeba materiálu, energie a ost. neskl. dodávek	003	1 431			1 431
A.I.2	2. Prodané zboží	004				
A.I.3	3. Opravy a udržování	005	285			285
A.I.4	4. Náklady na cestovné	006	565			565
A.I.5	5. Náklady na reprezentaci	007	80			80
A.I.6	6. Ostatní služby	008	3 679			3 679
A.II	II. Změny stavu zásob vlastní činnosti a aktivace	009	-7			-7
A.II.7	7. Změny stavu zásob vlastní činnosti	010	-7			-7
A.II.8	8. Aktivace materiálu, zboží a vnitroorg. služeb	011				
A.II.9	9. Aktivace dlouhodobého majetku	012				
A.III	III. Osobní náklady	013	41 107			41 107
A.III.10	10. Mzdové náklady	014	30 040			30 040
A.III.11	11. Zákonné sociální pojištění	015	9 653			9 653
A.III.12	12. Ostatní sociální pojištění	016				
A.III.13	13. Zákonné sociální náklady	017	631			631
A.III.14	14. Ostatní sociální náklady	018	784			784
A.IV	IV. Daň a poplatky	019	159			159
A.IV.15	15. Daň a poplatky	020	159			159
A.V	V. Ostatní náklady	021	415			415
A.V.16	16. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ost.pokuty a penále	022	0			0
A.V.17	17. Odpisy nedobytné pohledávky	023				
A.V.18	18. Nákladové úroky	024				
A.V.19	19. Kurzové ztráty	025	15			15
A.V.20	20. Dary	026				
A.V.21	21. Manka a škody	027				
A.V.22	22. Jiné ostatní náklady	028	400			400
A.VI	VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a OP	029	458			458
A.VI.23	23. Odpisy dlouhodobého majetku	030	458			458
A.VI.24	24. Prodaný dlouhodobý majetek	031				
A.VI.25	25. Prodané cenné papíry a podíly	032				
A.VI.26	26. Prodaný materiál	033				
A.VI.27	27. Tvorba a použití rezerv a opravných položek	034				
A.VII	VII. Poskytnuté příspěvky	035				
A.VII.28	28. Poskytnuté členské příspěvky a příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	036				
A.VIII	VIII. Daň z příjmů	037				
A.VIII.29	29. Daň z příjmů	038				
	Náklady celkem	039	48 173			48 173

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., Národní 18, 110 00 PRAHA 1, Česká republika

Výkaz zisku a ztráty VVI - celkové součty

IČO	Od 01.01.2024 do 31.12.2024	Zpracováno v souladu s
68378122	(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)	vyhláškou č. 504/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů

Položka		Číslo řádku	Činnost			
Číslo	Název		Hlavní	Další	Jiná	Celkem
B	B. Výnosy					
B.I	I. Provozní dotace	041	43 169			43 169
B.I.1	1. Provozní dotace	042	43 169			43 169
B.II	II. Přijaté příspěvky	043				
B.II.2	2. Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	044				
B.II.3	3. Přijaté příspěvky (dary)	045				
B.II.4	4. Přijaté členské příspěvky	046				
B.III	III. Tržba za vlastní výkony a za zboží	047	1 060			1 060
B.IV	IV. Ostatní výnosy	048	3 937			3 937
B.IV.5	5. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ost.pokuty a penále	049				
B.IV.6	6. Platby za odepsané pohledávky	050				
B.IV.7	7. Výnosové úroky	051				
B.IV.8	8. Kurzové zisky	052	1			1
B.IV.9	9. Zúčtování fondů	053	699			699
B.IV.10	10. Jiné ostatní výnosy	054	3 238			3 238
B.V	V. Tržby z prodeje majetku	055	7			7
B.V.11	11. Tržby z prodeje dlouhodobého nehm. a hm. majetku	056	7			7
B.V.12	12. Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	057				
B.V.13	13. Tržby z prodeje materiálu	058				
B.V.14	14. Výnosy z krátkodobého finančního majetku	059				
B.V.15	15. Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	060				
	Výnosy celkem	061	48 173			48 173
C	C. Výsledek hospodaření před zdaněním	062				
D	D. Výsledek hospodaření po zdanění	063				

Razítko :	Odpovědná osoba (statutární zástupce) :	Osoba odpovědná za sestavení :
	JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.	Bc. Šárka Kratochvilová, DiS.
	Podpis odpovědné osoby :	Podpis osoby odpovědné za sestavení :
	Právní forma účetní jednotky :	Předmět podnikání :
	v. v. i.	Vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky
		Okamžik sestavení : 09.05.2025

Příloha v účetní závěrce 2024
dle vyhlášky č. 504/2002 Sb.

A. Popis účetní jednotky

Účetní jednotka:	Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.
Sídlo:	Národní 117/18, 110 00, Praha 1
IČ:	68378122
DIČ:	CZ68378122
Právní forma:	veřejná výzkumná instituce (v. v. i.)
Statutární zástupce - ředitel:	JUDr. Ján Matejka, Ph.D.
Zástupce ředitele:	JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D. JUDr. Jan Malíř, Ph.D.

Rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

- Externí členové: doc. JUDr. Pavel Ondřejek, Ph.D.
doc. JUDr. Radim Polčák, Ph.D.
PhDr. Ondřej Ševeček, Ph.D.
- Interní členové: JUDr. Jan Malíř, Ph.D. – předseda
JUDr. Jan Bárta, CSc. – místopředseda
JUDr. Michal Šejvl, Ph.D.
JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.
- Tajemník: JUDr. Pavel Hamerník, Ph.D.

Dozorčí rada Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i.

- Předseda: PhDr. Pavel Baran, CSc.
- Místopředsedkyně: JUDr. Miloslava Hálová, Ph.D.
- Členové: doc. JUDr. Regina Hučková, Ph.D.
prof. JUDr. Vladimír Balaš, CSc.
PhDr. Taťána Petrasová, CSc.
- Tajemník: JUDr. Pavel Hamerník, Ph.D.

Rozvahový den: 31. 12. 2024

Účetní závěrku sestavil: Bc. Šárka Kratochvílová, DiS

Účel vzniku:

Účelem zřízení Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. (dále jen ÚSP) je uskutečňování vědeckého výzkumu v oblasti práva, přispívání k využití jeho výsledků a zajišťování infrastruktury výzkumu.

Předmět hlavní činnosti:

Předmětem hlavní činnosti ÚSP je vědecký výzkum v oblasti práva a právní informatiky. ÚSP svou činností přispívá ke zvyšování úrovně poznání a vzdělanosti a k využití výsledků vědeckého výzkumu v praxi. Získává, zpracovává a rozšiřuje vědecké a právní informace, včetně vyvíjení specifických právních software. Vydává vědecké publikace, poskytuje vědecké posudky, stanoviska a doporučení a provádí konzultační a poradenskou činnost. Ve spolupráci s vysokými školami uskutečňuje doktorské studijní programy a vychovává vědecké pracovníky.

V rámci předmětu své činnosti rozvíjí mezinárodní spolupráci, včetně organizování společného výzkumu se zahraničními partnery, přijímání a vysílání stážistů, výměny vědeckých poznatků a přípravy společných publikací. Pořádá vědecká setkání, konference a semináře včetně mezinárodních, a zajišťuje infrastrukturu pro výzkum.

ÚSP neprovozuje žádnou další činnost dle zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích.

V roce 2025 došlo ke změně předsedy dozorčí rady na základě jmenování se stal Mgr. Ondřej Beránek, Ph.D., od 15. 1. 2025. V roce 2025 došlo k rezignaci JUDr. Jána Matejky Ph.D. na funkci ředitele z důvodu jeho zvolení do Akademické rady AV ČR dne 24. 3. 2025 a řízením ústavu byla pověřena JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D. od 25. 3. 2025.

B. Zřizovatel a vznik

Zřizovatelem ÚSP je Akademie věd ČR – organizační složka státu, IČ 60165171 se sídlem Národní 1009/3, 117 20 Praha 1.

ÚSP vznikl ke dni 1. 1. 2007 na základě zákona č. 351/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích.

C. Účetní období

Účetní období: 1. 1. 2024 – 31. 12. 2024

D. Použité účetní metody a zásady účetnictví

ÚSP zpracoval v roce 2024 účetní závěrku v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a v souladu s vyhláškou č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví v platném znění.

Účetnictví respektuje obecné účetní zásady, především zásadu o oceňování majetku historickými cenami, zásadu účtování ve věcné a časové souvislosti, zásadu opatrnosti a předpoklad schopnosti účetní jednotky pokračovat ve svých aktivitách.

Údaje v této účetní závěrce jsou vyjádřeny v tisících korunách českých (tis. Kč).

• Způsoby zpracování účetních záznamů

ÚSP využívá pro zpracování finančního účetnictví informačně ekonomický systém iFIS společnosti BBM spol. s r. o.; IČ: 407 55 592 se sídlem: Kocínova 138/5; 397 01, Písek a pro zpracování mzdového účetnictví mzdový systém EGJE společnosti Elanor spol. s r. o.; IČ: 158 87 219 se sídlem: Jemnická 1138/1, 140 00, Praha 4.

• Způsoby a místa úschovy účetních záznamů

Účetní záznamy ÚSP jsou zálohovány v elektronické verzi na základě Smlouvy o poskytování služeb serverového hostingu a souvisejících služeb servisní podpory k provozu ekonomických informačních systémů uzavřené se Střediskem společných činností AV ČR, v. v. i., současně ÚSP uschovává účetní záznamy v tištěné podobě, které archivuje v souladu se zákonem o účetnictví v platném znění.

- **Způsoby oceňování a odpisování, pokud je jejich znalost významná pro posouzení finanční, majetkové situace a výsledku hospodaření účetní jednotky, odchylky od účetních metod podle § 7 odst. 5 zákona s uvedením vlivu na majetek a závazky, na finanční situaci a výsledek hospodaření účetní jednotky.**

Dlouhodobým majetkem se rozumí majetek, jehož doba použitelnosti je delší než jeden rok a jehož ocenění je vyšší než 80 tis. Kč u hmotného i nehmotného majetku v jednotlivém případě.

Dlouhodobý hmotný i nehmotný majetek se oceňuje v pořizovacích cenách, které obsahují cenu pořízení a náklady s pořízením související, přičemž úroky nejsou součástí pořizovací ceny dlouhodobého majetku. Náklady na technické zhodnocení dlouhodobého majetku zvyšují jeho pořizovací cenu.

ÚSP odpisuje metodou lineárních rovnoměrných účetních odpisů. Výše odpisu je stanovena vnitřním předpisem. Odpisy jsou účtovány měsíčně jednou dvanáctinou stanovených ročních odpisů. Majetek se začíná odepisovat následující měsíc po zavedení do užívání. Odpisy jsou účtovány v souladu s § 38 vyhlášky č. 504/2002 Sb. na účet 551 souvztažně s účtem oprávek. Současně dochází ke snižování zůstatku účtu 901- Vlastní jmění, a to jak proti účtu 649 – Jiné ostatní výnosy (ve výši odpisů z majetku financovaného z investiční dotace), tak proti účtu 916 – Fond reprodukce majetku (tvorba fondu ve výši odpisů z majetku financovaného z vlastních zdrojů).

Drobný hmotný majetek (je definován pořizovací cenou vyšší než 6 000 Kč a dobou použitelnosti delší než 1 rok) se odpisuje jednorázově při zařazení do používání. Tento majetek je evidován v operativní evidenci a na podrozvahových účtech 98900 a 98901. Ve výjimečných případech eviduje účetní jednotka v podrozvahové evidenci drobný majetek s nižší pořizovací cenou (např. elektrické přístroje, u kterých je povinně prováděna revize, čtečky, digitální fotoaparáty apod.).

Drobný nehmotný majetek (je definován pořizovací cenou vyšší než 10 000 Kč a dobou použitelnosti delší než 1 rok) se odpisuje jednorázově při zařazení do používání. Tento majetek je evidován v operativní evidenci a na podrozvahovém účtu 98902.

- **Způsob účtování o zásobách**

ÚSP eviduje v zásobách výrobky – publikace a časopisy, které prodává. O výrobcích účtuje způsobem B.

- **Způsob tvorby a výše opravných položek a rezerv za uzavírané účetní období**

ÚSP v roce 2024 netvořil opravné položky ani rezervy.

- **Způsoby oceňování použité při přepočtu údajů v cizích měnách na českou měnu**

Pohledávky a závazky vyjádřené v cizí měně se přepočítávají na českou měnu k okamžiku uskutečnění účetního případu denním kurzem ČNB (tj. kurzem vyhlášeným ČNB k předchozímu pracovnímu dni). K rozvahovému dni se provádí přepočet aktiv a závazků v cizí měně kurzem ČNB platným k rozvahovému dni.

Nakoupená cizí měna se přepočítává na českou měnu platným kurzem peněžního ústavu, u které byl nákup či prodej uskutečněn.

- **Způsob tvorby fondu reprodukce majetku z výnosů z prodeje dlouhodobého majetku**

Při prodeji dlouhodobého majetku je vytvořen fond ve výši výnosů z prodeje dlouhodobého majetku v souladu s §25 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích. Tvorba fondu je účtována na vrub účtu ostatních nákladů a ve prospěch účtu fondu reprodukce majetku z výnosů z prodeje dlouhodobého majetku.

- E. **Způsoby stanovení reálné hodnoty příslušného majetku a závazků podle zákona**

ÚSP nemá majetek ani závazky oceňované reálnou hodnotou (nevlastní cenné papíry ani deriváty).

- F. **Výše a povaha jednotlivých položek výnosů a nákladů, které jsou mimořádné svým objemem nebo původem**

ÚSP v roce 2024 nevykázal výnosy nebo náklady, které by byly mimořádné svým objemem nebo původem.

- G. **Název, sídlo a právní forma každé účetní jednotky, v níž je účetní jednotka společníkem s neomezeným ručením**

ÚSP nedrží žádný podíl v jakékoliv podobě.

- H. **Položky dlouhodobého majetku v tis. Kč**

	Název účtu	PZ k 1. 1. 2024	Přírůstky	Úbytky	KZ k 31. 12. 2024
0130	Software	1 871	0	0	1 871
0190	Ostatní DNM	0	0	0	0
0211	Budovy, Stavby	9 152	0	0	9 152
0224	PS - pracovní stroje a zařízení	327	0	0	327
0225	PS - přístroje a zvl. tech. zařízení	1 724	0	-155	1 569
0226	PS - dopravní prostředky	0	0	0	0
0227	PS - inventář	1 491	0	0	1 491
0280	PS - drobný DHM 3-40 tis.	372	0	-26	346
0310	Pozemky	347	0	0	347
0410	DNM - programové vybavení	0	0	0	0
0420	DHM ostatní	0	0	0	0
0422	PS - stavby	107	0	0	107
0427	PS - inventář	0	0	0	0
0428	PS - výpočetní technika	0	0	0	0
0520	Poskytnuté zálohy na DHM	0	0	0	0
0730	Oprávky k softwaru	-975	0	-115	-1 090
0790	Oprávky k ostatnímu DNM	0	0	0	0
0810	Oprávky ke stavbám	-6 121	0	-183	- 6 304
0820	Oprávky k samost. movitým věcem	-2 985	155	-159	- 2 989
0880	Oprávky k DDHM /3-40 tis./	-371	25	0	-346
	Celkem	4 939	180	638	4 481

Na podrozvahových účtech je evidována hodnota drobného dlouhodobého majetku ve výši 5 520 tis. Kč, což je hodnota o 84 tis. Kč vyšší než v roce 2023. Jednalo se zejména o pořízení nového IT vybavení v rámci obnovy a rozšíření IT vybavení ÚSP.

Opravné položky k majetku nebyly tvořeny. Úroky nebyly zahrnuty do ocenění majetku.

I. Informace o celkové odměně přijaté auditorem za povinný audit roční účetní závěrky a celkové odměně přijaté auditorem za jiné ověřovací služby, za daňové poradenství a jiné neauditorské služby

V nákladech roku 2024 je evidována částka ca 78 tis. Kč za auditorské služby hrazené společností 22 HLAV, s.r.o. (audit účetní závěrky roku 2023 a předběžný audit účetnictví za období 1. 1. 2024 - 30. 9. 2024).

J. Název jiných účetních jednotek, v nichž účetní jednotka sama nebo prostřednictvím třetí osoby jednající jejím jménem a na její účet drží podíl, tento podíl může být i v podobě držených akcií, s uvedením výše tohoto podílu, u akcií s uvedením počtu, jmenovité hodnoty, popřípadě počtu kusových akcií, a druhu těchto akcií, jakož i výše základního kapitálu, vlastního jmění, fondů a zisku nebo ztráty této jiné účetní jednotky za minulé účetní období.

ÚSP nedrží žádný podíl v jakékoliv podobě.

K. Přehled splatných dluhů pojistného na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, přehled splatných dluhů veřejného zdravotního pojištění a evidované daňové nedoplatky u místně příslušných finančních a celních orgánů s uvedením částek, datem vzniku a splatnosti.

ÚSP neeviduje k 31. 12. 2024 žádné splatné závazky vůči ČSSZ na pojistné na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, zdravotním pojišťovnám na veřejném zdravotním pojištění ani nemá žádné evidované daňové nedoplatky u příslušných finančních a celních orgánů. V účetnictví jsou k 31. 12. 2024 evidovány závazky z titulu zákonných odvodů za období 12/2024 příp. rok 2024 se splatností v roce 2025 (odvody na pojistném a daních z titulu mezd, DPH, srážkové daně a odvodu z povinného podílu OZP), které byly či budou v roce 2025 uhrazeny.

L. Počet a jmenovitá hodnota akcií nebo podílů, nebo nemají-li jmenovitou hodnotu informace o jejich ocenění.

ÚSP v roce 2024 neevidoval žádné akcie či podíly, nehospodaří s žádnými majetkovými cennými papíry, ani nehospodaří s žádnými vyměnitelnými a prioritními dluhopisy.

M. Částky dluhů, které vznikly v daném účetním období a u kterých zbytková doba splatnosti k rozvahovému dni přesahuje pět let, jakož i o výši všech dluhů účetní jednotky, krytých zárukou danou touto účetní jednotkou, s uvedením povahy a formy záruky; tyto informace se uvádějí odděleně pro položku každého věřitele podle struktury rozvah.

ÚSP neeviduje žádné takové dluhy.

N. Celková výše finančních nebo jiných dluhů, které nejsou obsaženy v rozvaze.

ÚSP neeviduje žádné finanční nebo jiné závazky neobsažené v rozvaze k 31. 12. 2024.

O. Výsledek hospodaření v členění na hlavní a hospodářskou činnost a pro účely daně z příjmů.

V roce 2024 vykonával ÚSP pouze hlavní činnost a výsledek hospodaření z této činnosti činil zisk po zdanění ve výši 0 tis. Kč. Základ daně z příjmů právnických osob činí po snížení o odčitatelnou položku dle § 20 odst. 7 zákona o daních z příjmů částku 0 Kč.

ÚSP nevykonává hospodářskou činnost.

P. Počet pracovníků a údaje o počtu a postavení zaměstnanců pokud jsou zároveň členy statutárních, kontrolních nebo jiných orgánů určených statutem, stanovami nebo zřizovací listinou

Průměrný evidenční počet zaměstnanců v roce byl k 31. 12. 2024 celkem 59 zaměstnanců, v přepočteném počtu 45,14 zaměstnanců.

Osobní náklady (v tis. Kč)	41 107
z toho:	
- mzdové náklady	30 040
- zákonné soc. a zdrav. pojištění	9 653
- zákonné sociální náklady	630
- ostatní sociální náklady	784

Orgány ÚSP jsou dle § 16 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích: ředitel, dozorčí rada ÚSP a rada ÚSP.

- ředitel je vedoucím vědeckým pracovníkem
- 4 interní členi rady ÚSP jsou voleni shromážděním výzkumných a odborných pracovníků ÚSP
- 1 interní člen dozorčí rady ÚSP je jmenován Akademickou radou AV ČR z řad zaměstnanců ÚSP.

Q. Výše odměn a funkčních požitků členů orgánů za účetní období

V roce 2024 byly stanoveny a vyplaceny odměny členům Dozorčí rady ÚSP a Rady ÚSP ve výši 197 tis. Kč. Tyto odměny jsou součástí celkových mzdových nákladů vykázaných v bodě P.

R. Účast členů řídících, kontrolních nebo jiných orgánů účetní jednotky určených statutem, stanovami nebo jinou zřizovací listinou a jejich rodinných příslušníků v osobách, s nimiž účetní jednotka uzavřela za vykazované účetní období obchodní smlouvy nebo jiné smluvní vztahy.

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., v roce 2024 neuzavřel smluvní vztah s osobou, v níž byla účast členů řídících, kontrolních nebo jiných orgánů účetní jednotky určených statutem, stanovami nebo jinou zřizovací listinou a jejich rodinných příslušníků.

S. Způsob zjištění základu daně z příjmů, použitých daňových úlevách a způsobech užití prostředků v běžném účetním období získaných z daňových úlev v předcházejících zdaňovacích obdobích, v členění za jednotlivá zdaňovací období podle požadavku zákona upravujícího daně z příjmů.

Výpočet základu daně a daně z příjmů včetně zpracování daňového přiznání zajišťuje pro ÚSP dlouhodobě daňový poradce Ing. Pavel Kriegsman. Při zjištění daňového základu je postupováno v souladu se zákonem č. 586/1992 Sb., zákon o dani z příjmu ve znění pozdějších předpisů.

Základ daně z příjmů právnických osob za zdaňovací období roku 2024 je po snížení o odčitatelnou položku dle § 20 odst. 7 zákona o daních z příjmů stanoven na částku 0 Kč.

T. Významné položky z rozvahy nebo výkazu zisku a ztráty, u kterých je uvedení podstatné pro hodnocení finanční a majetkové situace a výsledku hospodaření účetní jednotky, pokud tyto informace nevyplynou přímo ani nepřímo z rozvahy a výkazu zisku a ztráty.

• Přijaté dotace

Poskytovatel dotace	částka v tis. Kč	
	provozní	investiční
AV ČR (institucionální - podpora VO)	27 513	-
AV ČR (institucionální - dotace na činnost)	5 383	-
Grantová agentura ČR	-	-
Technologická agentura ČR	797	-
Ostatní poskytovatelé (např. MPSV)	9 476	-
Dotace celkem	43 169	-

• Opravné položky k pohledávkám

Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení nebyly v tomto období 2024 vytvořeny.

• Přehled o přijatých a poskytnutých darech, dárcích a příjemcích těchto darů

V roce 2024 ÚSP neposkytl žádné dary.

U. Přehled o veřejných sbírkách podle zákona upravujícího veřejné sbírky, s uvedením účelu a výši vybraných částek.

ÚSP v roce 2024 nepořádal veřejné sbírky.

V. Způsob vypořádání výsledku hospodaření z předcházejících účetních období, zejména rozdělení zisku.

Výsledek hospodaření vykázaný za rok 2023 tj. zisk ve výši 869.705,07 Kč byl na základě rozhodnutí Rady ÚSP v plné výši převeden do rezervního fondu.

W. Další údaje (podle zvláštních právních předpisů a rozhodnutí účetní jednotky), které nejsou v příloze uvedeny, ale mají významnou vypovídající schopnost o ekonomické činnosti účetní jednotky

V roce 2024 jsou všechny podstatné údaje, jež vypovídají o ekonomické činnosti, zachyceny v předchozích bodech. Účetní jednotka v roce 2024 neprovedla žádné významné operace s vlivem na posouzení finanční situace účetní jednotky, které nejsou vykázány v rozvaze.

Mezi rozvahovým dnem a okamžikem sestavení účetní závěrky nenastaly žádné významné události (podle § 19 odst. 5 zákona o účetnictví v platném znění). Statutární orgán rovněž prohlašuje, že mu nejsou známy žádné skutečnosti ani rizika, které by bránily pokračování v činnosti i v roce 2025.

V Praze dne 9. 5. 2025

JUDr. Lenka
Vostrá,
Ph.D.

Digitálně podepsal
JUDr. Lenka Vostrá,
Ph.D.
Datum: 2025.05.23
14:16:41 +02'00'

JUDr. Lenka Vostrá, Ph.D.
odpovědná osoba (statutární zástupce)

ČERNÝ, D., DOLEŽAL, T., DOLEŽAL, A. Problematika rozhodování o nákladově neefektivní péči. Obecná východiska. *Časopis lékařů českých*. 2024, 163(7-8), 271-277. ISSN 0008-7335. Dostupné z: <https://www.prolekare.cz/casopisy/casopis-lekaru-ceskych/2024-7-8-1/download?hl=cs>.

HAVEL, B. *Právní jednání právnické osoby skrze AI* [přednáška]. Štrbské Pleso, Právo, obchod a ekonomika, 23. 10. 2024–25. 10. 2024.

HAVEL, B. Hybridní model právnických osob a jeho význam při generační obměně. In: CSACH, K., HAVEL, B., eds. *Mezigenerační nástupnictví v podnikání*. Praha: Wolters Kluwer, 2024, s. 185–194. ISBN 978-80-286-0128-7.

MÜLLEROVÁ, H., SNOPOKOVÁ, T., ZICHA, J. Water policy and legislative responses to climate change in the Czech Republic. *International Journal of Water Resources Development*. 2024, 40(2), 268-283. ISSN 0790-0627. E-ISSN 1360-0648. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/07900627.2023.2238085>.

FEIGERLOVÁ, M. A Just Energy Transition in the International Investment Agreements. *International and Comparative Law Review*. 2024, 24(1), 188-200. ISSN 1213-8770. Dostupné z: <https://doi.org/10.2478/iclr-2024-0012>.

PIHERA, V., KŘÍŽ, J. Některé cenné papíry kolektivního investování. In: KOTÁSEK, J., PIHERA, V., VÍTEK, J., KŘÍŽ, J., eds. *Právo cenných papírů*. Praha: C. H. Beck, 2024, s. 249–259. ISBN 978-80-7400-966-2.

PIHERA, V., KŘÍŽ, J. Dluhopisy. In: KOTÁSEK, J., PIHERA, V., VÍTEK, J., KŘÍŽ, J., eds. *Právo cenných*

papírů. Praha: C. H. Beck, 2024, s. 117–144. ISBN 978-80-7400-966-2.

PIHERA, V., KŘÍŽ, J. Kmenové listy. In: KOTÁSEK, J., PIHERA, V., VÍTEK, J., KŘÍŽ, J., eds. *Právo cenných papírů*. Praha: C. H. Beck, 2024, s. 109–117. ISBN 978-80-7400-966-2.

PIHERA, V., KŘÍŽ, J. Akcie. In: KOTÁSEK, J., PIHERA, V., VÍTEK, J., KŘÍŽ, J., eds. *Právo cenných papírů*. Praha: C. H. Beck, 2024, s. 81–107. ISBN 978-80-7400-966-2.

FIALOVÁ, E. Umělá inteligence a otázky autorského práva. *Správní právo*. 2024, 6-7, 425-434. ISSN 0139-6005.

DRÁPAL, J. *Podmíněný trest odnětí svobody: Jeho původ, vývoj, nedostatky a efektivita (a co s tím)* [přednáška]. Praha, Týden Akademie věd ČR, 04. 10. 2024–11. 10. 2024.

DRÁPAL, J., WESTERMANN, H., ŠAVELKA, J. *Generalizing case facts from verdicts using LLMs: New horizons for sentencing research?* [přednáška]. Bucharest, EUROCRIM 2024, 11. 09. 2024–14. 09. 2024.

DRÁPAL, J. *Publicly available full-text court decisions: Vast opportunities – what dangers?* [přednáška]. Cologne, Open Science and Open Data in European Criminological Research, 24. 09. 2024–25. 09. 2024.

DRÁPAL, J., WESTERMANN, H., ŠAVELKA, J. *Generalizing case facts from verdicts using LLMs: New approach to sentencing* [přednáška]. Elche, Elche Conference 2024, 19. 06. 2024–21. 06. 2024.

80 DRÁPAL, J. *Publicly available full-text court decisions: Vast opportunities – what dangers?* [přednáška]. Cologne, Open Science and Open Data in European Criminological Research, 24. 09. 2024–25. 09. 2024.

DRÁPAL, J. *Workshop on Case-Level Sentencing Data in Europe*. online, Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., 18. 1. 2024–18. 1. 2024. Workshop.

PIHERA, V. *Umělá inteligence a asset management* [přednáška]. Štrbské Pleso, Právo, obchod a ekonomika, 23. 10. 2024–25. 10. 2024.

KOTÁSEK, J., PIHERA, V., VÍTEK, J., KŘÍŽ, J. *Právo cenných papírů*. 2. Praha: C. H. Beck, 2024. ISBN 978-80-7400-966-2.

VOSTRÁ, L. *Koncepce zákona č. 341/2005 Sb., o v. v. i., a jeho změny* [přednáška]. Praha, Informační seminář pro zástupce rad, dozorců rad a ředitele pracovišť AV ČR, 03. 04. 2024–03. 04. 2024. Dostupné z: <https://konference.law.muni.cz/content/cs/hodnocenipravnivedy/>.

VOSTRÁ, L. *Hodnocení pracovišť Akademií věd ČR* [přednáška]. Brno, Jak má vypadat (kvalitní) právní věda a jak ji máme hodnotit a financovat?, 14. 11. 2024–14. 11. 2024. Dostupné z: <https://konference.law.muni.cz/content/cs/hodnocenipravnivedy/>.

HALÁSZ, I. *Konferencia Právníci na pomezí. Národní profesní a oborové hranice v historické perspektivě* (Praha, 7. 11. 2023). 2024.

HALÁSZ, I. *Az orosz, illetve szovjet alkotmányok modell jellege tégnap és ma* [přednáška]. Pecs, MOSZT 20 éves jubileumi konferencia, 26. 09. 2024–26. 09. 2024.

HALÁSZ, I. *Právo na platbu v hotovosti a ústavní právo ve státech střední Evropy*. Praha, Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., 22. 5. 2024–22. 5. 2024. Workshop.

MALÍŘ, J., GRINC, J. States of emergency and COVID-19: Czech Republic. In: FLORCZAK-WĄTOR, M., GÁRDOS-OROSZ, F., MALÍŘ, J., STEUER, M., eds. *States of Emergency and Human Rights Protection. The Theory and Practice of the Visegrad Countries*.

Abingdon: Routledge, 2024, s. 17–42. ISBN 978-1-032-63745-7.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *AI a právo*. 2024. Dostupné z: <https://aidetem.cz/ai-horizonty-ai-a-pravo/>.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *AI sa zneužíva pre destabilizáciu demokracií. Na ich ochranu musíme rozvíjať technologické riešenia*. 2024. Dostupné z: <https://skpodcasty.sk/podcasty/podcasty-aktuality-sk/epizoda/ai-sa-zneuzyva-pre-destabilizaciu-demokracii-na-ich-ochranu-musime-rozvijat-technologicke-riesenia/>.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *AI Act a vaše firma*. 2024. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/4YnQvDLe5nuToxtSBwfgcJ>.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Je třeba zvážit, jak AI ovlivní Kodex reklamy*. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Google prohrál soud kvůli monopolnímu postavení*. 2024. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/224411000100806/>.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Argentina chce předpovídat zločin s AI*. 2024. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10101491767-studio-ct24/224411058360804/>.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Meta začíná trénovat svou AI na lidech. Omezuje to ochranu dat, říká právnička*. 2024. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ai-regulace-evropska-unie-meta-trenovani-na-uzivatelech.A240527_101854_domaci_nema.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *První pravidla pro AI na světě*. 2024. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/11412378947-90-ct24/224411058130522/cast/1046886/>.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Unijní regulace AI má chránit práva občanů, říká expertka na kyberprávo. Jen vzletná hesla, miní programátor*. 2024. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/unijni-regulace-ai-ma-chranit-prava-obcanu-rika-expertka-na-kyberpravo-jen-vzletna-hesla-mini-349504>.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *EU schvaluje Akt o umělé inteligenci*. 2024. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10101491767-studio-ct24/224411058330521/>.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Mantinely pro algoritmy: Díky Aktu o umělé inteligenci můžeme předcházet vývoji nebezpečnému pro společnost, říká právnička Alžběta Solarczyk Krausová*. 2024. Dostupné z: <https://www.tydenikeuro.cz/mantinely-pro-algoritmy/>.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Europoslanci schválili nová pravidla pro fungování umělé inteligence, jsou první svého druhu na světě*. 2024. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/europoslanci-schvalili-nova-pravidla-pro-fungovani-umele-inteligence-jsou-prvni-sveho-druhu-na-347071>.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *AI as Your Personal Genie in a Bottle*. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Budoucnost sociálních sítí a virtuálních světů*. 2024. Dostupné z: <https://mklub.kzvalmez.cz/udalost/4995-co-prinese-budoucnost/>.

MATEJKA, J., ŠTEFKO, M., RANGLOVÁ, I. *Metodika digitalizace pracovněprávní dokumentace určená zaměstnavatelům*. Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., 2024. Certifikovaná metodika 004-2024-VÚBP. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/978228/Metodika+digitalizace+pracovn%C4%9Bpr%C3%A1vn%C3%AD+dokumentace+ur%C4%8Den%C3%A1+zam%C4%9Bstnavatel%C5%AFm.pdf/7e9f5bb1-b682-263a-059c-8a68684ddf75?t=1737372905815>.

ŠTEFKO, M. *Riziko zneužití digitalizace z právní perspektivy, důkazní spolehlivost elektronických dokumentů z pohledu soudů* [přednáška]. Praha, Digitalizace v pracovním právu II, 25. 11. 2024–25. 11. 2024.

MATEJKA, J. *Otázky digitalizace pracovního práva, ochrany osobních údajů a využívání umělé inteligence* [přednáška]. Praha, Digitalizace v pracovním právu II, 25. 11. 2024–25. 11. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *AI Akt z pohledu GDPR a ochrany osobních údajů*. Praha, Ústav státu

a práva AV ČR, v. v. i., 7. 10. 2024–7. 10. 2024. Workshop.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Umělá inteligence a samoregulace reklamy: Vliv nové evropské legislativy* [přednáška]. Praha, Konference 30 let samoregulace reklamy v ČR, 25. 04. 2024–25. 04. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *International Seminar on AI in Public Relations*. Praha, Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., 17. 12. 2024–17. 12. 2024. Konference.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *SOLAIR 2024: The Year of AI Regulations*. Praha, Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., 11. 9. 2024–12. 9. 2024. Konference. Dostupné z: <https://solairconference.com/>.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Umělá inteligence v médiích a marketingu pohledem práva*. Praha, Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., 9. 4. 2024–9. 4. 2024. Workshop.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *The AI Act in Practice*. Praha, Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., 25. 3. 2024–25. 3. 2024. Konference.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Etické a právní aspekty používání AI: Popularizace vědy* [přednáška]. Praha, Science Communication 2024, 21. 11. 2024–21. 11. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Etické a právní aspekty používání AI: Popularizace vědy* [přednáška]. Praha, Science Communication 2024, 21. 11. 2024–21. 11. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Artificial Intelligence in Justice: The Impact of the AI Act* [přednáška]. Budapešť, Enhancing European Legal Competitiveness – AI and Advanced Technologies for Better Justice and Legislation, 04. 11. 2024–04. 11. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Zrcadlo temnoty: Jak využíváme AI k našemu chycení do sítě* [přednáška]. Praha, AI a zlo, 15. 10. 2024–15. 10. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Etické aspekty zavádění AI ve veřejné správě* [přednáška]. Praha, AI4Gov, 14. 10. 2024–14. 10. 2024.

82 SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Člověk versus umělá inteligence: Tajemství lidské nadčasovosti* [přednáška]. Bratislava, Slovak Women in Tech, 10. 10. 2024–10. 10. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *AI and Personalized Emotional Manipulation: Friend or Foe of Online Disinformation?* [přednáška]. Bratislava, The Disinformation & Democracy – Meeting the AI Challenge 2024 conference, 03. 10. 2024–03. 10. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Ethical Aspects of AI* [přednáška]. Praha, Privacy Days Praha 2024, 02. 10. 2024–02. 10. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Humanity Redefined? Navigating the Ethics and Law of Transformative AI Technologies* [přednáška]. Warsaw, CMS International conference for TMC, 13. 09. 2024–13. 09. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *AI Political Twins and Their Impact on Democracy* [přednáška]. Praha, GLOBSEC, 31. 08. 2024–31. 08. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Is the AI Ethics a Friend or Foe to Cybersecurity?* [přednáška]. Tel Aviv, AI Week, 27. 06. 2024–27. 06. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Personalization in the Age of Artificial Intelligence* [přednáška]. online, Artificial Intelligence, Personalization and Law, 25. 06. 2024–25. 06. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *AI as a Game Changer in the World of Disinformation* [přednáška]. Bratislava, Women in AI: Unmasking and Defeating Deepfakes & Disinformation, 24. 06. 2024–24. 06. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Co AI Act neřeší a vy budete muset* [přednáška]. Praha, Podnikový právník 2024, 18. 04. 2024–18. 04. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Nová národní strategie umělé inteligence* [přednáška]. Praha, Zážeh AI transformace, 04. 03. 2024–04. 03. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Challenges of AI Act implementation in practice* [přednáška]. Praha, AI Act Industry Roundtable, 13. 03. 2024–13. 03. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Regulace AI* [přednáška]. Bratislava, ITAPA AI & ROBOTICS, 12. 03. 2024–12. 03. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Implementace Aktu o umělé inteligenci v ČR* [přednáška]. Digitální Česko, 18. 06. 2024–18. 06. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Akt o umělé inteligenci* [přednáška]. Praha, LAWFIT, 27. 05. 2024–27. 05. 2024.

FIALOVÁ, E. *Artificial Intelligence and Personal Data* [přednáška]. online, Influencing Artificial Intelligence Policy, 13. 12. 2024–13. 12. 2024.

FIALOVÁ, E. *Workshop: Legal aspects of conversational AI*. Praha, Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., 9. 9. 2024–9. 9. 2024. Workshop. Dostupné z: <https://www.ilaw.cas.cz/vyzkum/vyzkumne-projekty/lectureseries/legislativni-prekazky-pri-zpracovani-velkych-dat-umelou-inteligenci.html>.

FIALOVÁ, E. *AI and Copyright* [přednáška]. Praha, Legal aspects of conversational AI, 09. 09. 2024–09. 09. 2024.

SIMON, R. *Unleashing the climate argument in the European regulation (mitigating consumption)* [přednáška]. Graz, ClimLaw: Graz 3rd Annual PhD Workshop on Climate Law and Litigation, 23. 05. 2024–24. 05. 2024.

FIALOVÁ, E. *Datová legislativa z pohledu GDPR* [přednáška]. Brno, České právo a informační technologie 2024, 13. 09. 2024–13. 09. 2024.

FIALOVÁ, E. *Balancing Innovation and Rights: The AI Act in Public Sector Applications* [přednáška]. Brno, Cyberspace 2024, 30. 11. 2024–30. 11. 2024.

SIMON, R. *Sustainable consumption and voluntary mitigating actions* [přednáška]. Cambridge, 1st European Conference of the International Association of Consumer law, 17. 09. 2024–18. 09. 2024.

SIMON, R. *SDG 12 and voluntary mitigation actions of consumers – „Sustainable economy – Sustainable society“* [přednáška]. Debrecen, International Scientific Conference – 30 years of higher education

in economics and business in Debrecen, 16. 05. 2024–17. 05. 2024.

AGHA, P., GÉRYK, J. Introduction: Political Imaginaries in Central and Eastern European Modernity. In: AGHA, P., GÉRYK, J., eds. *Political Imagination and Utopian Energies in Central and Eastern Europe*. Berlin: Peter Lang, 2024, s. 7–36. ISBN 978-3-631-88728-8.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Dopad evropské regulace na systémy umělé inteligence pro policejní práci*. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. „Robo-advisory“ v oblasti investičních služeb [přednáška]. Štrbské Pleso, Právo, obchod a ekonomika, 23. 10. 2024–25. 10. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Akt o umělé inteligenci a velké jazykové modely*. 2024.

SOLARCZYK KRAUSOVÁ, A. *Kvantové technologie z pohledu práva*. 2024.

MALÍŘ, J., GRINC, J. Fundamental rights limitations in states of emergency: The Czech pattern. In: FLORCZAK-WĄTOR, M., GÁRDOS-OROSZ, F., MALÍŘ, J., STEUER, M., eds. *States of Emergency and Human Rights Protection. The Theory and Practice of the Visegrad Countries*. Abingdon: Routledge, 2024, s. 103–123. ISBN 978-1-032-63745-7.

FEIGERLOVÁ, M., SHEIKHATTAR, H. Application of Economic Sanctions in International Commercial Arbitration. In: ŠTURMA, P., ed. *International Sanctions and Human Rights*. Cham: Springer, 2024, s. 191–210. ISBN 978-3-031-69018-1. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/978-3-031-69019-8>.

KOBER, J. Cesta do českoobratrského státu: právo a transformace v myšlení Břetislava Kalandry. *Paginae historiae*. 2024, 32(1), 223-237. ISSN 1211-9768.

MATEJKA, J., SCHLOSSBERGER, O. *Inovativní změny PDS 3 a poskytování platebních služeb* [přednáška]. Štrbské Pleso, Právo, obchod a ekonomika, 23. 10. 2024–25. 10. 2024.

AGHA, P. The Influence of the European Court of Justice and the Role of Social Imaginaries in EU

Governance. *Review of Central and East European Law*. 2024, 49(2-4), 258-276. ISSN 0925-9880. Dostupné z: <https://doi.org/10.1163/15730352-bja10110>.

HAVEL, B. Evropské korporální právo – cimrmanovský úrok stranou? In: BOBEK, M., BŘÍZA, P., HUBKOVÁ, P., eds. *Dvacet let vnitrostátní aplikace práva EU*. Praha: C. H. Beck, 2024, s. 392–405. ISBN 978-80-7400-971-6.

TÉGL, P., MELZER, F. Právní následky prodeje obecního majetku za jinou než obvyklou cenu ve smyslu § 39 obecního zřízení. *Bulletin Advokacie*. 2024, 2024(12), 13-19. ISSN 1210-6348. Dostupné z: https://www.cak.cz/cs/download/BA_12_2024_web.pdf.

FEIGERLOVÁ, M. Bouwer Kim, Etemire Uzuazo, Field Tracy-Lynn, Oluborode Jegede Ademola (eds.) *Climate Litigation and Justice in Africa*. Bristol: University Press, 2024, , 358 s. [Recenze]. *Czech Yearbook of Public & Private International Law*. 2024, 15, 366-370. ISSN 1805-0565. E-ISSN 1805-0999.

FEIGERLOVÁ, M. *Klimatická změna a obchodní společnosti: analýza rozhodnutí odvolacího soudu v Haagu ve věci Shell o povinnosti snižovat emise skleníkových plynů*. 2024. Dostupné z: <https://www.ilaw.cas.cz/vyzkum/class/komentujeme/shell-odvolaci-rozsudek.html>.

MÜLLEROVÁ, H. *Ženy, právo a klima* [přednáška]. Praha, Klimatýden, 11. 11. 2024–11. 11. 2024.

FEIGERLOVÁ, M. *Náležitá péče podniků v EU a udržitelnost: mozaika pravidel*. 2024. Dostupné z: <https://www.chytrepodcasty.cz/podcast/1017/nalezita-pece-podniku-v-eu-a-udrizitelnost-mozaika-pravidel>.

FEIGERLOVÁ, M. *Proč se korporace zavazují k „nulovým emisím“?* 2024. Dostupné z: <https://update.wolterskluwer.cz/catalog/info/id:486>.

FEIGERLOVÁ, M., SIMON, R. *Konec climate-washingu? Tvzení o udržitelnosti a klimatu dostávají přesnější pravidla*. 2024. Dostupné z: <https://www.ilaw.cas.cz/vyzkum/class/komentujeme/>.

FEIGERLOVÁ, M., SIMON, R. *The end of climate-washing? Sustainability and climate claims get*

84 tighter rules. 2024. Dostupné z: <https://www.ilaw.cas.cz/en/research-and-projects/class/our-comments.html>.

SMRŽ, I. Svobodná volba poskytovatele zdravotních služeb a zdravotnického zařízení. 2024.

DOLEŽAL, T. End-of-Life Decision Making in the Czech Republic – A Path to Broader Respect for Human Autonomy? [přednáška]. Warsaw, 9th Conference of the European Association of Health Law, 18. 09. 2024–20. 09. 2024.

DOLEŽAL, T. Doporučené postupy v komparativním pohledu [přednáška]. Praha, Konference NIKEZ 2024, 09. 09. 2024–10. 09. 2024.

DOLEŽAL, T. Zodpovednosť za spôsobenú ujmu pri použití liečiv [přednáška]. Aktuálně otázky medicínskeho a farmaceutického práva, 30. 05. 2024–31. 05. 2024.

DOLEŽAL, T. Obsahové a formálne náležitosti informovaného súhlasu a jeho neplatnosť (rozsudok NS ČR sp. zn 25Cdo/3100/2021 zo dňa 20.1.2023 a uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo/914/2015 zo dňa 20.12.2016) [přednáška]. Aktuálně otázky medicínskeho a farmaceutického práva, 30. 05. 2024–31. 05. 2024.

DOLEŽAL, T. Nález Ústavního soudu I. ÚS 1594/22 a paliativní péče [přednáška]. Brno, Brněnské onkologické dny, 24. 10. 2024–24. 10. 2024.

DOLEŽAL, T. Smlouva o péči o zdraví – problematice aspekty jejího uzavření a ukončení při poskytování zdravotních služeb. Časopis zdravotnického práva a bioetiky. 2024, 14(2), 1-25. ISSN 1804-8137. Dostupné z: <https://medlawjournal.ilaw.cas.cz/index.php/medlawjournal/article/view/263>

DOLEŽAL, A. Neuroprávo. 2024.

DOLEŽAL, A. Eutanazie a právní aspekty. 2024.

DOLEŽAL, A. End-of-Life Decision Making in the Czech Republic – A Path to Broader Respect for Human Autonomy? [přednáška]. Warsaw, 9th Conference of the European Association of Health Law, 18. 09. 2024–20. 09. 2024.

DOLEŽAL, A. Právní a etické aspekty dětské paliativní péče [přednáška]. Praha, Dětská paliativní péče, 29. 05. 2024–29. 05. 2024.

DOLEŽAL, A., DOLEŽAL, T., SMRŽ, I. Notstand und Bereicherungsrecht. Praha, Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., 5. 12. 2024–5. 12. 2024. Workshop.

DOLEŽAL, A. Etické aspekty inovativní léčby – obecné otázky [přednáška]. Praha, Dostupnost inovativní a mimořádně nákladné péče v České republice, 09. 10. 2024–09. 10. 2024.

DOLEŽAL, A. Eutanázie a asistované sebeusmrcení – historie, obecná východiska a úvahy nad návrhem zákona o paliativní péči, rozhodování na konci života a eutanázii. Část I. Časopis zdravotnického práva a bioetiky. 2024, 14(2), 26-51. ISSN 1804-8137. Dostupné z: <https://medlawjournal.ilaw.cas.cz/index.php/medlawjournal/article/view/264>.

ČERNÝ, D. Debata s Respektem. Knihovna Václava Havla. 2024. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=FbMrb00c7Y8>.

ČERNÝ, D. Etik Černý v Blesku: Eutanázie v Česku ano, či ne? A kdo má rozhodovat o smrti člověka? 2024. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-epicentrum/801687/etik-cerny-v-blesku-eutanazie-v-cesku-ano-ci-ne-a-kdo-ma-rozhodovat-o-smrti-cloveka.html>.

ČERNÝ, D., DOLEŽAL, A. Eutanázie je eticky přijatelná, lékař vysvobozuje z utrpení, míní experti. 2024. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/podcast-kontext-david-cerny-adam-dolezal-eutanazie-etika-pravo.A240328_103110_domaci_imzv.

ČERNÝ, D. Většina argumentů proti eutanázii je chybná. Čeští politici ji měli legalizovat už dávno, věří etik Černý. 2024. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/spolecnost/vetsina-argumentu-proti-eutanazii-je-chybna-cesti-politici-ji-meli-legalizovat_2402171753_tkz.

ČERNÝ, D., DOLEŽAL, A., DOLEŽAL, T., SMRŽ, I. Dostupnost inovativní a mimořádně nákladné léčby v České republice. Praha, Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., 9. 10. 2024–9. 10. 2024. Konference.

ČERNÝ, D., DOLEŽAL, A., DOLEŽAL, T., SMRŽ, I. Právní a etické aspekty eutanázie – aktuální trendy

a výzvy. Praha, Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., 12. 11. 2024–12. 11. 2024. Konference.

ČERNÝ, D. Bioethics in Central Europe [přednáška]. Praha, Independent study in Healthcare Law and Administration in the Czech Republic, 27. 05. 2024–27. 05. 2024.

ČERNÝ, D. Existenční rizika moderní vědy a techniky. Praha, Vědecká integrita a úloha vědy, 24. 09. 2024–26. 09. 2024.

MALÍŘ, J. Co zbývá z národní institucionální a procesní autonomie Kam kráčíš, právo EU? [přednáška]. Praha, Proměny implementace práva EU, 28. 11. 2024–28. 11. 2024.

PIHERA, V. „Robo-advisory“ v oblasti investičních služeb [přednáška]. Štrbské Pleso, Právo, obchod a ekonomika, 23. 10. 2024–25. 10. 2024.

ČERNÝ, D. Etická problematika neefektivní péče [přednáška]. Praha, Dostupnost inovativní a mimořádně nákladné péče v České republice, 09. 10. 2024–09. 10. 2024.

SNOPKOVÁ, T., ZICHA, J. Ochrana vody a vodních zdrojů v kontextu aktuálního legislativního vývoje. Urbanismus a územní rozvoj. 2024, 27(6), 31-37. ISSN 1212-0855. Dostupné z: <https://www.uur.cz/casopis-uaur/cisla-casopisu-journal-issues/2024/62024/>.

ČERNÝ, D. Psychiatrická eutanázie [přednáška]. Praha, Právní a etické aspekty eutanazie, 12. 11. 2024–12. 11. 2024.

ČERNÝ, D. Psychiatrická eutanázie. Výzva k širší diskusi. Časopis zdravotnického práva a bioetiky. 2024, 14(2), 52-72. ISSN 1804-8137. Dostupné z: <https://medlawjournal.ilaw.cas.cz/index.php/medlawjournal/article/view/265>.

NOVÁK, A. Conflict of public interests in heritage protection and installation of PV plants in the Czech republic [přednáška]. Wien, Public Law and Cities, 10. 09. 2024–11. 09. 2024.

NOVÁK, A., SNOPKOVÁ, T. Legislativní vývoj liniového zákona aneb jsme stále v právním státě? České právo životního prostředí. 2024, 2024(2), 59-84.

ISSN 1213-5542. Dostupné z: <https://www.cspzp.com/rocnik2024.html#cislo-68>.

ŠEJVL, M. Constitutional Systems and Lithium [přednáška]. Budapest, The new beautiful digital world, 17. 10. 2024–17. 10. 2024.

MALÍŘ, J. The Czech Constitutional Court and Non-Justiciability: The Emergence of the Political Question Doctrine? European Public Law. 2024, 30(4), 413-440. ISSN 1354-3725. E-ISSN 1875-8207. Dostupné z: <https://doi.org/10.54648/euro2024016>.

BALOUNOVÁ, K., NOVÁK, A. Zábavní pyrotechnika je oblíbená i v teplých měsících, kdy je příroda plná života. Kromě hluku škodí toxickými chemikáliemi, skleníkovými plyny a mikroplasty. 2024. Dostupné z: <https://www.sosinfo.cz/post/zabavni-pyrotechnika-je-oblibena-i-v-teplych-mesicich-kdy-je-priroda-plna-zivota-krome-hluku-skodi-toxickymi-chemikaliami-sklenikovymi-plyny-a-mikroplasty>.

SIMON, R. Greenwashing: applications of the EU Dir. 2005/29, looking forward to the application of the new EU anti-greenwashing legislation [prezentace]. Bolzano, Italian Hub with Laura Valle, 24.06.2024.

SIMON, R. Víceúrovňový právní rámec pro komunikaci o udržitelnosti [prezentace]. Praha, Pražské dny obchodního práva. Právní regulace obchodní korporace jako politický nástroj, 02. 10. 2024–02. 10. 2024.

DOLEŽAL, T., DOLEŽAL, A. Etické problémy v dětské paliativní péči a současný právní stav v ČR [prezentace]. Poslanecká sněmovna, Praha, Dětská paliativní péče, 29.05.2024.

DOLEŽAL, T., DOLEŽAL, A. End-of-Life Decision Making in the Czech Republic – A Path to Broader Respect for Human Autonomy? [prezentace]. Warsaw, 9th Conference of the European Association of Health Law, 18. 09. 2024–20. 09. 2024.

BARTLOVÁ, E., FOLTÝN, M., PIVOKONSKÝ, M., REDERER, L., SNOPKOVÁ, T., ZICHA, J. Ochranná pásma vodních zdrojů – sucho, právo a praxe. 2024.

MATEJKA, J., SCHLOSSBERGER, O. The Impact and Implications of PSD 3 and the Payment Services Regulation on the Provision of Payment Services. In:

86 STANIČKOVÁ, M., MELECKÝ, L., eds. *Proceedings of the 7 th International Conference on European Integration 2024*. Ostrava: VSB – Technical University of Ostrava, 2024, s. 233–244. ISBN 978-80-248-4733-7. Dostupné z: <https://doi.org/10.31490/9788024847344>.

DRÁPAL, J., ŠOLTÉS, M. Sentencing decisions around quantity thresholds: theory and experiment. *Journal of Experimental Criminology*. 2024, 20(4), 1323-1367. ISSN 1573-3750. E-ISSN 1572-8315. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s11292-023-09568-8>.

DOLEŽAL, A. *Právní a etický rozměr dětské paliativní péče* [přednáška]. Brno, Lidé, zdravotnictví a právo, 12. 09. 2024–13. 09. 2024.

DOLEŽAL, T. *Dětský pacient a udělování informovaného souhlasu s poskytováním zdravotních služeb* [přednáška]. Brno, Lidé, zdravotnictví a právo, 12. 09. 2024–13. 09. 2024.

DOLEŽAL, T. *Nález Ústavního soudu* [přednáška]. Právní problematika ve zdravotnictví, 24. 10. 2024–24. 10. 2024.

BALOUNOVÁ, E. *Compelling States to Act on COP Decisions at National and International Levels* [přednáška]. Barcelona, The Crossroad of International Environmental Law Enforcement, 02. 12. 2024–03. 12. 2024.

BALOUNOVÁ, E. *Mezinárodní soudní dvůr o klimatu*. 2024. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10101491767-studio-ct24/224411058061204/>.

SMRŽ, I. Náhrada nákladů na výživu za osobu ve vegetativním stavu: polemika s nálezem Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 39/22 ze dne 25. 7. 2023. *Časopis zdravotnického práva a bioetiky*. 2024, 14(1), 22-35. ISSN 1804-8137. Dostupné z: <https://medlawjournal.ilaw.cas.cz/index.php/medlawjournal/article/view/259>.

CSACH, K., HAVEL, B. Slovakia: Private foundations and trust-like institutes in Slovakia. *Trusts & Trustees*. 2024, 30(6), 373-376. ISSN 1363-1780. E-ISSN 1752-2110. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/tandt/ttae039>.

BALOUNOVÁ, E. *Podcast Klima v soudní síni: S Martinem Faixem o klimatické krizi z pohledu mezinárodního práva a v kontextu současných ozbrojených konfliktů*. 2024.

UHL, P., BALOUNOVÁ, E., SKALSKÝ, M. *Perzekuce klimatických aktivistů*. 2024.

BALOUNOVÁ, E., SNOPOKOVÁ, T. Towards the adoption of climate change acts in the Visegrad Group countries. *Review of European, Comparative & International Environmental Law*. 2024, 33(3), 592-603. ISSN 2050-0386. E-ISSN 2050-0394. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/reel.12566>.

FRANKOVÁ, M., BALOUNOVÁ, E., BOUČEK, V. *Klimatické litigace*. 2024.

MÜLLEROVÁ, H. *Climate Emergency from the Law Perspective* [přednáška]. Hamburg, Environmental Justice in the Age of Planetary Peril: Concepts, Agencies, Mobilizations, 21. 11. 2024–23. 11. 2024.

FEIGERLOVÁ, M. *Francouzský maloobchodní řetězec čelí nařčení z odlesňování a klimatických dopadů v Jižní Americe v kontextu povinnosti náležité péče*. 2024. Dostupné z: <https://www.ilaw.cas.cz/vyzkum/class/komentujeme/>.

FEIGERLOVÁ, M. *Corporate climate litigation* [přednáška]. Bologna, Corporate Climate Litigation, 06. 11. 2024–06. 11. 2024.

FEIGERLOVÁ, M. *Unpacking the Dutch Court of Appeal Ruling on Shell* [přednáška]. Bologna, Unpacking the Dutch Court of Appeal Ruling on Shell, 21. 11. 2024–21. 11. 2024.

FEIGERLOVÁ, M. *Sustainability through Corporate Human Rights Due Diligence* [přednáška]. Bologna, EU Trade Policy, Sustainability, and Private Parties, 19. 11. 2024–19. 11. 2024.

MATEJKA, J., ČERMÁKOVÁ, J., KOBER, J., TOMAN, J., VOSTRÁ, L. *Vybrané digitalizáty časopisu Právník 1885-1942* [dataset]. Repozitář ASEP, 2024. Licence: CC BY-NC-ND 4.0. Dostupné z: <https://doi.org/10.57680/asep.0601163>.

FEIGERLOVÁ, M. *The Intersection of EU Climate Neutrality Objective and EU Foreign Investment Law* [přednáška]. Paříž, 01. 10. 2024–01. 10. 2024.

MACHÁLEK, P., ŠTEFKO, M. Pracovní pohotovost jako klíčový předpoklad vnitřní bezpečnosti ČR. *Právní rozhledy*. 2024, 32(15-16), 512-516. ISSN 1210-6410.

BALOUNOVÁ, E. *Conditions for Environmental Activists in Europe Are Worsening*. 2024. Dostupné z: <https://www.ilaw.cas.cz/en/research-and-projects/class/our-comments.html>.

BALOUNOVÁ, E. *Podmínky pro environmentální aktivisty v Evropě se zhoršují*. 2024. Dostupné z: <https://www.ilaw.cas.cz/vyzkum/class/komentujeme/>.

MÜLLEROVÁ, H. *Válečné poškození životního prostředí z pohledu práva* [přednáška]. Praha, Environmentální dopady války na Ukrajině, 22. 10. 2024–22. 10. 2024.

HAVEL, B. *Péče řádného hospodáře managementu podnikatele při preventivní restrukturalizaci*. *Bulletin Advokacie*. 2024, 2024(1-2), 22-26. ISSN 1210-6348. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/archiv-ba/#1677142441348-4be91a81-3af9>.

BALOUNOVÁ, E., SIMON, R., SNOPOKOVÁ, T. *Report from a Shaping Climate Law: Dynamic Roles of State and Non-State Actors Prague, 30 and 31 May 2024*. 2024. Dostupné z: <https://tlq.ilaw.cas.cz/index.php/tlq/article/view/614>.

ČERNÝ, D. *Hledání smyslu v nedokonalém světě*. 2024: Academia, 2024. ISBN 978-80-200-3542-4.

FIALOVÁ, E. *Umělá inteligence a otázky autorského práva*. In: ZOUFALÝ, V., ed. XXXI. *Karlovarské právnické dny*. Praha: Leges, 2024, s. 78–88. ISBN 978-80-7502-735-1.

ELIÁŠ, K. *Občanské právo po deseti letech*. In: ZOUFALÝ, V., ed. XXXI. *Karlovarské právnické dny*. Praha: Leges, 2024, s. 65–77. ISBN 978-80-7502-735-1.

GÜTTLER, V. *Projev při příležitosti výročí 30 let od vzniku Ústavního soudu*. 2024.

FEIGERLOVÁ, M. *Devoir de vigilance des entreprises en matière de droits de l'homme au service de la durabilité* [přednáška]. Paříž, 17. 10. 2024–17. 10. 2024.

FEIGERLOVÁ, M. *Sustainable Energy' under Reformed International Investment Agreements*. In: MÁRQUEZ, D. I., JORDA, C. E., PÉREZ, B. F., eds. *Legal Challenges at the End of the Fossil Fuel Era Shaping a Just and Clean Energy Transition*. Cham: Palgrave Macmillan, 2024, s. 311–339. Global Issues. ISBN 978-3-031-61766-9.

BALOUNOVÁ, E., SNOPOKOVÁ, T. *Od strategií k implementaci. Jak Česko naplní své klimatické cíle?* Praha, Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., 26. 9. 2024–26. 9. 2024. Workshop. Dostupné z: <https://www.cde-org.cz/cs/blog/od-strategii-k-implementaci-jak-cesko-naplni-sve-klimaticke-cile/2544>.

BALOUNOVÁ, E. *Klimatické právo* [přednáška]. Nové Hradky, Wichterleho kemp, 28. 08. 2024–30. 08. 2024.

FEIGERLOVÁ, M. *Nová éra firemní odpovědnosti: lidskoprávní a environmentální due diligence v EU*. 2024.

MÜLLEROVÁ, H. *Climate change, regulation and uneasy transition to sustainability* [přednáška]. Vídeň, ICON-S konference Public Law and Cities, 10. 09. 2024–11. 09. 2024.

MÜLLEROVÁ, H. *'Greenwashing' in energy transition policy and law* [přednáška]. Groningen, 11th EELF Conference – Sustainable Energy: Still United in Diversity? Integrating Energy, Climate and Environmental Law in Times of Geopolitical Instability, 28. 08. 2024–30. 08. 2024. Dostupné z: <https://www.rug.nl/rechten/congressen/archief/2024/eelf-conference/?lang=en>.

MÜLLEROVÁ, H., VANDENHOLE, W. *Responding to the climate crisis: Universalizing human rights in time and space* [přednáška]. Hasselt, FWO SRN Summer Workshop 2024, 26. 08. 2024–27. 08. 2024.

SNOPOKOVÁ, T. *Climate responsibilities at a local level* [přednáška]. Vídeň, Public Law and Cities, 10. 09. 2024–11. 09. 2024.

FEIGERLOVÁ, M. *The Intersection of EU Climate Neutrality Objective and EU Foreign Investment Law* [přednáška]. Paříž, The Intersection of EU Climate Neutrality Objective and EU Foreign Investment Law, 01. 10. 2024–01. 10. 2024.

88 BALOUNOVÁ, E. *What are we talking about when we discuss the rights of future generations in climate litigation?* [přednáška]. Cork, Child/Youth-friendly Climate Justice: Progress and Opportunities, 30. 09. 2024–01. 10. 2024.

BALOUNOVÁ, E. *O klimatickém právu*. 2024.

BALOUNOVÁ, E. *Vědecké ceny Prémie Otto Wichterleho*. 2024. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10101491767-studio-ct24/224411058270613/>.

KOBER, J. Civilista, romanista a politik Robert Mayr-Harting – sto padesát let od narození. *Právník*. 2024, 163(9), 892-923. ISSN 0231-6625. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2024/9/2_Kober_892-923_9_2024.pdf.

ČERNÝ, D. *Rozšiřování morální komunity. Neantropocentrická etika* [přednáška]. Praha, Práva přírody, 20. 06. 2024–20. 06. 2024.

MÜLLEROVÁ, H. *Práva přírody*. Praha, Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., 20. 6. 2024–20. 6. 2024. Workshop.

ELIÁŠ, K. Vindikace a restituce. Kolaterální efekt novodobých restitučních zákonů. *Právník*. 2024, 163(6), 533-555. ISSN 0231-6625. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2024/6/1_Elias_533-555_6_2024.pdf.

HAJNAL, Z., SIMON, R. Key Challenges to the Implementation of the Digital Content Directive in Hungary and Czech Republic. In: ŠÍŠKOVÁ, N., ed. *Legal Issues of Digitalisation, Robotisation and Cyber Security*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International B. V., 2024, s. 113–126. ISBN 978-94-0350-208-3.

BALOUNOVÁ, E. El acceso a la justicia de las generaciones futuras en los litigios climáticos. In: NOVELLI, M. H., ed. *El Estado Ambiental de Derecho y el Acceso a la Información, la Participación Pública y la Justicia*. Santiago-Chile: Ediciones Olejnik, 2024, s. 455–473. ISBN 978-956-407-472-6.

BALOUNOVÁ, E. What are We Talking about when We Discuss the Rights of Future Generations in Climate Litigation? In: COCCIOLO, E., JARIA-MANZANO, J., DE LA VARGA PASTOR, A.,

MARQUES-BANQUE, M., eds. *Rethinking Environmental Law, Connectivity, Intersections and Conflicts in the Global Environmental Crisis*. Cambridge: Intersentia, 2024, s. 303–324. ISBN 978-1-83970-521-2.

BALOUNOVÁ, E. *Podcast Klima v soudní síni: Podcast o klimatických žalobách*. 2024.

BALOUNOVÁ, K., MÜLLEROVÁ, H. *Eva Balounová a Hana Müllerová: Evropský soud pro lidská práva poprvé rozhodoval o klimatu: Spolek sdružující švýcarské seniorky uspěl, zbytek nikoliv*. 2024. Dostupné z: <https://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/eva-balounova-a-hana-mullerova-evropsky-soud-pro-lidska-prava-poprve-rozhodoval-o-klimatu-spolek-sdruzujuci-svycarske>.

BALOUNOVÁ, E. *Právo na život zvítězilo. Švýcarské seniorky jako první uspěly v klimatické žalobě*. 2024. Dostupné z: <https://www.obnovitelne.cz/clanek/3123/pravo-na-zivot-zvitezilo-svycarske-seniorky-jako-prvni-uspely-v-klimaticke-zalobe>.

BALOUNOVÁ, E. *Případ klimatické výhry alpských seniorek je podobný českému, říká expertka*. 2024.

BALOUNOVÁ, E. *Klimatické žaloby u soudu pro lidská práva*. 2024. Dostupné z: <https://www.ceska-televize.cz/porady/10101491767-studio-ct24/224411058250409/>.

SNOPKOVÁ, T. *Kulatý stůl: Stavební zákon – právo a praxe*. Praha, Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., 6. 6. 2024–6. 6. 2024. Workshop.

SNOPKOVÁ, T. *Klimatická změna – nastavené legislativní cíle pro obce* [přednáška]. Dřevíkov, Univerzita pro starosty, 23. 05. 2024–24. 05. 2024. Dostupné z: https://www.portalzastupitele.cz/p/univerzita_program.

MÜLLEROVÁ, H., FEIGERLOVÁ, M. *Shaping Climate Law: Dynamic Roles of State and Non-State Actors*. Praha, Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., 30. 5. 2024–31. 5. 2024. Konference.

FEIGERLOVÁ, M. *Climate-washing: Jak na tvrzení o klimatu*. 2024. Dostupné z: <https://www.chytrepodcasty.cz/podcast/851/climate-washing-jak-na-tvrzeni-o-klimatu>.

FEIGERLOVÁ, M. *Role of private international law in climate litigation* [přednáška]. Graz, ClimLaw: Graz 3rd Annual PhD Workshop on Climate Law and Litigation, 23. 05. 2024–24. 05. 2024.

FEIGERLOVÁ, M. Moving from Pledges to Commitments: Analysing Climate Transition Plans in the EU Proposal for a Corporate Sustainability Due Diligence Directive. *Carbon & Climate Law Review*. 2024, 18(1), 17-30. ISSN 1864-9904. Dostupné z: <https://doi.org/10.21552/cclr/2024/1/5>.

MÜLLEROVÁ, H. *The first Czech climate litigation: State's duty to reduce emissions and human right to a healthy environment* [přednáška]. Praha, Workshop on Climate Litigation, Gender and Intersectionality with Civil Society Engagement, 27. 05. 2024–27. 05. 2024.

MÜLLEROVÁ, H. *Climate Justice and Human Rights of Children and Future Generations* [přednáška]. Graz, ClimLaw: Graz 3rd Annual PhD Workshop on Climate Law and Litigation, 23. 05. 2024–24. 05. 2024.

ŠEJVL, M. Foucault Michel. Bezpečnost, teritorium, populace. Přednášky na Collège de France (1977–1978). K vydání připravil Michel Senellart pod vedením Françoise Ewalda a Alessandra Fontany. Přeložil Čestmír Pelikán. Praha: Karolinum, 2023, 448 s. *Právník*. 2024, 163(5), 512-526. ISSN 0231-6625.

KOBER, J. Pečovat o mládež „úchylnou“ i „neúchylnou“: právník Jaroslav Kallab ve světě péče o mládež. *Speciální pedagogika*. 2024, 34(1-2), 101-134. ISSN 1211-2720.

SIMON, R., ed. Enhancing Environmental Sustainability through Reforming Czech Contract Law. In: GINIGE, T., GREEN, I., VAN CALSTER, P., SIMONS, A., MCMULLEN, J., eds. *Social and Scientific Uncertainties in Environmental Law*. Cambridge: Intersentia, 2024, s. 387–397. European Environmental Law Forum Series. ISBN 978-1-83970-403-1.

MALÍŘ, J. State aids for research and technological development in the EU: Towards a stronger involvement of the Court of Justice of the EU? *The Lawyer Quarterly*. 2024, 14(1), 15-29. ISSN 1805-8396. E-ISSN 1805-840X. Dostupné z: <https://tlq.ilaw.cas.cz/index.php/tlq/article/view/578>.

HAVEL, B. Preventivní restrukturalizace a její postavení v právním řádu České republiky. In: SCHÖNFELD, J., HAVEL, B., SPRINZ, P., eds. 2023: *Start preventivní restrukturalizace. Nová šance pro podnikatele, nebo velký problém pro věřitele?* Praha: C. H. Beck, 2024, s. 17–27. ISBN 978-80-7400-930-3.

HAVEL, B., KRHUT, R., KUDĚJ, M., KÜHN, P., MARTÍNKOVÁ, K., SCHÖNFELD, J., SMETANA, T. *Zákon o preventivní restrukturalizaci. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2024. ISBN 978-80-7676-482-8.

BALOUNOVÁ, E. *Poradní orgány pro klima* [přednáška]. Praha, Klimatické rady: Úloha vědecké expertízy a nezávislých poradních orgánů v ochraně klimatu, 18. 03. 2024–18. 03. 2024.

BALOUNOVÁ, E. *Komise plánuje do roku 2040 snížit emise v EU o 90 %, konec fosilních paliv ale v doporučení chybí*. 2024. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/klima-a-zivotni-prostredi/opinion/komise-planuje-do-roku-2040-snitiz-emise-v-eu-o-90-konec-fosilnich-paliv-ale-v-doporuceni-chybi/>.

BALOUNOVÁ, E. *vystoupení ve Studiu ČT 24 o Zelené dohodě pro Evropu*. 2024. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10101491767-studio-ct24/224411058300222/>.

FEIGERLOVÁ, M. *Klimatické plány tranzice – právní nebo marketingový nástroj?* 2024. Dostupné z: <https://www.chytrepodcasty.cz/podcast/805/klimaticke-plany-tranzice-pravni-nebo-marketingovy-nastroj>.

HAVEL, B. Proměny právnícké osoby interpretací. In: SOBEK, T., KOTÁSEK, J., HAPLA, M., eds. *Právní argumentace*. Praha: C. H. Beck, 2024, s. 572–591. ISBN 978-80-7400-954-9.

ŠEJVL, M. Systematický výklad. In: SOBEK, T., KOTÁSEK, J., HAPLA, M., eds. *Právní argumentace*. Praha: C. H. Beck, 2024, s. 300–329. ISBN 978-80-7400-954-9.

SOBEK, T. Proč argumentovat? In: SOBEK, T., KOTÁSEK, J., HAPLA, M., eds. *Právní argumentace*. Praha: C. H. Beck, 2024, s. 3–26. ISBN 978-80-7400-954-9.

90 BALOUNOVÁ, E. The First Czech Strategic Climate Lawsuit with the Focus on the Cross-fertilisation of Court Decisions. In: D' ALLESANDRO, E., CASTAGNO, D., eds. *Reports & Essays on Climate Change Litigation*. Torino: Università degli Studi di Torino, 2024, s. 65–78. ISBN 978-88-7590-294-0. Dostupné z: <https://www.collane.unito.it/oa/items/show/180#?c=0&m=0&s=0&cv=0>.

BALOUNOVÁ, E. Limity právní ochrany environmentálních aktivistů. *Právník*. 2024, 163(1), 30–47. ISSN 0231-6625. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2024/1/4_Balounova_30-47_1_2024.pdf.

MÜLLEROVÁ, H. Práva přírody na rozhraní mezi aktivismem a seriózní debatou. *Právník*. 2024, 163(1), 3–14. ISSN 0231-6625. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2024/1/2_Mullerova_3-14_1_2024.pdf.

SNOPKOVÁ, T. Napětí mezi veřejnými zájmy v ochraně životního prostředí a klimatu. *Právník*. 2024, 163(1), 15–29. ISSN 0231-6625. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2024/1/3_Snopkova_15-29_1_2024.pdf.

Výroční zpráva
o činnosti
a hospodaření
za rok 2024

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.
Národní 18, 110 00
Praha 1 — Nové Město
T +420 221 990 711 (ústředna)
ilaw@ilaw.cas.cz
www.ilaw.cas.cz
Grafický design: Symbiont

© 2025 Praha
Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.

